ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\M\May Karel\Nová složka\May K. - Ztracený syn 04 - Láska a přátelství.pdb

PDB Name: 04 Láska a přátelství
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.4.2007
Modification Date: 11.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Karel May
Láska a přátelství
Původní název Der verlome Sohn, oder Der Fúrst des Elents
4. Román z cyklu Ztracený syn

KAPITOLA PRVNÍ Boj o lásku

Bylo to v sobotu před masopustem. Venku u kraje lesa a asi půl hodiny cesty od malého městečka, se zvedal podél vysoké haldy temný, sazemi pokrytý komplex budov, v jejichž středu se tyčil k obloze vysoký dýmající komín. Byl to uhelný důl, který byl jednokolejnou tratí spojen s nádražím ve větším městě, které bylo vzdálené více než hodinu cesty. Zvon oznamoval konec směny. Ve služebním domě byl zapojen osobní výtah a stroj postupně dopravoval z hlubin země množství špinavých, začerněných postav, které pracovaly do půlnoci až do této doby v potu tváře v nebezpečné hlubině, aby potom nechaly nahoře míjet svůj chudý a nenáročný život. Jiní sjížděli místo nich dolů. V tomto okolí žili velice bohabojní lidé. Ti co vyjeli ze šachty se shromáždili kolem štajgra) a na jím daný pokyn sepjali ruce. Pronesl krátkou, upřímně míněnou modlitbu za to, že Bůh ochránil během dvanáctihodinové směny své děti a potom zazpíval sloku známé písně: Co Bůh dělá, dobře konáno jest a s tím dnes končíme. L- » Zde není žádná ráje zvěst, kde teče mléko a med,) Hornický předák - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ a přesto od Boha je v jisté hojnosti poskytnut chléb, a proto plni naděje, věříme a vzdáváme čest Když zbožný zpěv skončil, odebrali se dělníci k pokladníkovi, aby obdrželi svou týdenní mzdu. Do výdejny peněz směli vstupovat pouze po jednom. Několik přítomných naráz by mohlo zašpinit místnůstku tohoto na slovo skoupého a lidem nepřátelsky nakloněného muže, od kterého nikdo nikdy neslyšel milé slůvko. Bylo jeho neměnným zvykem přisunout každému vstupujícímu jeho hubenou mzdu a potom krátkým drsným pohybem naznačit, že se má vzdálit. Proto bylo velice zvláštní, že dnes každého zaměstnance vyzval, aby po obdržení peněz neodcházel a počkal venku před domem, že je musí všechny seznámit s novým nařízením. Venku panovala hrozná zima. Sníh ležel na loket vysoko a stále ještě padal v hustých a těžkých vločkách k zemi. Lidé se třásli chladem a jejich nedostatečné oděvy jim nedokázaly poskytnout potřebnou ochranu před mrazem. Kdyby jejich obličeje nebyly pokryty silnou vrstvou uhelného mouru, bylo by na první pohled patrné, že ani jejich strava není dostatečná, aby je učinila odolnějšími proti zimní nepohodě. Konečně vyšel ven mezi ně a začal:
„Z příkazu pana barona voň Helfensteina vám musím sdělit, že od dnešního dne bude vypláceno na muže a směnu o deset krejcarů méně! Je zima, konkurence zhoršuje odbyt a provozní náklady jsou stále vyšší. To je všechno, co jsem vám měl oznámit." Lidé se na sebe nevěřícně podívali. Jejich řadami zněl tichý šepot a potom se jeden z nich, zřejmě ten nejstarší, ozval:
„Pane pokladní, velice jste nás polekal. Víte ještě, kolik jsem dnes obdržel?"
„Ano, tři guldeny," odpověděl úředník.
„Tři guldeny za týden lopoty! Tři guldeny za čtyřiaosmde-sát hodin těžké práce pod zemí! Tři guldeny za sedm dvanác-tihodinových směn, během kterých jsem byl, stejně tak jako ostatní, v neustálém nebezpečí života!"
„Nestačí-li ti to, hledej si práci jinde!"
„To nemůžu a vy to velice dobře víte, pane pokladní! Zde jsou pouze tkalci a uhlíři. Mé oči jsou na tkaní už slabé a tento důl je široko daleko jediný. Musím zůstat zde!"
„Tak si nestěžuj!"
„Já si nestěžuju, ale myslím na těch osm osob, které musím za tři guldeny uživit! A nyní bysme měli dostat o sedmdesát krejcarů týdně méně? Pane, už takhle hladovíme, hladovíme a mrzneme! Co s námi bude dál?"
„To se mne ani trochu netýká, já musím konat svou povinnost. Měl jsem vám sdělit baronův příkaz a to jsem udělal. Komu se to nelíbí, nemusí už chodit — já si najdu dost jiných!" Po těchto slovech se obrátil, vrátil se do domu a zavřel za sebou dveře. Lidé dál tiše mluvili o této novince a hněvivě se brodili vrzajícím sněhem a hlubokými závějemi k městečku. To se skládalo vesměs z malých ubohých domků. Pouze dvě budovy byly lepšího vzhledu, totiž fara a potom ještě jedna budova, která také nebyla příliš vzdálená od kostela. Nad jejími vraty bylo na mramorové desce vytesáno a zlaceno: Bůh ochraňuj tento dům a všechny, kteří vcházejí i vycházejí. Na dveřích byl upevněn porcelánový štítek s nápisem: Seidelmann a syn. Když zazněl zvon oznamující konec směny na šachtě, rozezněl se i v městečku kostelní zvon, aby oznámil obyvatelům, že nastalo poledne. Byl to starý zdejší zvyk, jje-saoledne zazněl malý kostelní zvon. Toto zvonění přehlušilo ostrý stejnoměrný zvuk tkalcovských stavů, který zněl od nejčasnějšího rána z

domků chudých tkalců ven do sněhové vánice. Otevřely se dveře jednoho domku. Objevila se dívka s velkými konvemi, která chtěla přinést vodu, ale polekaně se vrátila, když jí silný větrný náraz vehnal do tváře celý oblak sněhu. Zároveň se otevřely dveře sousedního domku a k dosud přivřeným dveřím dívky přiskočil mladý muž.
„Pozdrav Bůh, Andílku!" pozdravil.
„Chceš jít ke studni?"
„Ano, Edvarde," odpověděla.
„To není nic pro tebe. Dej mi ty konve!" Vzal jí obě konve z rukou a pospíchal, aby místo ní donesl vodu. Ona se stáhla zpět za dveře, ale držela je poněkud pootevřené, aby mohla hledět na milého synka sousedů.
„Je to dobrá a milá duše, ten Edvard!" říkala sama k sobě.
„Sotva se objevím přede dveřmi, už je tady! Asi mě viděl od svého tkalcovského stavu." Nazval ji Andílkem, což je vlastně zkomolenina jména Angelika, které znamená anděl. Dívce mohlo být tak osmnáct let. Měla na sobě jednoduché, ale mimořádně čisté šaty. Červená balonová sukně sahala sotva do poloviny lýtek, takže se oči pozorovatele mohly pokochat pohledem na jemné a přece silné nožky. Měla přes sebe přehozen zimní kabát, který nebyl zapnutý, a proto bylo částečně vidět siluetu její štíhlé postavy. Tvář dívky byla čerstvá s růžovým nádechem. Angelika byla hezká, hezčí než mnohá dáma, jejíž noha by se štítila třeba jen vstoupit do chudého podhorského domku. Tu se již -vracel chlapec s plnými konvemi. Otevřela dveře dokořán a řekla:
„Pojď dál, Edvarde! Dneska nemůžeš ty konve nechat ležet venku." Poslechl, dýchal si na své ruce a třel je.
„To je ale psí počasí," prohlásil.
„Bude-li to takhle pokračovat, nebudeme za chvíli moci vyjít na ulici."
„A přesto jsi přišel, abys mi přinesl vodu! Děkuji ti, dob-ráčku!" Podala mu pravici a on ji uchopil a radostně stiskl. Přitom odpověděl:
„Ó, sousedi si musejí pomáhat navzájem, k tomu není třeba slov."
„Ale odešel jsi od práce!"
„Jen na minutku. To rychle dohoním!"
„A tolik toho potřebuješ!" dodala k tomu.
„Odkud to víš, Andílku?"
„Ach, ty si snad myslíš, že jsem neslyšela, jak jsi celou noc pracoval?" Lehce mávl rukou a přitom dostala jeho hezká tvář výraz smutku.
„Muselo to být, Andílku. Musím být dnes do setmění hotov. Víš, že otec už nestihne víc než jeden kus za čtrnáct dní a proto já musím stihnout tři."
„Tři?" ptala se překvapeně.
„To přece nikdo nedokáže!"
„Ano, je to skoro nemožné, když je každý dvaasedmdesát loket dlouhý, ale já jsem to přece dokázal!"
„Vždyť z té práce budeš nemocný! Proč toho musíš dělat tolik, Edvarde?"
„Protože potřebujeme hodně peněz. Seidelmann je totiž otci nedávno vypověděl."
„Bože, je to možné?" zvolala.
„To přece nemá ten boháč zapotřebí!"
„To všichni dobře víme, ale nemůžeme to změnit. Říkal, že měl velké ztráty v obchodě a proto prý musí všechny volné peníze stáhnout."
„Tomu nevěřím. Jistě v tom bude něco jiného!" Edvardova tvář se na chvíli zakabonila. Odpověděl zdrá-havě:
„To je možné."
„Dokážeš uhádnout o co jde?"
„Snad by se mi to podařilo."
„Co se tedy děje? Pověz mi to!"
„Teď ne, možná někdy příště. Budeš mít práci u plotny."
„Ó ne, už jsme jedli. Uvařila jsem tatínkovi oblíbené jídlo: zelné knedlíky s uzeným. Co jste jedli vy?" Začervenal se. Aby to nezpozorovala, otočil se stranou a odpověděl:
„To skutečně nevím, Andílku. Když musím tolik pracovat, nemám čas pozorovat, co matka uvařila. Ale za chvíli se to dozvím. Zatím žij blaze, Andílku!"
„Žij blaze! Přijdeš k nám večer?"
„Ano, přijdu." Po těchto slovech odběhl. Vešel do domku, který byl ještě menší než ten, ve kterém bydlela Angelika s rodiči. Chodba byla z pevně udusané hlíny. Vpravo byla klenba a malý kozí chlívek a vlevo světnice. Ta měla tři okna a u každého z nich stál tkalcovský stav. Právě když vstoupil Edvard do místnosti, zaslechl matčina slova:
„Pojď, otče, zanech tkaní. Budeme jíst." Otec vyhověl jejím slovům. Měl ohnutou postavu a časem zešedivělé vlasy. Jeho žena vypadala stejně. Bída je lakomá přítelkyně. Na zavolání matky se to začalo hemžit ve všech koutech a rozích místnosti. Kromě Edvarda ještě dalších pět dětí spěchalo k čistě vydrhnutému stolu. Žena postavila na tabuli mísu brambor. Otec sepjal ruce a nařídil:
„Pomodlíme se!" Členové rodiny sklopili zbožně hlavy a on spustil:
„Pojď, Ježíši, buď naším hostem a požehnej dary, kterými jsi nás obdařil!" Děti myslely, že modlitba skončila a zvedly ruce, aby sáhly do mísy. Tkadlec na ně vrhnul přísný pohled a pokračoval: C" Nadělueš nám Bože tak otcovsky s jídlo a nápoj, velebíme tě , vše to nás posílí královsky co dobrota tvá poskytne. ! Hleď, tvé dary bereme s radostí, Otče, od tebe. Dovol nám z toho požitek míti, ty my tě zůstanem velebiti! Teprve nyní se posadil a to bylo znamením, že mohou začít s jídlem. A s jakým jídlem! Byla zde mísa nahnilých brambor a k tomu — sůl, kterou matka opražila dohněda, aby tomu pokrmu dodala alespoň trochu nezvyklou chuť. To bylo právě to, s čím se nechtěl Edvard Andílkovi před chvílí

přiznat. Právě když chtěli začít s tímto bídným pokrmem, otevřely se dveře a do světnice vstoupil prastarý hubený mužíček.
„Dobrej den, pane domácí!" pozdravil a zároveň se snažil potlačit suchý kašel.
„Vy právě jíte? Tak to přicházím nevhod a zase rychle odejdu."
„Ale zůstaňte s námi, ve jménu Božím!" odvětil domácí pán.
„Posaď se tamhle na stoličku, nás nerušíš!" Starý přitáhl stoličku ke kamnům a rukou zkoumal teplotu kachlového obložení.
„Ó je!" zanaříkal.
„Oheň už vyhasl!"
„Kmotr se chce ohřát," prohlásil tkadlec.
„Nechceš trochu přiložit, matko?" Tázaná udělala smutný obličej a odvětila:« - LASKÁ A PŘÁTELSTVÍ
„Došlo uhlí, otče!"
„Tak vem dříví!"
„Už žádné nemáme. Vystačilo jen k uvaření brambor."
„Ach jo! Kolik máš ještě peněz?"
„Čtyři krejcary."
„Tak nech potom donést za čtyři krejcary uhlí. Už jsi pojedl, kmotře?" Starý pokýval hlavou, vrhnul hladový pohled na rychle se vyprazdňující mísu a řekl:
„Dneska ještě nic. Byl jsem — hm, byl jsem u pana Seidel-manna. Zeptal jsem se ho jestli — hm, no! Nedá nic!"
„Tak pojď sem, kmotře, a pojez s námi!" Mužíček se nedal dvakrát pobízet. Místo šestnácti bylo nyní osmnáct rukou, které se snažily, aby obsah mísy co nejrychleji zmizel. K zapití byla studená voda. Když zmizely brambory v nenasytných jícnech, zvedl se tkadlec a prohlásil:
„Pomodleme se!" Sepjali ruce a domácí pán spustil:
„Děkujeme ti, Ježíši, že jsi byl naším hostem!" A k tomu ještě dodal sloky: tentokrát jsme se nasytili, Bůh nám dostatek poskytnul a jeho dary budiž velebeny. A dále v našem žití, poskytne jídlo, pití, a pomoc v nouzi nejvyšší Skončil a chtěl odejít za prací, ale starý kmotr pokračoval: Podej svou pomocnou ruku, i chudým, milý Otče. Smiluj se nad námi trochu, nahlédni v naše srdce, Že dáváme vždy své požehnání, jenž z moci naší skýtat mužem, až nebeskou manu jísti budem, zvíš plně naše velebení Modlící měl plné oči slz. Když skončil, podal tkalci svou hubenou ruku a řekl:
„Předtím jsem řekl, že jsem dneska ještě nic nejedl, pane domácí, ale teď se přiznám, že jsem neměl v ústech nic už od předvčerejšího večera."
„Dobrotivý Bože!" zvolal tkadlec.
„Matko, zakroj mu ještě kousek chleba!" Žena rozpačitě zakašlala a odvětila:
„Chleba došel, otče."
„Nemáš tam už ani kousíček?"
„Vůbec nic." Tu na ni vrhnul pohled, který ihned pochopila. Hodila si šátek přes hlavu a vzdálila se. Po krátké chvíli se vrátila. Byla u blízkého pekaře a své poslední čtyři krejcary, které byly určeny na uhlí, utratila za kus chleba pro starého kmotra. Starý přitiskl ruce hodné ženy na svou hruď a zvolal:
„Zaplať vám Bůh, ale vzít si to nemůžu. Ty malé to potře-bujou mnohem víc než já."
„Vem to a sněz to!" nařídil domácí.
„Teď nemáme víc, ale až se setmí, půjde Edvard s našimi čtyřmi kusy, které jsme stihli utkat, k Seidelmannovi. Tam dostaneme dost, abysme mohli koupit všechno, co budeme potřebovat. Ty však nemáš k vydělání peněz žádnou vyhlídku."
„Bože, to je pravda!" vzlykl starý, zatímco se hladově zakousl do chleba.
„Dřív to bylo jiný, tehdy jsem byl jedinej holič a lazebník v celým dalekým okolí. Teď je tu spousta jinejch a moje ruka se chvěje tak, že neudržím břitvu. Doba je pořád horší a lidi s ní. Už jste slyšeli, co se stalo minulou noc?"
„Ne. To je něco nového?"
„Něco novýho a úplně hroznýho! Hajnej byl dneska ráno v lese, třebaže je venku taková slota. Jeho psisko se zaseklo u jedny závěje a nebylo k odtrhnutí. Tak hajnej závěj prohlídnul a našel pod sněhem zahrabanou mrtvolu."
„Bože! Mrtvolu? Zmrzlého?"
„Ne, zavražděnýho." Po tomto slově zavládlo na několik okamžiků pohnuté ticho. První našel řeč Edvard. Zeptal se:
„Kdo byl ten zavražděný?"
„Poručík od pohraničníků."
„Poručík? Byl zastřelen?"
„Jo, jo, kulka mu prolítla hlavou."
„Tak to byli pašeráci!"
„Byl to sám Král lesa!"
„Odkud to víš?"
„Zavražděnej měl v kapse lístek, kterej mu tam Král lesa strčil. Na tom bylo napsaný, že každýmu, kterej se bude starat o pašeráky, se povede přesně tak."
„To je odporné a hrozné!" oklepala se paní domácí.
„To jo," souhlasil starý.
„Ráno byl jeden hraničářskej v šenku a vyprávěl, že minulou noc přeběhl přes hranici průvod asi třiceti pašeráků. Ani se nemohli na tak početnej zástup odvážit."
„Kdo jen může být ten Král lesa?"

„To asi nikdo neví. Musí to bejt Bůh buď s náma) a nikdo jinej! Ale teď půjdu domů. Potřebujete pracovat a já vás nesmím rušit. Mějte tisícero díků, vy dobrý lidi!") Zbožný výraz pro ďábla Podal všem ruku a odcházel. Domácí jej doprovodil podle starého dobrého zvyku až před dveře. V okamžiku kdy vyšli, projížděly kolem dvěma koňmi tažené saně. Uvnitř seděl v kožichu zachumlaný muž.
„Cizinec," mínil starý.
„Kdo to asi může bejt?"
„Tys ho nepoznal, kmotře?"
„Ne. Kdo to byl?"
„Bratr obchodníka."
„Ten zbožnej? Ó je! Ten když se tady ukáže, nekouká z toho nic dobrýho. Žij blaze, pane domácí!" Odešel.

Když vešla Angelika do světnice, stál u stolu její otec a prohlížel tkalcovský kus, který právě dokončil, aby odstranil případné vady. Světnice byla malá, ale daleko útulnější než byt Hauserů. Tam měli šest dětí, zatímco Angelika byla jedináček. A to byl znatelný rozdíl. Její otec měl tvář onoho zvláštního řezaného profilu, který je nazýván nepříliš příjemnou tváří. Vrhl na dívku zlostný pohled a ptal se:
„Kde jsi byla?"
„Přinesla jsem vodu."
„Ty sama?" Raději neodpověděla a zabývala se svou vlastní prací.
„Tak co bude?" zeptal se ostře.
„Nedostanu odpověď?"
„Doběhl pro ni Edvard," řekla.
„Edvard a pořád jen Edvard!" zlobil se.
„Něco proti němu máš?"
„Vlastně ne, je to dobrej kluk, ale z Nemanic!"
„Ani my nejsme bohatí, otče!"
„A právě to je důvod k tomu, abysme se o to snažili!" Vrhla na něho překvapený pohled.
„My? Být bohatí?" ptala se.
„To asi před soudným dnem nebude!"
„Ó, může se to stát docela brzo! Jseš mladá a hezká a nejeden bohatej chlapec se za tebou otočí!" Zčervenala a odvětila:
„Nepotřebuji žádného." Tu odstoupil starý od stolu, přišel k ní a zvolal:
„Žádnýho kromě Edvarda, je to tak? Nebo snad není tvým pokladem?"
„Ne," odpověděla jednoduše.
„To mi nechtěj namluvit! Dovedu si dobře představit, co asi vyvádíte za mejma zádama."
„Nic, vůbec nic!"
„To s tebou ještě nemluvil o lásce a podobnejch věcech?"
„Ani slovo!"
„Hmm! Tak to je dost hloupej, hloupější, než jsem si myslel! Ale jak říkám, nemám proti němu nic, vůbec nic! Až na to, že je u něj bída stálým hostem. Vy se k sobě nehodíte. Já jsem myslel, že jste se v tichosti dohodli, ale že se to nestalo, to je ještě lepší. Stejně bych to nikdy neschválil. Teď víš, na čem ses a podle toho se zachovej!" Složil svůj kus, oblékl si kabát a odebral se k obchodníkovi. Tím byl Seidelmann v domě s mramorovou deskou. Tkadlec prošel dveřmi, označenými slovem CONTOR. V místnosti stál u psacího pultu mladý muž, který se zdál být zaměstnán objemnou knihou. Když zahlédl vstupujícího, přelétl přes jeho tvář záblesk radosti.
„Ach, to jste vy, Hoffmanne?" zeptal se.
„Už jste přinesl zase další kus a ještě tento týden?"
„Ano, celej. Bylo to značně namáhavý, protože nitě nebyly tentokrát příliš dobrý."
„Ohó! Tomu sám nevěříte! Přece dobře víte, že pro vás vyberu vždy ten nejlepší materiál." Hoffmann nasadil vychytrale nevěřící tvář.
„Vy snad pochybujete?" ptal se obchodník.
„Můj otec si toho nesmí všimnout! Nu, ukažte vaši práci." Zběžně prohlédl podaný kus.
„Hmm!" zabručel,
„tady máte zalomenou nit. Vy jste si toho nevšiml?"
„Viděl jsem to, ale už se to nedá změnit."
„To je na odpočet!"
„Zalomená nit?"
„Jistě! Jiný by ke mně s takovou chybou nesměl vůbec přijít! Už tak vám platím daleko víc než kterémukoliv jinému pracovníkovi. Za tuto práci dávám, když je bez chyby, čtyři guldeny a vám jsem dával pět. Víte proč?"
„Ne, pane Seidelmanne. Myslel jsem si, že mi platíte víc, protože pracuju lip než druhý." Mladý obchodník se mu zasmál ironicky do tváře a pravil:
„To si nesmíte namlouvat! Pracujete méně než dobře. Nikdo mi nenosí tak chybné kusy, jako vy. To, že jsem vůči vám ohleduplný, to znamená něco jiného. Nejlepší pracovník je Edvard Hauser, který dělá bez chyb a dokáže udělat dvakrát tolik co vy. A že mu nejdu na ruku, to má své důvody. Dnes vám budu muset srazit dva guldeny." Tkadlec se ulekl. Dva guldeny byly na jeho poměry významné peníze!
„Srazit dva guldeny!" zvolal.

„To mi přece neuděláte!"
„Hmm! Snad bych se nechal obměkčit, ovšem za předpokladu, že budete rozumný."
„Viděl jste mne někdy nerozumnýho?"
„Uvidíme. Znají vás ve vedlejším městě?"
„Tak trochu, pane Seidelmanne."
„Znáte Kasino?"
„Ne. Akorát vím, že společnost mladech fajnovejch pánů nese tohle jméno." - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ
„No, já jsem členem této společnosti a sezval jsem její členy na příští úterý sem. Chceme si trochu povyrazit. V šen-ku má být maškarní ples. Už jste někdy viděl něco takového?"
„V celým životě jsem nic podobnýho neviděl."
„Takže jste se něčeho takového ani nezúčastnil?"
„To už vůbec ne!"
„Nuže, přál bych vám, abyste se jednou zúčastnil. Ale to nejde, k tomu je zapotřebí peněz. Ale — tu mě napadá: potřebujeme tanečnice. Vaše dcera už někdy nějaký bál navštívila?"
„Taky ne."
„Dobrá, tak ji pozvu!" To Hoffinann tušil a jeho obličej zářil radostí.
„Budete zvát i ostatní?"
„Odtud? Ne! Mí přátelé si přivedou své dámy s sebou. Všichni přijedou na saních. Takže mi dovolíte, abych Angeliku pozval?"
„Nic proti tomu nemám!"
„To si myslím. Musí mít také masku."
„Znamená to, že se má převlíct?"
„Ano. Už jsem vymyslel, že by mohla jít za Taliánku."
„Tomu nerozumím. Nemá žádný šaty, který by na to upotřebila."
„Ty obstarám já. Mám však podmínku, že se nesmí dozvědět předem, kdo ji vlastně pozval."
„Nic jí nepovím, pane Seidelmanne."
„Dobrá! Takže jsme dohodnuti! Očekával jsem váš souhlas a proto jsem všechno potřebné už zařídil. Dal jsem na poštu balíček, který dnes pošťák doručí. Je u toho i pozvánka. Musíte se postarat jen o to, aby vaše dcera skutečně přišla."
„Ó, ona přijde! Něčeho takovýho se každá ráda zúčastní!"
„Hmm! A když nebude náhodou chtít?"
„Bude muset!"
„Pchá! Ani vlastní otec nemůže svou dceru nutit ke všemu a já mám takové tušení, že má důvody se zdráhat."
„O takovejch důvodech nic nevím."
„Nemá žádného milého?"
„Ne."
„Myslím, že za ní běhá mladý Hauser!"
„Je možný, že má něco v úmyslu, ale ještě jí o tom nic neřekl. Já bych to stejně netrpěl!"
„To jste rozumný. Slibujete mi, že Andílek přijde?"
„Přijde určitě!"
„Spoléhám na to. Proto k vám budu tak ohleduplný a prominu vám dnešní zalomenou nit."
„A ten odpočet?"
„Vzdám se i toho. Tady máte pět guldenů!" Podal mu peníze a Hoffmann se vzdálil. Byl šťasten, že prodal tak snadno kazový kus a byl rád, že byla jeho dcera vybrána tak vznešenou společností na bál za tanečnici.
„Jak jí budou ostatní holky závidět, až to uslyšej," mumlal pro sebe.
„Není pochyb: je do ní blázen! Zamiloval se, úplně zamiloval. Je pravda, že holka je jako obrázek a já jsem přesvědčenej, že si ji vezme. A potom, jo potom! Pak se nepodívám ani na jednoho souseda!" Obchodník se za ním díval se škodolibým úsměvem na rtech a mumlal si:
„Jaký je to ale hlupák! Kdo ví, jaké vzdušné zámky si teď ten chlap staví! Ano, holka je hezká a bude nejhezčí ze všech! Dokonce Taliánka! Ten kroj! Krátká sukně, rozhalená a hluboce vystřižená šněrovačka! K tomu tanec, víno a grog, na který není zvyklá! Bude to báječný večer!" Právě v tomto okamžiku zastavily před domem saně, které zpozoroval Hauser se starým holičem.
„Hrome, strýček!" zašeptal obchodník.
„To je ale překvapení! Muselo se stát něco důležitého!" Pospíchal ven přivítat příchozího. Ten již odložil deky a slezl ze saní. Rozevřel náruč a zvolal žehnajícím hlasem:
„Přicházím jako anděl Páně k Abrahámovi do háje Mam-re! Buď s Bohem, synu mého milovaného bratra!" Objali se a políbili.
„Buď vítán, strýci!" zvolal Seidelmann.
„Příjemně jsi nás překvapil! Kdo by tě byl čekal!"
„Pán činí své posly větrem a své sluhy ohněm! Kdo může chápat jeho cesty a pátrat po jeho důvodech? Kde je tvůj otec, můj milý Fritzi?"
„Ve své místnosti. Pojď, povedu tě!" Doprovodil jej do domu a vedl jej schody nahoru. Tam jim již vycházel v ústrety starý, neboť si také všiml příjezdu saní.
„Vítej!" zvolal.
„U všech čertů, který vítr tě sem tak znenadání přivál?" Zbožný muž se polekal a odpověděl:

„Neklej, milý bratře! Kdo má v ústech Knížete temnot, brzy mu propadne!"
„Myslíš snad ďábla?"
„Ano, míním tím pokušitele, který je protivníkem Boha až na věčnost!"
„Kecy a žvásty! Takové věci se mě netýkají. Pojď do pokoje a ohřej se! Za chvíli přinesou oběd." Velice zvláštní byla podobnost těchto tří mužů. Bratři si byli k nerozeznání podobní a syn k nim patřil stejně, jako mladý aligátor ke starým krokodýlům. Host si udělal pohodlí, vytáhl dózičku, nasypal si šňupec a ptal se:
„Tak jak se vám vede? V horách betlémských a v kopcích byl slyšet nějaký křik! Noviny píšou, že zde v kopcích umírá národ hlady."
„Hlady?" vpadl mu obchodník do řeči.
„Raději řekni leností!"
„Ani já tomu nevěřím. Ten, který nasytil pět tisíc mužů třemi chleby a dvěma rybami, z čehož bylo ještě sesbíráno deset košů drobků, nenechá nikoho zahynout hlady ani zde!"
„Poslal tě baron?"
„Přišel jsem i z jeho příkazu."
„I z jeho, říkáš! Je tu tedy ještě jiný důvod tvého příjezdu?"
„Ano. Přijel jsem jako prorok, jako vyslanec těch mých."
„Á, hrome! Odkdy ty jsi prorokem?" Muž sepnul ruce a odvětil:
„Nikdy jsem nevstoupil mezi proroky a také jsem nikdy nebyl Šavel, který se musel změnit v Pavla. Od počátku své pozemské pouti jsem prahl po vysvobození. Nyní jsem představeným Společnosti blahoslavených bratří a sester."
„Tomu tvému slovnímu chaosu ať rozumí kukačka, ale já nechápu ani slovo! Vysvětli to jasněji!"
„To udělám, neboť má duše touží, abych i z vás udělal spasené a přivedl vás do sekty blahoslavených."
„Jen si tu sektu nech, kde je! Jestli to chápu, tak jsi představeným zbožné společnosti?"
„Je to Společnost blahoslavených bratří a sester."
„Aha! Sestry nechybí. Gratuluji!"
„Mluvíš jako potomek lidstva, ale já ti odpouštím. Srdce mých bratří je plné něhy a odpuštění. Slyšeli jsme o nouzi, která vládne ve zdejším okolí a dali jsme dohromady sbírku, která pomůže těm nejnešťastnějším. Přicházím se šesti tisíci guldeny, abych je rozdělil mezi ty, kteří jsou takových darů hodni." Obchodník se smál.
„Nejvíce hoden jsi toho ty sám!" zvolal.
„Takže šest tisíc guldenů? Hmm! O tom si budeme muset promluvit. Nejdřív potřebuji vědět, jestli přicházíš i z pověření barona."
„Ano, on mě také posílá."
„V jaké záležitosti?"
„V souvislosti s tím Barnabášem, jemuž tady říkáte Král lesa."
„Pro všechno na světě tě žádám, nech ty své pobožné žvásty někde stranou! Udělej to aspoň do té doby, co budeš tady u mne. Jestli je tady nějaký Barnabáš, pak jsi to ty! Rozumíš?" Zbožný zvedl zrak k obloze a s výrazem odporu zvolal:
„Pane, odpusť jim, oni nevědí, co činí! Skutečně se cítím nucen k tomu, mluvit přesně tak, jak mluvívají děti hříchů. Ale pověz mi, jak je možné, že máš na dveřích nápis Seidel-mann a syni To je přesně tak, jako by ses stal velkým kupcem a nebo ještě větším obchodníkem."
„Tak to také je!"
„Kupec?"
„I tak by se to dalo říci. V tomto okolí tomu spíš dali pojmenování: nakladatel."
„Tomu slovu nerozumím!"
„Já ti to vysvětlím. Jsou velcí továrníci, jejichž obchody jsou tak významné, že nemají čas jednat se svými a novými zaměstnanci. Proto si k tomu najímají zprostředkovatele."
„Ach, to je tedy ten nakladatel?"
„Ano."
„A ty jsi jeden z nich?"
„Ano. Jsou tu tisíce tkalců, kteří nenajdou ve zdejším kraji jinou práci. Já jsem získal spojení s několika továrnami, které mi posílají materiál a vzorky a za každý odevzdaný kus mi platí jistou mzdu. Já zaměstnávám dělníky a ponechám si nějakou maličkost z jejich výdělku jako svůj plat."
„Kolik ta maličkost obnáší?"
„Já dostávám za kus deset guldenů a dělník dostane čtyři, nanejvýš pět."
„Jaké hříšné peníze! Měli by tě utopit v nejhlubším moři!"
„Na kus dostanu čtyřicet liber nití, ale dělník jich dostane jen pětatřicet. Z toho musí kus vyrobit a pokud mu nitě nevystačí, musí přijít ke mně a dokoupit potřebný zbytek."
„Už vidím mlýnský kámen na tvém krku!" Obchodník se samolibou tváří odpověděl:
„Než se utopím, budeš ty už dávno spálený v pekle. Ale poslouchejte, někdo klepe. Budou podávat oběd. Pojďte, nenechme jej čekat!" Odebrali se do vedlejší místnosti. Vypadalo to zde jinak než v poledne u starého Hausera! Tam měli jen špatné brambory se solí. Zato zdejší místnost byla naplněna příjemnými vůněmi a stůl se prohýbal pod tíhou lahůdek a pokrmů.
„Jen si klidně berte!" pobízel je obchodník. Tu protáhl jeho bratr svou zbožnou tvář a pobízel je:
„Pomodleme se!"
„Zanech zde takových hloupých vtipů!" zvolal Seidel-mann.

„Modlení je pro chudé ďábly a ne pro bohaté pokrytce. S tím si na mne nepřijdeš! Posaď se a jez!" Pobožný pokýval nesouhlasně hlavou a podotkl:
„Každé tvé sousto by se mělo stát žlučí, jedem a bahnem. Jsi horší než pohan a modlitbář! Ale Boží slunce svítí na spravedlivé stejně, jako na ty druhé. Budiž ti odpuštěno!" Nyní se cpali ti, kteří připravovali chudé dělníky o největší část jejich mzdy lahůdkami, které by ti ubozí dokázali jen těžko pojmenovat. Popíjeli drahocenná vína a jedli do té doby, než nastal venku soumrak. Dole již čekali dělníci, kteří přinášeli ovoce své práce a čekali na svou chudou mzdu. Museli čekat dlouho, než se Franzovi Seidelmannovi zlíbilo sejít dolů ke své práci. Byl mezi nimi i Edvard Hauser. Přinesl své čtyři kusy oděvové látky a počítal vteřiny. Doma neměli ani oheň, ani jídlo, ani světlo. Konečně syn obchodníka přišel. Nejdříve vyřídil ostatní a nakonec nechal vstoupit Edvarda. Musel to zařídit tak, aby mladík položil své látky ke kusům Hoffmanna. Když je mladík položil, změnil je obchodník tak šikovně, že si toho mladík nevšiml. Poté je začal prohlížet. Jeho čelo se pokrylo hlubokými vráskami.
„Co to je?" zeptal se.
„Zdá se mi, že tady vidím zalomenou nit!" Edvard se lekl.
„Zalomená nit?" zeptal se.
„Něco takového se mi ještě nikdy nestalo!"
„A přece ji tu vidím, a jakou!"
„To není možné, pane Seidelmanne!" Obchodník na něj vrhnul ostrý odmítavý pohled a nadřazeným hlasem se ptal:
„Myslíte si snad, že nemám oči? Proč by to mělo být nemožné?"
„Protože jsem ty kusy doma velice pečlivě kontroloval!"
„Tak se podívejte sem! Zde!" Držel mu kus před očima. Edvard vzal látku, pečlivě ji prohlédl a potom prohlásil:
„Pane Seidelmanne, to není můj kus!"
„Ach! Jak to? A čí by měl být?"
„Poznám svou práci i práci svého otce!"
„Chcete snad říci, že jste tyto čtyři kusy nedonesl?"
„To ne, ale skutečně nevím, co si o tom mám myslet!"
„Tím lépe vím já, co si mám myslet o vás! Víte jakou cenu má takový kus?"
„Dobře přes třicet guldenů!"
„Ano, šestatřicet guldenů. Vy jste ho zničil a budete muset nahradit škodu. Toho kusu se nezbavím. Vracím vám ho a vy mi za něj zaplatíte šestatřicet guldenů!" Ubohý tkadlec měl pocit, jakoby dostal ránu kyjem.
„Ó Bože, šestatřicet guldenů!" zvolal.
„Vždyť, já doma nemám ani tolik krejcarů!"
„To se ještě uvidí. Nejdříve se podívám na vaše další kusy." Pečlivě kusy prohlížel, ale nenašel ani chybičku. Proto vzal do ruky zvětšovací sklo a počitadlo nití, aby zkoumal vázání a útek.
„Ach!" zvolal.
„To není špatné! Kolik máte dělat útku na jeden palec?"
„Padesát."
„Já jich napočítal jen pětačtyřicet! To není obleková látka, to je hadr, cár! Kdo si koupí takovou látku? Díky takovým dělníkům přijde firma o dobré jméno! Tak jak to vypadá, dokážete zaplatit třicet šest guldenů?"
„Ne."
„Dobrá, vezmu to na sebe, abych se toho zbavil. Vy ale nedostanete žádnou mzdu a nadále ani žádnou práci!"
„Pane Seidelmanne!"
„Co si přejete?"
„Chcete udělat mne i mou rodinu nešťastnými?"
„Co je mi do vás a vaší rodiny? Mně je zcela lhostejné, jestli jste šťastní nebo ne! Každý je svého štěstí strůjcem! Máte pracovat lépe! Bašta a končím! Adieu!" Odvrátil se, vyšel z místnosti, kde nechal zaraženého Edvarda stát. Ten si připadal jako ve snu a nemohl uvěřit tomu, co slyšel. Byla tu jen jedna možnost: musel promluvit se Seidelmannem otcem. Vydal se k jeho pracovně a zaklepal.
„Vstupte!" zaznělo. Když vešel, našel již Fritze ve společnosti obou bratrů.
„Co si přejete?" zeptal se přísně otec.
„Chtěl jsem vás požádat, abyste byl tak laskav —"
„Ach, prohlédnout si ty čtyři kusy látky?" přerušil ho rychle obchodník.
„Ano."
„To je zbytečné. Syn mě již informoval o tom, co se stalo, a jeho oči jsou stejně ostré jako moje. Vyšel jste z toho ještě velice dobře."
„Pane Seidelmanne, já nevím nic o zalomené niti a klidně se přiznám, že jsme bez jediného krejcaru. Nemáme topení a ani jídlo. A zima je nyní tak krutá!"
„Co je mi do toho! Pracujte lépe! Vy jste za čtrnáct dní udělal celé tři kusy! Pokud budete pracovat pečlivě, tak to nikdy nedokážete. Při takové rychlosti musí zákonitě dojít k mnoha chybám."
„Pane Seidelmanne, pracoval jsem ve dne v noci, protože jste nám vypověděl těch sto dvacet guldenů!"
„To vím, to vím! Zůstane však u rozhodnutí mého syna. Další práci už nedostanete! Pokud do konce příštího měsíce nezaplatíte dlužnou částku, seberu vám vaši chatrč!"
„Můj Bože! To by byla krutost!" Tu se zvedl opatrovník chudých, roztáhl široce ruce a řekl:
„Pane, ochraň mě ve své milosti! Zde je zase jeden z té tlupy satanášů! Uráží poctivé křesťany a pobuřuje děti Spravedlivého. Zvedni se bídníku, nebo nechám sršet oheň Sodomy přes tvou duši plnou zhýralosti a

lehkomyslností!" Edvard pocítil nejen odpor, ale i hnus. Odešel. V hlavě měl prázdno a srdce mu hrozilo prasknout. Po cestě — nemohl dál nohy měl ztuhlé a těžké — si sedl do hlubokého sněhu, vložil obličej do svých hubených promrzlých rukou a plakal jako malé dítě. Mohl zde zůstat sedět celou noc. Snad by ho milostivá mrazivá ztuhlost nechala usnout navždy. Ale tu si vzpomněl na svou rodinu, na staré rodiče a malé sourozence. Opět se zvedl a šel k domovu. Tam vyprávěl, co se mu stalo. Jeho zpráva vyvolala obrovský úlek. Matka lomila rukama, bratři a sestry plakali. Otec beze slova poslouchal, poté sepjal ruce a řekl: Vzhůru, vzhůru, kde dáš bolu a starostem svým dobrou noc. Pověz, Bože, proč v srdci žalu zármutek a smutek má svou moc! Nejsi snad vládce, jenž má vše řídit: v životě lidském nám všem dobře činit! Jaký byl rozdíl mezi tímto ubohým tkalcem, jehož zbožnost byla bez falše a oním pokrytcem, který odmítl Edvarda slovy Písma svatého a vyhodil jej ze dveří!
„Máš pravdu, otče," pravila plačící žena.
„Musíme se spolehnout na Boha. Ale přijde snad sám, aby nám dal chléb, uhlí a dříví?"
„Chleba nemáme," odpověděl domácí,
„ale máme ještě nějaké brambory?"
„Už jenom maličký zbyteček."
„Dnes ještě děti hladovět nebudou. Uvař je!"
„Na čem? Zde ve světnici je stejná zima, jako venku na ulici."
„Půjdu k sousedovi Hoffmannovi, aby mi půjčil trochu uhlí. Bůh dal baronovi voň Helfensteinovi zdarma takové množství uhlí, že by mohl darovat několik kousků i mně, abych mohl sousedovi splatit dluh." Vzal ze země koš a šel. Edvard téměř nevnímal co dělá. Místnost musela být každopádně vytopena, ale soused sám neměl příliš nazbyt. Uhlí za několik krejcarů — na jak dlouho to mohlo vydržet? Mladík si nasadil opět čepici, vytáhl ze sklepa malou pilu a kráčel z městečka ven k lesu. Co si tam počne? S tím si nedělal žádné starosti. Mnoho chudých lidí šlo do lesa, aby přineslo domů plné nůše nasbíraného klestí. Ale to bylo v létě a nyní pod sněhem se nedalo. - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ hledat. Jiní se vydali ven i v noci, aby si přitáhli celé kmeny a rozštípali je na špalky pro zimní období. I nyní bylo dost odumřelých stromů a stromků a jejich dřevo bylo dostatečně vyschlé, aby se s ním mohlo hned topit. To mohla být pomoc v nejvyšší nouzi. Edvard došel k lesu. Věděl o místě, kde byla malá seschlá jedle. Snadno ji nalezl. Jednal úplně bez jakékoliv vůle, jen pod vlivem posledních zážitků. Klekl si do sněhu, přiložil pilu a —
„Pane, Spasiteli, co to dělám!" Zvuk řezající pily jej opět přivedl k sobě. Cítil se, jako by byl právě probuzen z hlubokého spánku.
„To je přece krádež!" zamumlal.
„Lesní krádeže se trestají přísně, velice přísně! Mám snad přinést rodičům a sourozencům ještě větší bídu, než je ta dosavadní? Ne, nebudu krást, musím pracovat!" Povstal.
„Pracovat?" pokračoval.
„Ano! Ale mohu? Vždyť nedostanu žádnou jinou práci! Dobrá, půjdu tedy do dolu. Zítra se půjdu přeptat, jestli mne přijmou." Když přijme nešťastný člověk pevné rozhodnutí, je mu napůl pomoženo. Edvard se znenadání cítil klidný a plný důvěry. Opustil místo, kde se málem stal zlodějem. Sníh oslnivě zářil. Mladý muž kráčel po úzké lesní pěšině, která vedla k otevřené cestě. Náhle před sebou zaslechl kroky. Překvapeně, a snad i trochu polekaně se zarazil. Muž naproti udělal totéž. Zde pod stromy nebylo tolik sněhu, jako venku na volném prostranství. Oba se ihned poznali.
„Pan hajný!"
„Cože? Hauser? Co děláte v takovém počasí a v této době v lese?"
„To vám docela otevřeně a čestně řeknu, pane hajný. Je to tak, že jsem přišel krást dříví. Zde vidíte mou pilu. Když jsem však nařízl kůru, měl jsem pocit, že nejde ani tak o ten kmen, jako spíš o mou duši. Upustil jsem od toho."
„To je k nevíře! Edvard Hauser a zloděj dřeva! To mi nikdo nenamluví, i kdybyste to tvrdil vy sám! Leda by to mělo nějaké otřesné důvody!"
„To také má. Poslouchejte!" Vyprávěl mu o své dnešní smůle. Hajný byl tvrdý muž, ale pod jeho nepřístupným obalem se skrývala citlivá duše. Mlčky naslouchal Edvardovým slovům a když mladík domluvil, hajný si posteskl:
„Ano, ano, je to tak! Seidelmannové jsou pro náš kraj pravým požehnáním! Ale široko daleko není žádná konkurence a oni mohou držet všechno ve svých špinavých rukách. Je to s nimi totéž, jako v uhelném dolu, kde je samovládcem baron Franz voň Helfenstein. V dalekém okolí není druhý důl a obyvatelé jsou příliš chudí, aby se svými počestnými rodinami odešli a hledali práci někde jinde. A tito hodní lidé visí velice na své zemi, i přes veškerou bídu, která je provází životem a nesmírné uskrovňování. Proto drží baron se Sei-delmanny zdejší chudáky pevně v rukou a komu oni nedají práci, zahyne buď hlady a nebo musí jít mezi pašeráky. Komu oni zkrátí bezdůvodně mzdu, musí si to nechat mlčky líbit. Mám ty pacholky hrozně v lásce! Mají největší vinu na celkové chudobě ve zdejším kraji. Ano, mají na svědomí to, že počet pašeráků, pytláků a zlodějů dřeva tak závratně roste. Svaté krupobití, jak bych se radoval, kdyby se mi jednou naskytla příležitost, opravit některému z nich opratě! Klidně bych rozbil všechny stromy ze svého lesnictví a rozbil bych je o jejich makovice na třísky. A vybral bych ty nejsilnější kmeny — stejně jako Krakonoš, který na podobné ptáčky vždycky vyzrál. Když spatřím barona, pokladníka z dolu nebo některého Seidelmanna, udělá se mi horko, kapuce mi padá z hlavy a v prstech mě začne brnět, jako kdybych je strčil do houštiny kopřiv. Ať vezme čert takové ničemy, ale ne čistě na záda, ale čtyřicet tisíc satanů by je muselo rozcupovat na kousky a cáry. A potom by to šlo hur, hur, hop, hop, hop, stejné jako v Schillerově básni Lenor. A nebo to byl Beethoven či starý Schwepperman? Nevím už, který z nich to byl, zkrátka a dobře, nějaký známý a věhlasný chlap. A ty bys jim měl také padnout za oběť, mladíku! Ty jsi hodný hoch, dobrý synek a výborný pracant, to všichni víme. Jistě jsi i dneska dodal bezchybnou práci, ale kdo ví, jaký má Seidelmann důvod, aby tě vehnal do bídy. Už jsi ho někdy urazil?"
„Ne! Alespoň o tom nevím."
„Nebo mu nějakým způsobem stojíš v cestě?"

„To nemůže být pravda. Jeho cesty vedou úplně jinudy než mé."
„To je pravda, ale nějaký důvod mít musí. Snad se ho ještě dozvíš. Co ale budeš dělat? Málem ses stal zlodějem. Jaké je to štěstí, že tvá povaha je tak dobrá! U tebe se morální plevel neuchytí. A nebo se chceš dát mezi pašeráky?"
„To by mne ani nenapadlo, pane hajný. Zločincem se nikdy nestanu, to raději zemřu hladem. Předsevzal jsem si jít zítra ráno k důlnímu. Snad mi dá práci."
„Chceš se stát horníkem, mladíku?" Starý hajný měl ve zvyku vykat tak vzrostlým mladíkům, jakým byl i Edvard, ale zde řeč plynula z jeho dobrého srdce a byla procítěna zájmem, který o chlapce projevoval.
„Ano, nic jiného mi nezbývá," odpověděl tázaný.
„Ale budeš placen jako začátečník, to znamená velmi špatně, protože kopání nerozumíš!"
„Musím si to nechat líbit. Je lepší vydělat málo týdně než vůbec nic za celý měsíc."
„Hmm! To je také pravda. Jsem rád, že jsi dnes z vlastního uvážení uhnul ze špatné cesty. Proto bych se tě rád ujal. Bohužel k tomu nemám možnost. V zimě se v revíru nepra- cuje a personálu mám až příliš. Nejde to, při vší možné vůli to skutečně nejde! Takže jsi chtěl dříví? Nemáte čím topit?"
„Nemáme nic. Otec šel prve k sousedovi Hoffmannovi, aby si vyprosil kousek dřeva a trochu uhlí."
„K němu? Hmm! Tomu také stojí hlava výš, než si ty myslíš a než k tomu má on důvod. Mám pocit, že je velice zadobře se Seidelmannem a to mu zvedá rypák! Já bych si od něj nepůjčoval! Jak jste na tom s jídlem? Co jste měli dnes k obědu?"
„Brambory."
„A k nim?"
„Sůl. Matka ji na ohni nechala zhnědnout."
„Ach, to znám. Pomocí té ostré chuti člověk snáz spolyká ty mýdlovité, špatné brambory. Tak z toho je složeno jídlo našeho chudého národa. Není divu, že kůže vrže na kostech a krev je tak řídká, že krátí život! A co budete mít na stole dnes večer?"
„Nic. Matka se chtěla podívat, jestli by ještě nenašla několik bramborů."
„Ó je! Takže žaludek bude mít velikonoční dovolenou před masopustem! To je ale bída! A kdo je tím vinen? Ta dělá všechno, co může, ale tyto pijavice, ti upíři nebo vampýři, nebo jak se jim vlastně říká, ti jsou na tom podepsáni! V našem kraji bysme potřebovali stejného Knížete bídy, jakého mají v rezidenci!"
„Kníže bídy? Kdo je to?"
„Jak? Ty jsi ještě nic neslyšel o tom báječném chlapíkovi?"
„Ani slovo!"
„Hmm, ano, ano! Vy se dřete od rána do večera a potom zase od večera až do rána a pro samou práci nemáte čas k tomu, abyste se dozvěděli, co se děje venku. V rezidenci se totiž vynořila tajemná osoba a objevuje se všude tam, kde chudý lidský tvor bojuje s nouzí a starostmi. Ta osoba přinese nešťastným pomoc a pak zase zmizí. Nikdo neví, kdo ten muž je. Zdá se být vševědoucí a všudepřítomný. Kdo poprvé vyslovil jméno Kníže bídy, to už se nedozvíme, ale je výstižné a dobře tomu člověku sedne. Takového anděla bysme tu potřebovali! Vidím, že se chvěješ zimou. No, není také divu: nic na těle a prázdný žaludek. Pojď, chlapče! Když budeme statečně prošlapávat sníh, bude nám tepleji." Už se obrátil k chůzi, ale ne směrem k městečku, ale k há-jence. Proto Edvard řekl:
„Tedy dobrou noc, pane hajný! Neudáte mne?" Starý se zarazil a odvětil:
„Udat? Člověče, za koho mě máš? Nebo si myslíš, že pod tou svou kamizolou nemám srdce? Kdybych tě byl potkal s kmenem, který jsi díky Bohu nechal stát, je jisté, že bych tě s ohledem na své povinnosti musel udat, i kdyby mi to drásalo duši! Ale ty ses lotrem nestal a proto mě to ani nenapadne! Proč bych tě měl uvrhnout ještě hlouběji do bídy? A to dobrou noc ještě vypusť! Jsem sice také jen chudý ďábel, který kromě nepatrného deputátu dostává sto guldenů mzdy a má kousek ubohého políčka, ale stále tam něco roste a pro dobrou rodinu, která hladoví a mrzne, pro tu se v mé almaře vždycky kousek chleba najde!" Edvard cítil hluboké pohnutí a váhavě řekl:
„Pane hajný —"
„Co je zase?"
„Žebrání nás ale jako —"
„Sklapni, mladíku!" vpadl mu starý rychle a hartusivě do řeči.
„Co tě to zase napadá? Díval jsem se někdy na tebe a na ty ostatní jako na žebráky, vandráky nebo lumpy? Jen si nic takového nenamlouvej. My lidé bysme neměli být kameny, ale právě lidmi! Měli bysme si v nouzi pomáhat. Stvořitel udělal ze sedmi drobků pět set chlebů, a nebo to snad bylo dokonce pět tisíc? Bylo to na tom jezeře Elizabeth a nebo Nazareth — tak to já nedokážu, ale umím udělat z chleba drobky a ty si jich pár odneseš domů. Tak pojď, marš kupředu!" Šel napřed a Edvard jej následoval. Jak se chlapci ulevilo na jeho sevřeném srdci! Překonal pokušení a ihned následovala odměna měl naději, že přinese hladovějícím kousek chleba. Dospěli na místo, kde se cesta přidružila k silnici, která vedla kolem hájenky. Tu se starý zastavil, chvíli naslouchal a potom pravil:
„Poslouchej! Slyšíš něco?"
„Ano, zvonění rolniček."
„Správně! Tam dole jedou saně. V této době a v takovém sněhu! No, pašeráci to nebudou, ti si na své koně rolničky nezavěsí!" Kráčeli dál. Silnice vedla do kopce a přesto je saně brzy dostihly. Zdálo se, že je to povoz rychlé pošty. Kočí zastavil a ptal se:
„Znáte to tady, lidičky? A dobrý večer přeji!"
„To si myslím," odpověděl hajný.
„Tahle cesta vede do hájenky, je to tak?"
„Ano."

„Jak je to ještě daleko?"
„Jedete jenom do hájenky?"
„Ano. Tento pán chce k hajnému Wunderlichovi."
„Ke starému Wunderlichovi? To jsem já." Když ta slova uslyšel v bohatých kožešinách zahalený muž v saních, rozhrnul trochu límec a řekl:
„Vy jste pan hajný osobně? To je mi velice milé. Jste snad na cestě domů?"
„Ano. Je zima a nepříjemně protahuje. Stará už mi zaručeně postavila na kachláky kastrol polévky."
„Mohu se nechat přizvat k vaší polévce?"
„Proč ne, pane. Lžící máme dost a třebaže polévkový hrnec není příliš velký, tak to třeba naředíme vodou a určitě to vystačí."
„Dobře! Jak dlouho ještě pojedeme?"
„Pět minut."
„Tak si nastupte!"
„Díky, já mohu běžet! Silnice je prudká a sníh hluboký. Nechci příliš namáhat koně."
„Ti jsou silní dost! Jen si oba nastupte!" Cizinec nazdvedl střechu saní a starý prohlásil:
„No, jak chcete! Já mám teplé holinky a mohu si sednout vzadu na bryčku, ale tento chlapec má letní kalhoty, takže jestli chcete, mohl byste ho vzít dovnitř." Edvard váhal, ale cizinec ho vzal za rameno a vtáhl jej dovnitř. Hajný vyskočil vzadu nahoru a saně se opět rozjely. Cestou se obrátil cizinec dozadu a řekl:
„Asi se divíte, co u vás chce tak pozdě neznámý muž?"
„Hmm, zřejmě se to dozvím."
„Zajisté, ale počkáme s tím až v hájence." Za pět minut spatřili stranou od silnice, pod vysokými, sněhem obtíženými jedlemi hájenku. Kočí zatočil a ještě než zastavili, otevřely se dveře domku, ve kterých se objevila bodrá ženská postava se svítilnou v ruce.
„Dobrý večer, Barbaro!" zdravil hajný.
„Cinkání rolniček tě vytáhlo na mráz? Opravdu, to jsi ani netušila, že tvůj starý dnes přikvačí na saních rychlé pošty!" Vyšla na verandu a odvětila:
„To by mne skutečně nenapadlo, ale rychlou poštu jsem očekávala."
„Ty?" ptal se překvapeně hajný.
„Co ty máš společného s takovými záležitostmi?"
„Právě když jsi odešel, přivezl nájemný kočí dva kufry ze stanice a řekl, že jejich majitel přijede později v saních." Starý vrhl pátravý pohled na cizince, který právě vystupoval za Edvardem ze saní a pravil:
„Tak se mi zdá, že budete majitelem těch kufrů?!"
„To jsem. Ale prosím, nepůjdeme raději dovnitř?"
„Zadržte!" zvolal Wunderlich.
„Vypadáte jako vážený muž, jako obchodník nebo něco podobného. Můj dům leží blízko hranice, vy máte dva kufry! Jestli se má jednat o pašeráctví, tak to u mě nepořídíte! Mé dveře jsou otevřené pro dobré lidi, jistě, ale přicházíte-li s nekalými úmysly, tak zase rychle vezměte nohy na ramena!"
„Starý, starý!" varovala jej žena se strachem v hlase.
„Žádné obavy!" vpadl do toho cizí pán.
„Přicházím s počestnými úmysly a proto mne nemusíte vykazovat." Dal kočímu spropitné. Ten pocítil, že je mimořádně velké a tak se mimořádně hluboce uklonil. Potom vyrazil s poštovními saněmi na zpáteční cestu.
„Vidíte, pane hajný, že za sebou spaluji mosty," prohlásil cizinec.
„Už nemohu zpět a vy mě musíte pustit dovnitř, ať už po dobrém a nebo po zlém!"
„Pokud jste nepřišel se zmíněnými úmysly, ze srdce rád vás přivítám. Běžte napřed!" Hajná mu posvítila na tmavé chodbě a vstoupili do místnosti. Ta byla docela nízká, s dřevem obkládanými stěnami. Nábytek byl více než jednoduchý. Všechno zářilo čistotou a v rohu stojící stará kachlová pec prodýchávala místnost teplem. Hajný podal cizinci ruku a prohlásil svým bodrým způsobem:
„Tak buďte vítán, pane! Sundejte si kožich a udělejte si pohodlí. Matko, schovala jsi nějakou polévku?"
„Jakpak by ne," odpověděla a pospíchala ke kamnům.
„Přece vidíš na stole mísu, lžíci i talíř!"
„Zadrž ještě! Bude stačit pro nás tři?" Tu se rychle obrátila, nasadila velice pochybovačný obličej a řekla:
„Hmm! Pro tři? To pochybuji!" Cizinec pověsil kožich i klobouk na hřebík a nyní se obrátil se slovy:
„Prosím, na mne neberte zřetel. Nemám hlad a než budu pomýšlet, že bych si měl sednout za stůl, musím se nejdříve představit, abyste věděli, kdo se vlastně vecpal tak nečekaně do vašeho příbytku. Tento mladý muž patří k vašemu domku?"
„Ne. Potkal jsem ho náhodou a musím s ním vyřídit jednu maličkost."
„Tak to obstarejte hned. Já nespěchám."
„To je mi vhod, protože bych Edvarda nerad nechal čekat. Hlad velice bolí!" Tu spráskla hajná ruce a zvolala:
„Hlad? Pane Ježíši, Hauserovi jsou v nouzi?"
„Ano, stará! Posaďte se a ty si také sedni, mladíku! Víš, Barbaro, jeho rodina nemá co jíst a čím zatopit. A tak dostal v nouzi nápad, že půjde v té vánici do lesa, aby přinesl trochu dřeva. Pak se ten hodný chlapec zase obrátil, když si řekl, že by to byla krádež. Odhodlal se raději mrznout. Co se dá tady dělat, milá Barbaro?"
„Jo, to se musí co nejrychleji pomoci!" odpověděla hajná.
„Takové hodné lidi nesmí člověk nechat v nouzi. Ale nebyl dnes výplatní den?"

„To každopádně byl a Edvard pracoval ve dne v noci. Ale ten Seidelmann má na něho nějakou pifku! Pohaněl jeho práci, odmítl mu zaplatit a pak ho ještě vyhodil na dlažbu. Vypověděl také hypotéku jeho otci. Není to neštěstí, he?"
„Hrozné neštěstí! Co bude dál?"
„Edvard chce jít k důlnímu a požádat o práci. To mu také moc nehodí, protože není vyučený horník. Ale nezbývá mu nic jiného. Důlní není špatný chlap, na mě trochu dá, takže zítra ráno půjdu a přimluvím se. Teď ale nalej Edvardovi polévku, ten to potřebuje nejnutněji. My si s tímto pánem najdeme něco jiného." Hajná ho rychle poslechla. Edvard si musel tak jako tak sednout ke stolu a jíst. Mezitím vytáhl cizinec, který se usadil na pohovce, jako by byl doma, z kapsy doutníky a nabídl také hajnému, ale ten prohlásil:
„Děkuji, pane! S takovýma věcma jsem se ještě nespřátelil. Je to, jako kdybyste vrazil lednímu medvědovi do huby jehlu. Já zůstanu u své fajfky. Ale, pojď sem, stará! Podíváme se, co tady najdeme pro Edvarda. Máš ještě chleba?"
„Vždyť jsem včera pekla!"
„Tak mu jeden dej!"
„Proč ne radši dva? S jedním budou hotovi už zítra!"
„Dobře, Barbaro, dobře! A mouku máš?"
„Jistě!"
„Tak mu dej půlkilovku nebo dvě. A kávu?" Tu se hajná netrpělivě otřásla a řekla:
„Proč to bereš tak jednotlivě? Prostě mu zabalím všechno, co potřebuje."
„Dobře! Dám mu saně, aby si na ně naložil dřevo, chrastí a pytel uhlí. Domů to má z kopce, takže to lehce uveze." Rozhovor vedli tichým hlasem, takže Edvard neslyšel ani slovo ale cizinec na pohovce slyšel všechno. Ten vzbuzoval, jak si hajný všiml již venku přede dveřmi, dojem vznešeného muže. Mohlo mu být přes šedesát let, jeho vlasy byly šedivé. Starý se posadil po jeho boku a dobromyslně prohlásil:
„Musíte prominout! Nejdřív se nají mladík a my přijdeme na řadu později."
„Přesně podle mého gusta! Takže on je syn hodných rodičů?"« - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ
„To bych řekl!" A nyní hajný vysvětlil tlumeným hlasem poslední události v rodině Hauserů. Přitom se častěji zmínil o panu Seidelman-novi a hajný musel cizince informovat i o této rodině. A tu se dostal starý do ráže. Vylíčil nouzi zdejších obyvatel stejně dobře, jako obchodní praktiky zaměstnavatelů. Cizinec ho poslouchal s velkou pozorností. Tu Edvard odložil lžíci. To přinutilo hajného, aby přerušil řeč a obrátil se k mladíkovi:
„Tak pojď se mnou ven, mladíku. Uvidíme, co moje stará Barbara dala dohromady!" Edvard sáhl po čepici a své pile, která ležela vedle něj a pozdravil cizince. Ten však k němu rychle přistoupil a řekl:
„Hajný mi o vás vyprávěl. Umíte být mlčenlivý?"
„Pokud se nejedná o žádnou špatnost, tak jistě," odpověděl mladý muž, zřetelně překvapen touto otázkou.
„Tak si vezměte tohle. To první je dlužná částka pro Sei-delmanna a to druhé je za to, že jste tak čestně odolal vašemu pokušení." Vytáhl peněženku, kde se zablýskly samé zlaté mince, sáhl dvakrát dovnitř a nejprve do pravice a poté do levice Edvarda vtiskl po několika zlatacích. Mladík zapomněl radostným úlekem sevřít dlaně a proto hajný, když mince zahlédl, zvolal:
„Můj ty Spasiteli! Myslíte to vážně, pane, nebo jen žertujete?"
„Samozřejmě to myslím zcela vážně!" přitakal muž.
„To můžete jen tak pozbýt tolik peněz?"
„Jistě, nebudu z toho mít žádnou škodu."
„Sláva! Edvarde, nemluvili jsme spolu prve o Knížeti bídy? Tento pán to dělá přesně tak! No, budiž zpíváno a pískáno Bohu! Seidelmann dostane svou hypotéku a tobě ještě něco zbude. Já zítra promluvím s důlním a snad ti na mou přímluvu poskytne práci. Vidíš, ten starý Pán Bůh přece ještě žije!" Konečně se vrátila řeč i Edvardovi. Ještě nikdy nedržel v ruce tolik peněz. Pro něho to byla nepředstavitelná částka.
„To přece nemůžete myslet vážně, pane," řekl, zatímco se mu slyšitelně třásl hlas.
„Je to myšleno naprosto vážně! Jen si ty peníze vezměte ve jménu Boha! Já nejsem chudý a mohu vám pomoci. Ale mám jednu podmínku: musíte o tom mlčet. Kromě vašeho otce se nesmí nikdo dozvědět, odkud ty peníze pocházejí. Neřeknete to ani matce, neboť ženy nebývají v takových věcech příliš spolehlivé a snadno se přeřeknou."
„Proč se nesmí nikdo dozvědět, jaké jste nám prokázal dobro, pane?" ptal se Edvard se slzami štěstí v očích.
„To vám řeknu později protože jsem si naprosto jistý, že třebaže spolu mluvíme dnes poprvé, jistě to není naposledy."
„Co mám odpovědět svému otci, když se bude ptát, kdo je vlastně tím naším dobrodincem?"
„Řekněte mu, že jsem příbuzný hajného, u kterého zůstanu několik dní na návštěvě." Wunderlich o krok ustoupil, vyvalil oči, ale neřekl nic. Edvard schoval peníze do kapsy, uchopil dárce za obě ruce a s tekoucími slzami pravil:
„Nevím samým štěstím a překvapením, co bych vám měl říci, pane! Zachránil jste chudou rodinu z velké bídy Bůh vás seslal jako svého anděla! Pokud vám budu jednou moci prokázat nějakou službu, udělám to s tisícerou radostí. Kvůli vám projdu i ohněm!"
„Nu, snad mi jednou svůj vděk budete moci dát najevo. Teď ale běžte! Kdo nese štěstí, měl by pospíchat!" Mladý muž vyšel s hajným před dům. Cizinec z rozčilených hlasů poznal, že oba muži vyprávějí hajné, co se v místnosti odehrálo. Povzdechl si a řekl pro sebe:
„Skutečně, dávat je mnohem příjemnější, než brát. Písmo svaté má naprostou pravdu!" Posadil se opět na pohovku, kde setrval v hlubokých myšlenkách do chvíle, než se vrátil hajný s manželkou.
„Pane, vy jste skutečně přišel jako nějaký anděl, přesně, jak to ten mladík vystihl," pravil hajný.
„Jste hodný a navíc ještě ušlechtilý muž. Ale co jste říkal o tom příbuzenstvu hm, my oba, Barbara i já, jsme si málem namohli hlavu, ale marně!"
„Ach, čím jste si tolik namáhali hlavy, vy dobří lidé?"

„Nad tímto čertovským příbuzenstvem! Má žena je totiž sirotek a příbuzné nemá, a já se můžu podívat do všech kastrolů, ale nenajdu nikoho, kdo by mohl být mým příbuzným — jsem totiž nalezenec."
„Ach tak! Nuže, samozřejmě s vámi nejsem spřízněn, ale na otázku toho mladíka jsem odpovědět musel. A protože nikdo nesmí tušit kdo vlastně jsem, vydával jsem se za vašeho příbuzného. Doufám, že mi to postačí jako legitimování mezi místními lidmi?"
„To jistě jo! Ale, hmm! Nemějte mi to za zlé, ale v dnešní době musí být člověk opatrný. Když se někdo vydává za mého příbuzného, tak bych nejraději věděl, co je ve skutečnosti zač a proč se hrne do řad mých příbuzných."
„Bezpochyby máte pravdu a já vám všechno vysvětlím. Edvard Hauser už odešel?"
„Ano. Tvářil se, jako by chtěl s těmi sáněmi s palivem vjet rovnou do nebe!"
„Z kolika lidí se skládá úřad?"
„Mám u sebe jen jednoho lesnického učně a jednoho starého lesníka."
„Kde jsou?"
„Šli už spát, protože musejí brzo ráno do lesa."
„Máme tedy jistotu, že nás nebude nikdo poslouchat?"
„Hrome, to zní mimořádně tajemně! Učeň spí jak kočka a teď by ho nevytáhli z peřiny ani párem koní a starý, no, ten nespí tak tvrdě, ale v životě by ho nenapadlo, aby mě špehoval. Je to věrná a poctivá duše."
„Tak budu upřímný. Divíte se, jak může úplně cizí člověk se dvěma kufry přitáhnout sem k vám. Ke své omluvě bych chtěl říci, že jsem poslán mužem, který tvrdí, že je vaším dobrým přítelem."
„Dobrý přítel? Hmm! V celém životě jsem nebyl s oslovením přítel příliš rozhazovačný, lidstvo si toho neváží. Můj nejlepší přítel je tady moje stará Barbara. Je tu snad mnoho lidí, kteří jsou mi nakloněni, ale přítel, a k tomu ještě dobrý přítel, to je asi skutečně jen jediný."
„Smím se zeptat, kdo to je?"
„Proč ne? Je to starý Brandt, který byl dříve hajným v Hel-fensteinu."
„Bydlí nyní v rezidenci?"
„Ano, ano! Vy ho znáte?"
„Velice dobře. Dělá nyní vrátného nebo něco takového u knížete Befoura. Znamená to, že hlídá vstup, který vede jeho domečkem ve Vítězné ulici do zahrady paláce knížete. Ten stojí v Palácové ulici."
„Tak, tak! Vy jste tam byl?"
„Samozřejmě."
„Já také! Před několika týdny mě přepadla nehorázná touha po mém starém Brandtovi, a skutečně! Nechal jsem svou Barbaru o samotě a šel jsem na čtyři dny do rezidence. On vás za mnou posílá?"
„Ano. Tvrdil, že mě nevyhodíte ze dveří, když se zaručím jeho jménem."
„Správně! To by mě ani nenapadlo, jste mi vítán a ještě jednou vítán, pane! Dala jsi kufry do komory, Barbaro?"
„Hned jak přišly."
„A je všechno nachystáno? Nechala jsi hořet v kamnech?"
„Samozřejmě, starý!"
„No, tak se rychle rozběhni a podívej se, jestli v hájence nenajdeš něco jedlého. Nebo Edvard všechno odvezl? Musíte totiž vědět, že když se někdo ocitne v nouzi, je Barbara schopna dát i to poslední." Hajná chtěla odejít, ale cizinec ji rychle zadržel:
„Zůstaňte! Už jsem přece říkal, že nejsem hladový, a jestli příliš nepospícháte na jídlo vy, rád bych vám nejdříve řekl, proč jsem vlastně přišel."
„Když nedáte jinak! No, můj hlad není zase tak hrozný a když už jste jednou nabil, tak vystřelte!"
„Pojďte si sednout sem ke mně. Pohovka je dost velká pro všechny." Spokojený pohled hajného dal jeho ženě na vědomí, že je velice překvapen, když chce tak vznešený pán s nimi sdílet stejné místo. Posadili se vedle něj a starý Wunderlich si začal nacpávat svou dýmku. Cizinec se jich zeptal:
„Znáte minulost starého Brandta?"
„Proč bychom ji neměli znát?" odpověděl starý, zatímco vytahoval tabákový váček.
„Byl jsem dlouhé roky Brandto-vým sousedem a až později mě přeložili do jeho bývalého revíru."
„Znáte také historku o jeho synovi?"
„O policistovi Gustavovi? Znám ji velice dobře, ale nerad o tom mluvím, můj milý pane."
„Proč?"
„Velmi to namáhá mou starou hlavu a ještě víc mé srdce. Měli jsme Gustava velmi rádi: byl to hodný chlapec a schopný úředník, se kterým byli také jeho nadřízení velice spokojeni, třebaže byl tak mladý. Co z něj mohlo být! A pak — pak přišla ta prokletá dvojnásobná vražda!"
„Takže ten čin skutečně spáchal?"
„On? Pane, co vás to napadá! Byl stejně nevinen, jako sluníčko na nebi! Bože, to bylo nářků a srdcebolu, když se říkalo, že je Gustav oba zavraždil a byl zavřen! My jsme ho měli rádi jako vlastního a najednou — vrah! Vidíte, to se mé staré stane vždycky hned má zástěru na očích. Kdykoliv bych ji chtěl rozplakat, stačí se zmínit o Gustavovi."
„Slyšel jsem, že se mu podařilo uprchnout!"
„Ano. Jeho otci to ze začátku nebylo vůbec milé. Měl svou hlavu a chtěl, aby se Gustav nechal klidně popravit. Ale nakonec se s tím smířil. Gustav chtěl prokázat svou nevinu, ale od té doby co uprchnul o něm nikdo neslyšel."
„Zmizel beze stopy?"
„Docela úplně! Určitě ten dobrý, nevinný mládenec zahynul, to je jisté, jinak by o sobě nechal aspoň jedenkrát slyšet."
„Jaká škoda!" litoval cizinec a lehce pokyvoval hlavou.

„Kdyby ještě žil a bylo by známo místo jeho pobytu, snad by se mu mohla podat dobrá zpráva."
„Dobrá zpráva?" zeptal se hajný.
„Co to znamená?"
„Znamená to, že je zde velká šance dokázat jeho nevinu!"
„Hrome!" zvolal Wunderlich a vyskočil z pohovky.
„Ježíši! Je to možné?" ptala se dobrá Barbara, zatímco nechala padnout zástěru z tváře. Oba byli radostně překvapeni.
„Ano," pokračoval cizinec.
„Naděje, o které mluvím, je dokonce oprávněná. Den ode dne získává půdu pod nohama."
„Díky Bohu!" vzdychl hajný a pomalu si sedal.
„Ale rychle mi řekněte, pane, — hm, nechci být dotěrný, ale velmi špatně se mluví s někým, jehož jméno člověk nezná."
„Jmenuji se Arndt a protože mám důvody vystupovat jako váš příbuzný, nazývejte mne, prosím, bratrancem Árndtem."
„Jistě, pokud si to přejete! Tak nám řekněte, pane bratrance, jestli už o tom ví i můj přítel Brandt?" - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ
„Samozřejmě! Posílá mne k vám právě v této záležitosti."
„Jak to? Mohu při tom nějak pomoci?"
„Velice mnoho!"
„Stane se to z celého mého srdce, je to tak Barbaro? Ale jak mám začít?"
„Měl byste mi pomoci odhalit, kdo je vlastně ta tajemná osoba, kterou —"
„Kterou nazývají Knížetem bídy, nemám pravdu?" vpadl mu rychle starý do řeči.
„Tak toho neznám ani trochu a nemohu sloužit. Já byl jen čtyři dny v rezidenci a těžko bych se mohl za tak krátkou dobu dozvědět to, co tam jiní nezjistili za mnohem delší čas!" Arndt se vesele usmál a pravil:
„O Knížeti bídy není řeč. Mluvím o té tajemné osobě, kterou zde nazývají Král lesa nebo pašeráků."
„Ach, ten! Stojí snad v nějaké souvislosti se záležitostmi Brandta?"
„Mám takové tušení. Musím se vám ještě přiznat, že jsem vlastně tajný policista."
„Ach — hmm — tak, tak!" Bručel hajný s tichým hvízdnutím.
„Tajný policista, delikty a defekty, nebo jak tomu vlastně říkají. Zrovna stejný policista byl i Gustav Brandt! — Nikdo to nesmí vědět a proto se chcete vydávat za mého bratrance!"
„Přesně tak!"
„Ale jaká může být spojitost mezi Brandtem a Králem lesa?"
„O tom zatím ještě nesmím mluvit, i když doufám, že vám to budu moci brzy vysvětlit. Skutečně nemá nikdo ze zdejších tušení, kdo by tím Králem lesa mohl být?"
„Ani to nejmenší."
„Nepodezříváte aspoň někoho?"
„Také ne."
„Zajisté tu máte nějaké lidi, o kterých se ví, že jsou notoričtí pašeráci?"
„Jistěže. Ale od nich se nic nedozvíte. Každý chycený pa-šerák udal do protokolu, že ani poddaní svého vůdce neznají. On s nimi jedná v převleku a s maskou na tváři. Příkazy jim předává tajemným způsobem a kdo neuposlechne, zemře!"
„Hmm! To nemůže být obyčejný člověk!"
„To jistě ne! Musí to být skutečně pořádné chlapisko, když chce organizovat tak rozsáhlou bandu a udržet si respekt. Je to s ním stejné, jako s Knížetem bídy: oba se zdají být vševědoucí a všudepřítomní, jenom, že jeden je učiněný anděl a druhý učiněný ďábel."
„Zdá se mi, že se velmi zajímáte o Knížete bídy?"
„To ano! Během svého pobytu v hlavním městě jsem o něm slyšel tolik, že mě ještě dneska brní uši!"
„Ach, tu mne napadá: nebydlí snad také baron voň Hel-fenstein někdy u správce místního dolu?"
„Ano, on i baronka, která byla dříve komornou."
„Přijíždí ke správci často?"
„Dokonce velice často."
„Vždy v určitou dobu?"
„Ne. Někdy se tu neobjeví delší čas, jindy je tu skoro každý týden, ale vždycky jen na krátkou dobu."
„Objeví se také někdy na zámku Hirschenau naproti vypálenému Helfensteinu?"
„Samozřejmě! Stejně často jako zde. Kdyby ho vzal čert, nic bych proti tomu neměl. On také neměl moc čisté prádlo, když Brandta sebrali!"
„To zatím lze jen těžko posoudit. Ale nedá se vymezit přesněji místo, kde Král lesa provádí nejčastěji své rejdy?"
„Nejvíce se objevuje právě mezi námi a Helfensteinem. Zdá se, že není baronovi příliš nakloněn, protože řádí právě nejvíc v jeho panství." řiO Kolem Arndtových rtů zahrál zvláštní úsměv. Přesto pokračoval stejně klidně:
„Na poslední zastávce jsem slyšel, že minulý večer došlo opět k nějakému zločinu?"
„Byl zastřelen důstojník pohraničářů. Zřejmě to byli paše-ráci některý z poddaných Krále lesa."
„Nenašli žádné stopy?"
„Ani to nejmenší. Sníh všechno zavál. Byl jsem u toho a hledali jsme ze všech sil. Možná se něco najde, až sleze na jaře sníh. Pohled na tu mrtvolu byl hrozný. Člověk se musí bát v lese bydlet! Jen své opatrnosti vděčím za to, že ještě žiji. Já se totiž nikdy nemíchám do pašeráků to je věc pohranič-níků. Dělám si práci hajného a víc se mě netýká."
„Chcete tím říci, že nemohu počítat s vaší pomocí? Mým úkolem je právě snaha o odhalení Krále lesa."

„Hmm! Takhle jsem to zase nemyslel. Brandtovi udělám leccos k vůli a rád vám pomůžu, když po mně nebudete chtít, abych se vrhal slepě do nebezpečí života."
„To by mne ani nenapadlo. Vaše pomoc má být spíš taková tajná stejně tak nesmí nikdo tušit, proč jsem tady já."
„To mě uklidňuje! Ale jakým způsobem chcete zachytit stopu Krále lesa?"
„Zatím o tom nemám konkrétní představu. Nejdříve musím všechno dobře poznat a potom se podle toho zařídit. Viděl ho někdy někdo?"
„Ó, přece! Ale ví se, že každý, úplně každý, ať je to jeho poddaný či nikoliv, tak každý musí zemřít, kdyby prohodil třeba jediné slůvko o nějakém náhodném setkání s Králem. Tajně se mluví o tom, že Králem je dlouhý hubený muž. Nosí prý krátký těsný kabát, klobouk se širokou krempou, přes tvář masku. Kalhoty mívá zastrčené ve vysokých holinkách a kolem pasu nosí široký opasek s nožem a revolverem. Bez pušky prý neudělá krok."
„Ten oděv není nijak mimořádný, takový zde nosí každý. No, uvidíme!"
„Přeji vám mnoho štěstí, ale o zdaru pochybuji!"
„Proč?" Hajný přelétl zkoumavým pohledem Arndtovu postavu a odvětil:
„Jste silný muž a zdá se, že ve svém mládí jste byl šikovný a pohyblivý. Ale při vašem nynějším věku a v takovém počasí nemůžete být obrněn proti námaze a nebezpečím, do kterých se musíte vydat, pokud chcete Krále dopadnout. Celou oblast obsadili vojskem — bezvýsledně. Myslíte si, že jako jedinec budete úspěšnější?"
„Milý pane hajný, hrubé násilí dokáže jen to nejmenší, i když pochybuji, že bych se Krále musel bát, kdybychom se utkali muž proti muži. Také nevím, jestli jsem stejně lstivý právě jako on, ale v každém případě se to musí zkusit! Mám oproti němu jednu velkou výhodu!"
„Skutečně? Jakou?"
„Vím, že ho chci najít a dopadnout, ale on o tom vůbec nic netuší. To je velká výhoda!"
„Možná také ne. Vy přece dlouhou dobu hledáte i Knížete bídy. Našel jste ho v rezidenci?"
„Hmm. Snad bych ho i našel!"
„Hrome! Jak byste to chtěl navléknout?"
„Ze všeho nejdřív bych si řekl, že ho chtějí odhalit a proto se skrývá a maskuje. Používá snad stovky převleků a masek. Někdy je mladý, jindy starý, jednou s vousy podruhé bez. Vidíte ho tlustého i hubeného a o oděvech a řeči ani nemluvím."
„To dost dobře nechápu. Člověk sice může změnit oděv, ale víc nic! Na paruce i vousech se dá hned poznat, jestli jsou skutečné a nebo falešné, ne?"
„Myslíte? Uvidíme!" Vstal z pohovky a přistoupil k lavici u kamen, kde stál džber s vodou na mytí. Ponořil do vody cíp svého kapesníku a zeptal se:
„Za jak starého mne pokládáte?"
„Tak čtyřiašedesát."
„A teď?" Sáhl si na vlasy — rychlé cuknutí — a stál zde s černými kudrnatými vlasy.
„Ježíši!" zvolala hajná.
„Umíte čarovat?"
„To ne. Vy jste si nevšimli, že mé šedé vlasy byly umělé?"
„Ani náhodou!" odpověděl hajný.
„Vidíte, že i tajný policista má občas důvody k maskování. Jsem dostatečně vybaven pomůckami, kterými dokážu k nepoznání změnit svůj vzhled. Za jak starého mě máte nyní?"
„Hrome! Nejmíň o deset let mladšího!"
„Takže čtyřiapadesát. A teď?" Přejel cípem kapesníku několikrát po tváři. Dříve bledá barva ustoupila tmavšímu odstínu. Starý Wunderlich otevřel ústa dokořán, překvapeně zíral na cizince a zvolal:
„Bůh se mnou! Vždyť vám není ani padesát!"
„A nyní?" Vytáhl z kapsy malou lahvičku, kápl několik kapek tekutiny na kapesník a pomalu si jím otřel celou tvář. Hnědavý odstín zmizel a oba staří lidé spatřili jemný aristokratický obličej, který ukazoval zdravou barvu a ani v nejmenším onu bledou šeď, kterou se vyznačují tváře příslušníků vyšších stavů.
„Už vám není ani čtyřicet," rozhodl hajný.
„Je to pravda, Barbaro?" Stará mlčky přikývla. To co právě viděla, převyšovalo rámec jejího chápání. Arndt pokračoval:
„Nyní vidíte mou vlastní tvář. Mám zde množství různých mastí a esencí, které mi umožňují během čtvrthodiny desetkrát změnit podobu. K tomu použiji množství dokonale zpracovaných přiléhavých paruk a vousů, různé kroje, oděvy a šaty, desítky postojů, výrazů a změny v řeči a sami vidíte, že mě nikdo nepozná."
„Jsem zmražen překvapením!"
„Řeknu vám příklad, že mám kabát, mistrovský kousek krejčovského umění, zhotovený přesně podle mých příkazů. V pěti minutách dokáži čtyřikrát změnit jeho střih a třikrát barvu — podle toho, jak jej zapnu, obrátím, připnu či odepnu některé díly a nebo zastrčím. Tento kabát má místo dvou čtyři rukávy. Nyní mě někdo pozoruje v tmavěmodrém kabátě. Zajdu za roh a když mě dožene, spatří mě v krátkém světlém kabátku, místo čepice mám na hlavě klobouk a místo šedých nebo černých vousů mám světlý knírek. Mám totiž dobrý důvod vám to všechno říci. Uhádnete ho?"
„Ne," odvětil hajný.
„Nu, jeho odhalení není zas tak těžké. Já budu oblast procházet v různých převlecích a nezřídka se přitom setkáme. Pak by bylo vyloučeno, abyste mne poznal. Proto musíte být předem informován a musíme se dohodnout na nějakém poznávacím znamení."
„Co by to mělo být?"

„Přes den, kdy je vidět, sáhnu si již zdálky od levého ucha k pravému, a to pravicí."
„To by šlo. A co večer?"
„Když budu dostatečně blízko, abyste mě slyšel, tak vám zašeptám — no, co by bylo nejlepší? Hmm!"
„Počkat! Něco mne napadlo!" zvolal hajný.
„Nuže?"
„Mým oblíbencem je Kníže bídy! Když vás budu mít poznat, tak mi pošeptejte tato dvě slova!"
„Dobrá! To se mi líbí a dokonce víc, než si myslíte. Ale může se stát, že se budeme muset poznat i zdálky. Pak by bylo nejlepší, kdyby jeden zvolal ‚kníže! a druhý ‚bídy!. Souhlasíte?"
„Jistě! Zní to jako v nějakém románu, ale za jistých okolností to může být velice praktické."
„To jsem potřeboval projednat nejdřív. Ještě bych chtěl dodat — ó je, vždyť já jsem se ještě ani nezeptal, mohu-li u vás skutečně bydlet?"
„To je samozřejmé!" odpověděla hned paní Barbara.
„To se rozumí samosebou!" souhlasil také hajný.
„Poslal vás můj přítel, pracujete na dobré věci, o kterou se sám živě zajímám, a konečně, vaše skutečná a vlastní tvář má v sobě něco, co ke mně dobře mluví. Nedokáži to přesně vysvětlit, ale mám pocit, jako bysme se znali už spoustu, spoustu let!"
„To se občas stává, můj milý bratrance! Takhle se musíme jmenovat, ať budeme ve společnosti nebo sami."
„Co mám říci, když se zeptají, co jste vlastně zač?"
„Byl jsem dlouhou dobu v Americe, tam jsem udělal štěstí a teď jsem vás přijel na nějakou dobu navštívit. Býval jsem pomocníkem hajného."
„Ale budu vás muset ohlásit na úřadě!"
„To udělám sám. Musím se postarat, aby mi policisté nebo pohraničáři nekladli překážky."
„Jak to dokážete?"
„Jako tajný policista mám své průkazy a mimo jiné, stojím pod vysokou ochranou. Vlastně mne sem k vám posílá skutečný Kníže bídy." Tu spráskl starý hajný překvapením ruce a zvolal:
„Kníže? On vás skutečně poslal? Pane — pane — pane bratrance, vy jste, ať mě kukačka sebere, vy jste docela pořádné chlapisko, to už jsem zpozoroval dávno, ale teď se mi zastavily kolečka úplně! Vy jste s ním snad mluvil?"
„Ano, jistě!" přitakal Arndt.
„A také jste ho viděl?"
„Samozřejmě!"
„Řekl vám snad co je zač?"
„Ne. Zrovna to neudělal. Snad si myslel, že to vím, aniž by mi to musel říkat. Ale dost o tom! Musím ještě poznamenat, že nepřijímám žádné oběti a všechno zaplatím!"
„To by tak ještě chybělo! Někdo, koho posílá můj přítel Brandt, někdo, kdo mluvil s Knížetem bídy a dokonce ho viděl, a ten někdo by mi měl platit? Než bych vzal jediný krejcar, tak ať do mě praští hrom! Jsem chudý ďábel, ale nemusím hladovět. Dostanete totéž, co máme sami. Kdo chce dát víc než má, to je lump, ale to není můj případ! Ujednáno?"
„Dobrá, ujednáno a to ostatní také! Tady je má ruka! Nyní ať se paní Barbara podívá, nenajde-li pro nás něco k jídlu. Vy mi, pane bratrance, ukažte místnost, kde leží mé kufry."
„Dobrá, pojďte! Nejsme zařízeni nijak vybraně, ale postel, stůl, umývadlo, zrcadlo a dokonce i zouvák, to dostanete. Ten zouvák jsem sám vyřezal z borového štěpu." Vedl cizince o jedny schody výše, do podkrovní místnůstky. Venku již vyšel měsíc a téměř přestalo sněžit. Hajný přistoupil k malému okénku, pokynul k lesu a zeptal se:
„Vidíte ty tři obrovské jedle naproti?"
„Vidím je."
„U té prostřední ležel ten zavražděný pohraničník!"
„To není nijak daleko!"
„Je to kousek. Zajdeme tam zítra ráno, pokud byste chtěl."
„Sám jsem vás o to chtěl požádat. Půjdeme tam a budete tak hodný, že mi o všem povíte. Možná se objeví nějaká maličkost — musíte vědět, že někdy je dobrá myšlenka cennější než dokonalý čin!"

Edvard pospíchal domů. Při vzpomínce na rodiče a sourozence mu bilo srdce radostí. Saně naplněné uhlím a dřevem, nahoře koš plný jídla a kuchyňských surovin to byly věci, které mu ještě před hodinou připadaly naprosto neskutečné. A nyní! Silnice se svažovala z kopce dolů. Postavil se vzadu na sanice a ujížděl rychle k domovu, přičemž saně řídil blokováním nohou. Brzy se ocitl v blízkosti městečka, kde se cesta mírně zvedala a musel se proto zapřáhnout do nákladu. Ale s jakou radostí to udělal! Přede dveřmi rodného domečku zastavil, saně nechal stát a odebral se do místnosti. Již přede dveřmi slyšel otcova slova: Žádná bolest není sama od sebe Nejvyšší nám sesílá ji z nebe Jeho rada nás nabádá: proto zticha buď, co činí Bůh — nesuď! On vše pro naše dobro koná! Edvard otevřel dveře a v ústrety mu zavanul vzduch, který se mu zdál ještě ledovější než venku. Rodina seděla namačkána u stolu a všichni se vzájemně zahřívali. U kamen klečela — Angelika. Snažila se několika třískami rozdělat ubohý oheň.
„Přichází! Už je konečně tady!" volali jeho malí sourozenci.
„Ano, je tady! Díky Bohu!" vydechla matka, na které bylo patrné, jaký strach prodělala. Angelika se zvedla ze země a zeptala se:
„Kde jsi byl, Edvarde? Všichni jsme se hrozně strachovali! Tak dlouho jsi byl venku a v tom počasí!"
„I když se toulám tmavým údolím, nebojím se neštěstí," recitoval otec
„protože jsi při mně, protože mě tvá hůl uklidňuje!" Edvard si mnul promrzlé ruce a aniž odpověděl na jejich otázky,

prohlásil: s
„Taková zima! To jste nerozdělali oheň?"
„Jenom malý," odvětila matka.
„Soused vám nevypomohl?"
„Půjčil jen pár třísek a víc nemohl. Říkal, že mu musí zásoba vydržet až do jara."
„A uhlí?"
„Nepůjčil. Sám má jen trochu." Ubohá žena to vyslovila velice hořce.
„Ano," přitakala Andílek.
„Otec vám nebyl příliš nakloněn, Edvarde. Nevím, co mu najednou vlezlo do hlavy!"
„Už jste si tedy uvařili brambory a jedli?" vyzvídal dále mladík.
„Ne. Ty třísky nedokázaly ani ohřát vodu!"
„Bože! Vy jste hladověli a já jsem večeřel jako král!"
„Co? Kde?" ptali se zvědavě sourozenci.
„Plnou misku kroupové polévky!"
„A kde?"
„U — ach, stojím tady a mluvím, zatím co vy mrznete! Počkejte, hned bude v místnosti teplo!" Pospíchal ven a hned se vrátil s košem jídla.
„Zde je něco proti hladu, matko! Rozděl to!" Po těchto slovech se zase vzdálil, aby složil uhlí a dříví do sklepa. Na stranu dal tolik, co považoval za dostatečné na dnešní večer a přinesl to do světnice. Byl přivítán pohledy, o nichž se nedalo říci, jestli jsou radostné nebo ubohé. Ve všech tvářích se zračil hlad, ale ze všech očí svítila radost. Matka s dětmi zíraly na nečekané zásoby a otec se modlil se sepnutýma rukama: Poděkujte všichni Bohu srdcem, rukama i ústy, na znamení své úcty Že dary sešle v každém světa rohu! Když učinil zadost svému pobožnému srdci, obrátil se na Edvarda s otázkou:
„Pověz, můj synu, kdo nám připravil takovou radost?"
„Starý hajný Wunderlich," odpověděl tázaný.
„Bůh žehnej tomu dobrému muži a jeho dobrotivé ženě! Jak ses k němu dostal? Vyprávěj!"
„Teď ne, otče! Pojď, Andílku, pomoz mi! Zde je dříví a tady uhlí. Ze všeho nejdříve musíme zatopit, aby bylo teplo. Matko, dej zatím něco těm malým! V koši je také káva, tak trochu uvaříme."
„Káva, káva!" jásali malí, zatímco jim matka ukrojila po krajíci. Otcovy rty se chvěly hlubokým pohnutím. Když se uklidnila první radostná bouře a malí se zabývali skývami chleba, prohlásil:
„Vidíš, ženo, že na nás Bůh nezapomněl! Dělá posly z větrů a ze svých sluhů plameny ohně. Tentokrát nařídil hajnému, aby se stal naším andělem. Buď mu dík a chvála!"
„Ale na jak dlouho to vystačí?" zeptala se žena, které chyběla íra jejího muže.
„Nemáme peníze ani práci a brzy musíme splatit tu hypotéku! Kdo tady pomůže? Nenajde se žádná záchrana a budeme muset opustit náš domek."
„Proč pochybuješ, malověrná? Jak nám Bůh pomohl dnes, pomůže nám i nadále! Je mocnější než starost a větší než nouze!"
„Už pomohl, milý otče a matko," pravil Edvard, neboť nemohl opanovat radost.
„Zde jsou peníze na hypotéku a zde je ještě pět zlaťáků navíc!" S těmito slovy odběhl od kamen, vytáhl z kapsy peníze a položil je na stůl. Matka spráskla ruce, sourozenci se na sebe mlčky dívali a také rozšířené oči Angeliky svědčily o jejím překvapení. Otec se pomalu zvedl ze židle, napřáhl ruce proti penězům a zvolal:
„Edvarde, synu, doufám, že tě nouze nepřivedla na nečistou cestu! To zlato se třpytí jako sníh. Kdo ti půjčil takovou částku?"
„Půjčil, otče?" ptal se radostně mladý muž.
„Dostal jsem je darem, darem!"
„To je nemožné, úplně nemožné!" Otec se zatvářil velice vážně, ale ostatní se drali k Edvardovi, aby jim vyprávěl, kde přišel k takovým penězům. Musel jim vyhovět. Proto přenechal zatopení na Angelice a otevřeně vyprávěl, jak se vydal do lesa, aby přinesl dříví a potkal hajného, jehož žena mu potom zabalila koš s potravinami.
„Až potud je to vysvětlené," prohlásil otec.
„Láska k nám z tebe učinila téměř zloděje. Děkuji Bohu, že tě neopustil. Ale to zlato, to zlato ti přece hajný nemohl dát!"
„Ne, otče."
„Od koho tedy je?"
„To musím zamlčet všem, mohu to říci jenom tobě samotnému."
„Proč?"
„Dárce mi to nařídil."
„Těch peněz se nedotknu dříve, dokud s tím nebude mé svědomí srozuměno. Byl jsi vždy dobrý a poctivý nechci tě podezírat, synu, ale musím vědět, jakým způsobem se ty peníze dostaly do tvých rukou! Následuj mne a vyprávěj!" Stáhli se za tkalcovský stav, kde mu Edvard podal zprávu. Ostatní ani nemukli a přesto slyšeli jen tichý, nesrozumitelný šepot. Konečně zaslechli otcovu otázku:
„Hajný je svědkem, že je tomu skutečně tak?"
„Ano, otče!"
„Můžu se ho na to klidně zeptat?"
„Udělej to ve jménu Božím!"
„Ne, neudělám to! Mé svědomí je klidné, věřím ti a důvěřuji!" Vrátil se zpět ke stolu. Matka byla jeho posledními slovy

uklidněna a podívala se na něj tázavým pohledem. Přikývl se šťastným úsměvem a vesele řekl:
„Děti, dnes nás navštívilo blaho a potkala nás velká milost. Sepněte ruce a modlete se se mnou: Jak široká je Všemocného dobrota! Je člověka, jehož nedojítná? Jen ten, co ztvrdlé city má, zapře dík a Boha nepojímá! Jeho velkou lásku změřit? Buď mojí věčnou touhou. Pán na mě nezapomněl, a chci věřit, že srdce mé neopustí jej na chvilku pouhou! Kdo by v tomto okamžiku vstoupil do chudé místnosti, setkal by se zde se zbožnou kostelní atmosférou. Chudoba a bída vedou k Bohu, ale bohatství činí smýšlení lidí vůči dárci chudším. V kamnech praskal oheň a voda v hrnci začala brzy zpívat. V místnosti se začalo oteplovat a také přítomní se stávali sdílnějšími a příjemnějšími. Je zvláštní, že čím byli ostatní hovornější, tím více se odmlčovala ta, která nikdy nepoznala tak hroznou bídu jako oni — Angelika. Bylo na ní patrné, že není ve své obvyklé náladě. Také Edvard si toho všiml a když odcházela domů a on ji vyprovázel před dveře, zeptal se:
„Snad tě někdo z nás neurazil, Andílku?" zeptal se.
„Ne, Edvarde, nikdo!" odvětila.
„Byla jsi tak vážná, zatímco my jsme byli tak šťastni!"
„Jen proto, že jsem si vzpomněla na otce, který se dnes k vám moc hezky nezachoval!"
„Víš snad, co ho k tomu vedlo?" Znala ho až příliš dobře a také věděla, že důvod její mlčenlivosti byl zcela jiný. Myslela na bál, který ji čekal. V duchu viděla bohatě vyzdobený sál a porovnávala jej s chudou místností Hauserů. Byli tito lidé skutečně hodni toho, aby se s nimi stýkala, ona, která dostává tak nečekané a honosné pozvánky? Takovou pozvánku přece nedostane ani mnohá urozená dívka!
„Ne," odpověděla.
„Nevím, co ho k tomu vedlo." Bylo to poprvé, co sousedova syna obelhala. Edvard si vzpomněl na slova hajného o jejím otci a proto bezděčně prohodil:
„Asi nejsme tvému otci dost dobří?"
„Co si hned nemyslíš?" ohradila se rychle.
„Snad mluvil s tvým otcem krátce proto, že toho má dnes moc k přemýšlení."
„K přemýšlení? Dostal snad od Seidelmanna těžký vzorek? Klidně mu pomohu vypočítat nitě." To dělal již vícekrát, neboť byl daleko šikovnější tkadlec než Hoffmann, ale ona odpověděla:
„Je k tomu sám dost chytrý! Ale ne on, ale já jsem něco dostala."
„Ty? Něco radostného?"
„Ano. Je to tak radostné, že mě dosud v životě nepotkalo nic lepšího. Přišlo mi to poštou."
„Ach, dopis?"
„Ne, balíček. Hádej, co v něm bylo?"
„Kdo by to uhodl. Dárek?"
„Ano. A navíc kartičku."
„Kartičku? Dnes přece nemáš narozeniny?"
„Ne, vždyť to dobře víš. Nebyla to kartička k narozeninám, ale něco lepšího — vstupenka na bál!"
„Na ba-------?" Slovo se mu přilepilo k jazyku. Stáli v tmavé chodbě. Kdyby dívka mohla vidět jeho tvář, jistě by se polekala nad smrtelnou bledostí, která se po jeho tváři rozprostřela. Všechna jeho krev ustoupila do srdce a on měl pocit, jako by se měl zadusit.
„Nu, co tomu říkáš?" zeptala se dotčena jeho mlčením.
„Kdy je ten bál?" zeptal se.
„Příští úterý."
„Kde?"
„Zde v šenku."
„To je maškarní bál, že?"
„Ano, Edvarde, a první maškarní bál, kterého se zúčastním!"
„Přece se říká, že je jen pro členy městského Kasina?"
„Jistě, pro Kasino a pozvané hosty!"
„Ty patříš mezi ně?"
„Jistěže! Dokonce jsem dostala i masku!" Její hlas byl téměř vítězný. Byl to tentýž tón, s jakým jeho hladovějící sourozenci přivítali chléb. Jeho hrdlo svírala palčivá bolest a trvalo velice dlouho, než ze sebe dokázal vypravit otázku:
„Masku? Tu může dívka dostat pouze od milého a nebo od snoubence!"
„Myslíš? No, snad mám takového milého nebo snoubence, aniž bych o tom věděla!"
„Myslíš to vážně, Andílku?" Slyšela zděšení v jeho hlase. Nebyla špatná nebo lehkomyslná, byla jen mladá a nezkušená. Měla ho ráda, tak ráda — no ano, tak ráda, jak má člověk rád sousedovic syna! Činilo jí dokonce nemalé potěšení, že ho může trošičku poškádlit a pozlobit a to že se zlobí, to dobře slyšela jeho hlas se chvěl zlostí.
„Myslíš si, že žertuji?" ptala se.
„Kdo je ten šťastlivec, který ti smí posílat masku?"
„Jemný pán, člen Kasina!"
„Ach, žádný chudý tkalcovský syn?"
„Ne!" Její odpověď zazněla kousavě, dokonce až tvrdě. Ani si toho nevšimla a stejně by nepomyslela na to, že by se měla ospravedlnit.
„Gratuluji ti!" prohlásil tiše. Dalo by se dokonce říci, že jeho slova zazněla jako povzdech umírajícího.
„Děkuji! Máš z toho radost, viď?"
„Mám radost, když tě mohu vidět šťastnou, Andílku. Bůh ví, jak by mě mrzelo, kdybych tě viděl nešťastnou! Jakou

masku jsi dostala?"
„Půjdu za Italku!"
„To neznám! Je to hezké?"
„Ach, krásné, to ti říkám! Nechtěl bys mě v tom vidět?"
„Velice rád, kdyby ti to nevadilo!"
„Tobě to dovolím. Přijď k nám, až budou rodiče spát!"
„Proč ne dřív?"
„Protože — protože —, no, protože to na sebe nechci brát před otcem, a také —" Zakoktala se. Edvard ji však nepochopil a se svou upřímností se zeptal:
„Proč by to otec neměl vidět? To je ten oblek tak ošklivý?"
„Ó ne, naopak, je až příliš hezký! Přece víš, že má otec dnes špatnou náladu a já nechci, aby tě viděl. Přijď tedy později! Nejraději až tak za hodinu!"
„Dobrá, Andílku, přijdu!" Podal jí ruku. Byla tak chladná, tak studená. Ale nebyl to chlad, který přináší zimní mráz, ale ten hrozný chlad, který -------Angelika si vzpomněla: stejně chladné ruce měl její dědeček, když ležel v rakvi! Trhla sebou, vymanila svou ruku, otevřela dveře a rychlými kroky pospíchala ke svému domku. On zůstal stát mezi otevřenými dveřmi a hleděl za ní strnulým pohledem. Už dávno zašla do svého domku, ale on hleděl stále bezmyšlenkovitě před sebe. Nic necítil, pouze věděl, že je mrtev, mrtev, že zemřel po náhlém a nečekaném úderu, který zasáhl jeho srdce. Znali se už jako docela malé děti. On byl jejím ochotným ochráncem a pomocníkem v každé době. Vůbec nikdy nepomyslel na možnost, že by se jí jednou musel vzdát, ne, takové myšlenky jej nikdy nenapadly. Tak vyrůstali celá léta vedle sebe. Nikdy jej nenapadlo, aby se jí zpovídal o svém srdci, a vlastně až dodnes o svých hlubokých citech neměl ani ponětí. Až dnes pocítil obě ty jistoty, které jej srazily na kolena, totiž, že ji miloval každým kouskem svého srdce, a že ji nenávratně ztratil ještě před tím, než si uvědomil svou velikou lásku. Tak tady stál. Zmocnil se ho ledový dech zimy a tu se mu vrátila schopnost uspořádat si své myšlenky. Ve spáncích mu zabouřila krev, jeho srdce divoce tlouklo on rozhodil své paže a šeptal:
„Angeliko! Andílku! Chtěl bych zemřít!" Opřel hlavu o chladnou dveřní zárubeň a tiše si pro sebe broukal melodii známé písně: Když se dvě srdce loučí, která se milovala, tu bolest v duši pučí, by se k srdci dovalila Ale druhou sloku nebroukal, už jenom recitoval: Když poprvé jsem zjistil, že láska se nám hroutí, v duši, srdci jsem cítil jak nitro mé se rmoutí! V uších hlas mi zazněl: tvé sbohem duší kroutí. Když poprvé jsem zjistil, že láska se nám hroutí. Cítil z očí kanout velké slzy setřel je dlaní své ruky, ale byly nahrazeny ještě vydatněji novými. Tu začal podupávat nohama a řekl si:
„Je pro mne ztracená, má milence! Proto je její otec vůči nám tak povýšený. Nemohu proti tomu nic dělat. Svůj čas jsem promarnil a dál půjdu životem sám. Ale musím ji vidět jako Italku, jako Italku, která se bude vznášet v jeho náručí. Ale ne, v tu dobu budu sedět u tkalcovského stavu — vlastně ne, budu trčet hluboko v dole! Ó, Andílku, proč jsi mi to jen udělala?" Vrátil se zpět do světnice. Rodina se již připravila ke spánku. Když zaznělo večerní požehnání, posadil se ke stolu, položil hlavu na ruce a nechal bez odporu propuknout rozbouřeným citům svého nitra.
„Ó ta ruka! Brrr, ruka mrtvoly!" říkala si Angelika, když pospíchala domů.
„Bylo to hrozné!" Když přišla domů, našla rodiče ještě v místnosti. Otec začal opět mluvit o pozvánce na bál a o štěstí, které by jí z toho mohlo vzejít. Matka před sebou rozprostřela zlatem - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ a stříbrem zářící kostým a svým selským rozumem uvažovala, jak by se dal ještě zkrášlit. Také ona Edvarda Hausera milovala, ale zatím o tom nevěděla. Byla nezkušenou tkalcovskou dcerou a tyto cetky na ni udělaly velký dojem a otcova slova lichotila její samolibosti. Kasino shromažďovalo pouze značně majetné členy a jeden z nich ji nejen pozval na bál, ale daroval jí dokonce šaty, takže ji nepochybně miloval. Záleželo jen na ní, aby se stala bohatou ženou. Peníze, šperky, drahocenné šaty a honosné zábavy všeho druhu, to všechno, všechno se vznášelo nyní před jejíma očima! Téměř jí uniklo, že se otec odebral na lůžko a matka jej po několika okamžicích následovala.
„Bohatá žena! Bohatá žena!" libovala si a chvíli trvalo, než se jí vrátil zdravý rozum a zároveň se ozvalo lehké zaklepání na okenici.
„To bude Edvard!" řekla si.
„Škoda, že také není bohatý. Jistě by byl nejlepší a také nejhezčí ze všech! On byl prve tak — tak — tak — hm — byl vůči mně takový a za to musí být potrestán! Musí mě vidět v těch šatech a puknout zlostí! Ale ne tak krutě před otcem bych se nechtěla takhle ukázat, to bych umřela studem. A před Edvardem, no nevím, přece je to jen muž. Ale nazlobil mě a udělám to! Na bále mě přece také uvidí ti vznešení páni! Ale ti mě neznají a budu mít škrabošku! Nemám se před čím stydět." Tiše otevřela dveře a pustila Edvarda do místnosti. Polekala se jeho popelavé tváře a vpadlých očí. V jeho rysech leželo něco, z čeho dostala strach. Aniž by jí podal ruku, pokynul ke stolu a zeptal se:
„To je ten italský kroj?"
„Ano! Je to nádhera, vid?"
„Velice," odvětil bezhlesně.
„A to si chceš skutečně obléknout?"
„Pochopitelně!" divila se.
„To se budeš líbit všem, úplně všem!"
„Myslíš to vážně?"
„To je přece samozřejmé!"
„Jsem zvědavá, jestli se budu líbit i tobě!" Vzala šaty do rukou.
„Ty si to chceš obléci?"
„Přece jsem ti slíbila, že mě uvidíš jako Italku!"

„Tak se oblékni! Mám se otočit?"
„Prosím tě o to." Obrátil svou židli proti zdi. Na zdi však viselo zrcadlo, ve kterém se celá místnost odrážela. Viděl, jak si sundala kabátek a svrchní zástěru. Nasadila si šaty a k tomu patřící bílé punčochy. Viděl všechno v zrcadle a uvědomil si, že neměl ani tušení o její skutečné kráse. Ladná postava, štíhlý pas, spanilé nožky, to všechno spolu velice souznělo! On byl jen chudý tkadlec a žádný znalec ženské krásy, ale obraz, který se pohyboval v zrcadle, ho jedním slovem řečeno, okouzlil. Zmeškal dobu, kdy mohl natáhnout ruku po tomto pokladu a získal jej jiný. Skřípal zuby, ale navenek zůstal klidný. Nyní přistoupila blíž, aby se prohlédla v zrcadle. Ihned se otočil, aby si nevšimla, že měl možnost ji tímto způsobem pozorovat. Připevnila si ještě na hruď umělé růžové poupě a řekla:
„No, už se smíš podívat!" Obrátil se k ní a prohlédl si ji od hlavy až po prsty na nohou. Jeho tvář zůstala bez hnutí a jeho postoj byl stále strnulejší.
„No, jak se ti líbím?"
„Vůbec ne," odpověděl pomalu s důrazem, který nezůstal bez odezvy.
„Co? Ne? Vůbec ne?" zeptala se a zčervenala zlostí.
„Nechceš mi prozradit proč?"
„Ach, ty sis nevšimla, že ti ta tenká sukénka sahá jen ke kolenům?"
„Tak se to v Itálii nosí!"
„A že punčochy jsou tak řídké, že je vidět víc kůže než tkaniny?"
„V Itálii je asi velké horko!"
„A podívej se na své holé ruce!"
„Tam je to zvykem!"
„Ten hluboký výstřih!" Vlastně se měla začervenat, ale jeho tón probudil její hněv a tak odpověděla krátce a odmítavě:
„I to je italská móda!" Tu se zvedl ze židle, zkřížil ruce na prsou a řekl:
„Víš, kdo ukazuje v našem kraji ruce, nohy a ostatní tvary tímto způsobem?" Zčervenala, aby hned v příštím okamžiku zbledla. Její dívčí jemnocit se zastyděl, ale neměl nad ní zvítězit.
„Nu, kdo tedy?"
„Ztracené dívky!" Přemohla se k výsměšnému úsměvu a odvětila:
„Už jsi nějakou poznal, že to tak dobře víš?" Pokrčil rameny a odpověděl:
„Nazýval jsem tě Andílkem, ale nemohu to dělat dál, pokud se zúčastníš toho bálu. Znáš mne odmalička, znáš můj život a všechny mé myšlenky. A přece se ptáš, jestli jsem poznal tyto ztracené dívky. To od tebe není hezké! Krása dívky není pro žádné cizí oči a žena by měla patřit pouze tomu, koho si zvolila na celý život! Žena, která patří i ostatním mužům, i když by to bylo jen k pokochání očí, a stejně i dívka, která jde za pány v takových šatech jako jsou tyto, obě takové počítám k těm ztraceným. Při Bohu Všemohoucím tě prosím, aby ses svého rozhodnutí vzdala. Člověk smí tušit krásu dívky, ale spatřit ji smí jen jediný. Já jsem první, komu ses takto ukázala a nyní ti zbývá volba mezi mnou a ostudou. Rozhodni se, Angeliko!" Přes své ubohé oblečení před ní stál jako kazatel nebo dokonce sám prorok. Vůbec nevypadal jako syn chudého tkalce. Tato slova mu vložil do úst strach, že ji ztrácí, a zároveň vrozený cit pro ctnost. Mluvil jako vzdělaný, velice inteligentní muž. Ale právě jeho vážnost a přísnost ji ponižovala. Chtěla jeho slova chladně přejít, ale nedokázala to, protože čekala všechno možné, trochu uznání a chvály, jenom ne výčitky. Podmanila si ji vzpurnost Eviných potomků a tak odvětila:
„Proč mluvíš o ostudě a o sobě? Mezi vámi bych měla volit? Co si to jen namlouváš? Neslyšel jsi, že ty nejjemnější baronky, kněžny a dámy nosí právě takový výstřih? Pro ně to není ostuda? Nebo tomu rozumíš lépe než ony? Jdi pryč! Chtěla jsem ti udělat radost, ne, pro tebe to mělo být vyznamenáním, že jsi mne viděl jako Italku dřív než ten, který mi tyto šaty poslal. A místo díků mě chceš považovat za lehkou dívku? Jsi omezený hlupák a je lepší si s tebou nic nezačínat!"
„Zato s těmi z Kasina ano?" protiřečil. Kdyby se nyní vzmohl na jediné dobré slovo, jistě by se jejich dobrá srdce našla, ale nepodařilo se mu to. Jeho poslední slova zněla trpce a proto odpověděla:
„Ano. Jsou jistě chytřejší a rozumnější než ty! Jeden jediný okamžik s nimi bude lepší, než s tebou celých sto let! Pamatuj si to!" Jeho tvář hrála všemi odstíny šedi. Ruce mu klesly a zavřel oči trvalo hodnou chvíli než je opět otevřel. Opřel ruce o židli, jako by se musel přidržet a zeptal se:
„Přece jen na ten bál půjdeš?"
„Ano, půjdu!" Židle zapraskala a postava mladého muže se ještě více zapřela do opěradla.
„A když tě poprosím, abys to nedělala, Angeliko?"
„Je to zbytečné! Půjdu!"
„Skutečně? Docela určitě?"
„Docela určitě! Nic mě od toho neodradí! Chci to sama a také otec to přikázal!" Tu se pomalu vzpřímil. Před očima měl tmu cítil, jak se mu podlamují kolena, ale přece jen se mu podařilo dosáhnout dveří. Tam se ještě jednou otočil a řekl:
„Žij blaze, Andílku, můj milý, milý Andílku!" Chtěl vyříknout tato slova rozloučení jemným měkkým hlasem, ale nedokázal to. Jeho hlas zněl horečnatě a téměř skřípal. Musel sebrat veškeré síly, aby ta slova dokázal říci. Dveře za ním zapadly. Jeho hlasité, táhlé kroky mířily k domovním dveřím a dlouho trvalo, než se otevřely. Konečně se ozvalo hřmotné prásknutí. Ona dosud stála na stejném místě.
„Co to bylo?" ptala se.
„Byl opilý? Jistě ne, vždyť nikdy nepil! Byl to vztek? Také zloba dokáže přivést člověka k slabosti a připravit ho o hlas stejně jako pálenka. No dobrá, ať pozná, že si nemusím z jeho vzteku nic dělat!" Přistoupila k zrcadlu, pečlivě se prohlížela a šeptala:
„Dívka nesmí ukazovat nikomu svou krásu, tak to říkal. Jsem hezká? No, trochu snad ano, ale krásná určitě nejsem.

Krásná rnůže být jen jemná dáma! Je ho škoda, je to takový hodný a milý chlapec. Ale jeho hněv, jaký mi dnes předvedl, ten by dokázal učinit každou ženu nešťastnou. Je dobře, že se to projevilo aspoň na poslední chvíli, jinak by se mohlo stát, že bych se do něj zamilovala." Vyšla ven, aby zastrčila závoru. Ještě jednou za ním otevřela — proč, na to se neptala. Její pohled padl na sousední domek. Tam na rohu stála zhroucená postava a nehýbala se.
„Ach, čeká," myslela si.
„Počítá s tím, že se rozběhnu ven, abych ho zavolala zpět a povídala mu nějaká hezká slůvka. Ale to se zmýlil! Když mě někdo urazí, má u mě konec! Zhroutil se, protože je krutá zima — no, ať si klidně mrzne! Uvidí, že za ním nepřijdu, a půjde klidně spát." Na rohu zhroucený vůbec nemyslel na to, že by za ním měla běžet. Byl to statný mladík, ale poslední týdny velice mnoho pracoval a navíc při nejubožejší stravě, a k této tělesné slabosti se dnes přidružila mohutná duševní rána. Tomu už nedokázal čelit. Ležel zde dlouhou, dlouhou dobu. Konečně se sebral a vešel do domu, aby se odebral na lůžko. Ale ještě mnoho hodin strávil v hlubokém přemýšlení. Milosrdný spánek jej zastihl až velice pozdě a proto se probudil až v poledne druhého dne. Byla neděle. Vešel do místnosti, v níž bylo zase jednou pořádně zatopeno a z kamen se linula silná povzbuzující vůně masa. Po dlouhé době rodinu čekal vydatný nedělní oběd. Během jídla se obrátila matka na Edvarda:
„Spal jsi velice dlouho a tak nevíš nic o té novince! Seidel-mannův bratr, ten zbožný obuvník, se stal předsedou jedné sekty a s dovolením pastora a starosty povede dnes odpoledne v šenku misionářské kázání. Půjdeš tam?"
„To ještě nevím," odvětil stručně. Po obědě se vydal k dolu, aby si promluvil s důlním. Předpokládal, že ho již mezitím navštívil hodný hajný, a to se mu skutečně potvrdilo. Ale právě v okamžiku, kdy chtěl přivolit, přišel od Seidelmanna posel, který přinesl vzkaz — bude-li Edvard Hauser žádat o práci, musí být nadobro odmítnut! -
„Kdo to nařídil?" zeptal se důlní.
„Mladý pán, ale ví o tom i otec se strýcem." Tu se obrátil úředník s pokrčenými rameny k hajnému a pronesl omluvným hlasem:
„Je mi ze srdce líto, ale nemohu proti tomu nic dělat. Ale vy neznáte vztahy, které zde panují, a o kterých dokonce nemohu ani mluvit. Navíc je Seidelmannův zbožný bratr zplnomocněncem barona Helfensteina." Edvardova poslední naděje se rozpadla v trosky.

Dnes ráno zastavily před Seidelmannovým domem dva nákladní vozy. Bylo z nich složeno několik tkalcovských stavů.
„Co zamýšlíš s těmi věcmi?" zeptal se bývalý obuvník svého bratra.
„Vždyť jsou to staré opotřebované krámy!" Továrník se spokojeně poškrábal na bradě a odvětil:
„Tomu nerozumíš. Tyto stavy jsem koupil ve výprodeji, kus za dva guldeny. Kdo bude chtít získat práci, musí si nejdříve ode mne koupit a nebo pronajmout jeden z těchto stavů. Prodám kus za dvacet guldenů a nájem by mohl činit tak šest guldenů ročně. Pokud se na tomto starém stavu něco rozbije, bude nájemce smluvně vázán k zaplacení dvaceti guldenů." Představený blahoslavených bratří a sester přikývl souhlasně hlavou a pravil:
„Každý lichvaří s tím, co je mu dáno. Dobře tomu, kdo z těchto slov jasně rozezná, že mu přinášejí dobro!"

Ve stejnou dobu seděl mladý Seidelmann v salonu a snažil se nakreslit na papír taneční figury. V nejzazším rohu místnosti stál u psacího pultu hubený vyschlý mužíček a škrábal řady čísel do účetní knihy. Písař nejevil příliš nadšení z toho, že byl nucen v neděli ráno pracovat. Podupával nohou a netrpělivě okusoval násadku. Konečně knihu zavřel a přistoupil k mladému pánovi. Ten si toho konečně všiml a drsným hlasem se ptal:
„Co chcete?"
„Rád bych vás poprosil, abyste mě pro dnešek propustil, nejctěnější pane Seidelmanne!"
„Nejde to, já vás tady potřebuji!"
„Už včera jsem měl tu čest vám oznámit, že moje žena je těžce nemocná a leží."
„To mě nezajímá! Ať ji opatruje vaše dcera a nebojí pošlete do nemocnice!" Přes hubenou trpící tvář písaře přelétl smutný ponížený úsměv. Odpověděl:
„Za nemocnici bych musel zaplatit a dcera se o matku stará. Ale každou chvilkou očekává událost, která se sama o sobě dá nazvat nemocí." Při těchto slovech namířil písař zkoumavý pohled do tváře představeného. Ten nedokázal skrýt lehký ruměnec a řekl:
„Tak zavolejte doktora!"
„Už jsem poslal pro doktora Wernera, ale ještě, bohužel, nepřišel."
„Já jsem se to totiž dozvěděl a zakázal mu k vám přijít. Co si vlastně myslíte? Účetní našeho světoznámého podniku a obrátí se na lékaře chudých! Nyní jsme navždy blamováni!"
„Milostivý pane, rád bych se držel nároků vašeho domu, ale dvacet guldenů měsíční mzdy při nemocné ženě, čtyřech nedorostlých dětech a dceři, která stojí před porodem!" Obličej představeného se opět zalil červení.
„Dvacet guldenů je víc než dost!" řekl.
„Musíte se trochu uskrovnit a ne se obklopovat blahobytem. Ostatní lidé také musejí přemýšlet, aby s penězi vyšli!"
„A přece bych chtěl už potřetí ponížene požádat o zvýšení platu. Doufám, že jsem užitečný!"
„Užitečný jste, o tom nelze pochybovat, ale u nás panuje zásada plat nikdy nezvyšovat! Když se začne u jednoho, přijdou i ostatní. Nařiďte ženské části vašeho domu, aby se tro- chu uskrovnila, a brzy zjistíte, jak jste na tom ve skutečnosti dobře!" To bylo na chudého písaře přece jen příliš. Napřímil se, jeho unavené oči se zablýskly a odpověděl:
„Právě kvůli ohledům na tuto část mého domu se na vás obracím, pane Seidelmanne! Má nejstarší dcera je neprovdaná a očekává svou hodinu. A právě z tohoto důvodu čeká také vaši podporu!" Tu mladý Seidelmann vyskočil z křesla a zvolal:

„Čeká svou hodinu? A co má být?"
„Zeptejte se porodní báby!"
„A čeká mou podporu? Jak si to mám vysvětlit?" Písař pokrčil rameny a řekl:
„Skutečně to chcete slyšet, pane Seidelmanne?"
„Zajisté! Nemám tušení, jak bych přišel ke cti podporovat vaši dceru při porodu!"
„Nu, musím vám to tedy říci. Jsem vaším zaměstnancem a vydělávám si u vás na svůj chleba, třebaže ho je pramálo. Jsem vám povinen úctou a rád vám ji prokážu. Přesto musím říci, že je mi nepochopitelné, proč se tváříte, jako byste o ničem nevěděl!"
„Čerta vím! Žádám vás o vysvětlení! Z vašich narážek jsem pouze vyčetl, že jsem se stal obětí"nějakého vtipu, mystifikace nebo špatného kousku!"
„Zde se nejedná ani o mystifikaci ani o nějaký kousek, ale o špatný vtip! Přece si vzpomenete, že minulé jaro onemocněla vaše služebná?"
„Ano, pamatuji se. Aby se uzdravila, poslali jsme ji do nemocnice."
„Ano, týden se tam léčila. Vy jste mi tehdy navrhnul, abych vám poslal na výpomoc svou dceru."
„To byla velká milost z mé strany, protože vaše dcera za tu dobu dostala jeden a půl guldenu, to byl knížecí plat! Za rok by to dělalo na osmdesát guldenů. Které služebnictvo si tolik vydělá?"
„O tom se nechci dohadovat. Jistě víte, že poslední noc se vplížil někdo do pokojíku mé dcery!"
„To bych měl vědět? To na vaši dceru vrhá nanejvýš zvláštní světlo! Takže měla milého a přijala ho ve svém pokojíku? To je zajímavé, skutečně velice zajímavé!" Brýlemi písaře prolétl jasný záblesk, který by nikdo od jeho matných očí nečekal. Jeho hubená tvář zčervenala zlostí a on prohlásil:
„Velice vás žádám, nesahejte na čest mého dítěte! Vím naprosto přesně, že má dcera neměla žádného milence, a už vůbec ne takového, kterého by přijala ve svém pokojíku. Dotyčný za sebou zamkl dveře a potom se násilím zmocnil dívky, která únavou upadla do hlubokého spánku. Ze všech sil se bránila a volala dokonce o pomoc. Pokojík však leží pod střechou zadní budovy a nikdo její volání neslyšel!"
„Ach, to je skutečné dobrodružství! Kdo byl ten šťastlivec?"
„Syn tohoto domu!" Seidelmann dokázal dát své tváři výraz překvapení.
„Co?" zvolal.
„Měl to být syn tohoto domu?"
„Ano."
„Tvrdíte, že se to stalo v našem domě?"
„Ano!"
„Ale synem tohoto domu jsem přece já! Chcete tím snad říci, že jsem byl tím násilníkem?"
„Nic jiného!"
„Hrom a peklo! Co vás to napadá?"
„Říkám pouhou pravdu!"
„Lži, nic jiného než lži! Vaše dcera se s někým miliskovala a když se objevily následky, nechce a nebo nemůže jí zaplatit! Tak byste to chtěl předhodit mně! Děkuji pěkně! To je silné,« - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ velice silné! A to si dovolíte říci nadřízenému, u kterého dostáváte mzdu a chléb?"
„Je to troufalé, ale nevyhnutelné! Když se dcera přiznala mé ženě, chtěl jsem vás žádat o zadostiučinění úřední cestou. Zákon trestá takové činy velmi přísně! Protože jsem u vás našel práci a svůj chléb, suchý chléb, požádala mne žena, abych od toho upustil. Nyní však doufám, že nenecháte tu dívku v nouzi!" Fritz Seidelmann založil roce v bok, pohodil hlavou a zeptal se tím nejvýsměšnějším tónem:
„Chcete mi snad nařídit, abych se oženil s vaší dcerou?"
„To by mě ani nenapadlo! Přesto však doufám, že budete natolik čestný, abyste se ujal toho chudého a nevinného dítěte, které čekáme."
„Tak, tak! Nic víc?"
„Ne, nic víc!"
„A když to neudělám?"
„Budu muset požádat o pomoc zákon."
„Dobrá, můj milý, jen to klidně udělejte! Brzy se dozvíte, jak daleko po té cestě dojdete!"
„Má dcera vás označí jako otce!"
„Podle zákonů naší země mne dají pod přísahu a já s nejlepším svědomím a podle pravdy odpřísáhnu, že jsem s tou dívkou neměl nikdy nic společného." Písař se i přes tato slova tvářil vítězně a řekl:
„Svou křivou přísahu nesložíte, protože má dcera bude moci dokázat, že jste to byl vy!"
„Dokázat? Toužím se dozvědět, jaký důkaz by mohla dát!"
„Vlastně bych to neměl prozrazovat, ale nechci proti vám stát jako nepřítel a doufám, že díky mé upřímnosti dospějete k dobrovolnému rozhodnutí. Proto vám řeknu, že má dcera vlastní předmět, kterým budou její slova potvrzena."
„Jaký předmět?"
„I přes tmu, která v pokojíku panovala, vás poznala podle hlasu. Také vám během zápasu stáhla z prstu prsten, který si ona ponechala, aby mohla později dokázat, jak to ve skutečnosti bylo a kdo má vlastně platit výživné!" Fritz Seidelmann si prohrábl vlasy. Ocitl se zřejmě v rozpacích.
„Nejdřív se bude muset prokázat, že prsten patří skutečně mně!" zvolal.
„Důkaz je snadný: vaše jméno na vnitřní straně je jasně čitelné. Zlatník, který prsten zhotovil, bude nalezen velice snadno."

„U všech čertů! — Skutečně proti mně chcete vystoupit a soudit se?"
„Nutíte mne k tomu!"
„A ještě si dovolíte žádat o zvýšení mzdy!"
„Hladověl jsem dost dlouho! Pokud bude mít naše rodina vaší vinou další přírůstek, nedokážu ji v žádném případě z toho hubeného platu uživit. Dříve vydělala má žena občas něco příležitostným šitím, teď je ale nemocná a dál pracovat nemůže!"
„Nechtě ji léčit!"
„A mohu? Na lékaře nemám, léky jsou drahé a navíc jste mi zakázal poprosit o pomoc i lékaře chudých, protože je to pro váš podnik hanba! Jak mám té nemocné pomoci?"
„Šetřte!"
„Bože, Bože, jak mohu šetřit! Já vás žádám, nenechávejte mě a mou dceru v nouzi! Budu pro vás pracovat stále tak pilně a věrně, jako žádný jiný a budete se mnou vždy spokojen!"
„Proklatě, to je vaše povinnost i teď! Příplatek vám dát nemohu, už jen z principu!"
„Tak se aspoň ujmete mé dcery?"
„To mě ani nenapadne! Nedotkl jsem se té dívky ani prstem! Jak mohu já, já, Fritz Seidelmann, na sebe vzít hanbu, stát se otcem nemanželského dítěte? To je nemožné!"
„Jste jeho otcem!"
„Mlčte! Vaše tvrzení je tak drzé, že to ani nedokážu pochopit!"
„Tak dobrá! Jsem donucen vystoupit z vašich služeb! Dávám výpověď!"
„Ach, skutečně? Chcete zemřít hlady?"
„Bůh mi pomůže! Už mi bylo přislíbeno jiné místo."
„Skutečně?" zaznělo výsměšně.
„Musí to být zřejmě v Indii nebo Americe! Zde místo neseženete!"
„Je to v sousedství."
„Tomu nevěřím! U koho asi, he?"
„U obchodníka Straucha."
„Ach, u toho! Hmm, hm! A tam asi dostanete i víc peněz?"
„O deset guldenů měsíčně víc!" Seidelmann pokýval hlavou, zamračil se a zeptal:
„Odejdete z našich služeb zřejmě rád?"
„Vím, že mě potřebujete. Než by se můj nástupce aspoň trochu zapracoval, uběhnou roky. Ale nutíte mne!"
„Ano, nutím vás, ale ne abyste šel, ale abyste zůstal. Já vaši výpověď nepřijmu!"
„Musíte ji přijmout! Vypovím vás před svědky!"
„Jen to udělejte! Předem vám říkám, že budete prosit, abyste u nás mohl zůstat!"
„To raději zemřu! Takže, pane Seidelmanne, trváte na svém odmítnutí?"
„Ano! Nemohu dělat nic proti pravdě a přece na sebe nevezmu otcovství, o kterém nic nevím!"
„Dobrá! Prozatím jsme hotovi! Nyní mi snad dovolíte, abych šel za svou nemocnou ženou?"
„Jste hotov se svou prací?"
„Ne tak docela. Budu muset psát ještě odpoledne."
„To se mi nehodí. Až budete hotov, můžete klidně odejít, ale ani o minutu dřív!" Písař musel sebrat veškeré sebeovládání, aby nevybuchl. Odkašlal si a prohlásil:
„Přesto půjdu!"
„Ohó! Musíte dodělat práci!"
„V naší smlouvě nestojí ani slovo o práci v neděli! Dlouhé, dlouhé roky jsem pracoval po nedělích za vaším psacím pultem a neobdržel jsem jediný krejcar navíc, natož nějaká slova uznání! Chtěl jsem být vaším věrným služebníkem! Ale nyní je má žena na smrt nemocná a já jsem její muž a otec jejích dětí. Musí mi být tedy milejší než váš pult! Odcházím!" Otočil se, nasadil si čepici a odešel.
„Proklatě!" bručel Seidelmann.
„Ten ubožák si skutečně myslí, že si může postavit židli před naše dveře! Když píchá chudáka oves, musíme mu zavěsit koš s chlebem výš!" Tu se otevřely dveře a vešel zbožný obuvník.
„Poslouchej, Fritzí, to je ale nestydatý chlap!" zvolal.
„Kdo?"
„Váš písař. Běžel kolem mě, aniž by pozdravil!"
„To nemá ve zvyku."
„Své adieu řekl, ale čepici nesmekl!"
„Asi zapomněl. Byl, hm, byl trochu rozpálený."
„Rozpálený? V takové zimě? Nebo jsi ho rozpálil ty?"
„Jistě! Ale dřív chtěl rozpálit on mě."
„Skutečně? Začínali se děti Boží hýbat i v tomto odloučeném pohoří? Už i tady antikrist vystrkuje rohy? Už i zde zapomínají na křesťanskou úctu?"
„Samozřejmě, začínají být nějak bujní! Chtěli by jíst indická vlaštovčí hnízda a žemle s kaviárem. Představ si, ten písař žádal o zvýšení platu!" - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ
„Tak mu deset guldenů strhni!"
„A potom odešel bez mého povolení, dokonce proti mému rozkazu, ještě dřív než dokončil svou práci!"
„Proč?"

„Říkal, že má nemocnou ženu."
„Bůh jí pomůže a on měl klidně zůstat v práci!"
„Tvrdil, že není povinen pracovat v neděli!"
„Pak nezná zákony Písma svatého! Spasitel říká, že i v neděli musíme vytáhnout vola či osla, který spadne do jámy! Těmito slovy nařizuje nedělní práci! Kdyby tu ještě ten chlap byl, hned bych ho o tom poučil. V žádném případě by neměl odejít." Fritz složil ruce přes sebe a neklidně přecházel po místnosti. Po nějaké době stanul před pobožným a řekl:
„Strýčku Auguste, ty jsi chytrý, dokonce přechytralý chlap! Už jsi vyžehlil leccos, o co se jiní marně pokoušeli. Musím tě požádat o radu."
„Mluv, milý Fritzi! Tvá tvář má neobyčejný výraz. Doufám, že se ti nestalo nic zlého!"
„Tak to je! Ocitl jsem se v pasti — dostal jsem se do hrozných rozpaků!"
„To zní skutečně zle! Ven s tím, pokud si myslíš, že ti má rada bude k užitku!"
„Jistě, slyšet to musíš, i když bych to raději prozatím zatajil. Je to špatná a nediskrétní záležitost. Pamatuješ si na tu hezkou službu, která tu byla, když jsi nás navštívil loni o Velikonocích?"
„Myslíš tu malou čistou dívku s černými vlasy?"
„Ano."
„Ta byla skutečně k nakousnutí! Já jsem sluha Boží, ale nezapomenu nikdy na vyjádření obdivu Stvořiteli, když vidím některé z jeho mistrovských děl!"
„No, já jsem obdivoval spíš dílo než Stvořitele!"
„To od tebe nebylo příliš křesťanské! Ach, tuším, že jsi při tom obdivování nezůstal stát!"
„To tedy ne! Chtěl jsem se té dívky zmocnit, ale byla po čertech stydlivá! Nenechala na sebe ani sáhnout."
„To od ní bylo ctnostné!"
„Pchá! Ctnost! Byla to vypočítavost! Ženská je zrozena pro lásku a tuto lásku odmítat je totéž, jako zneuctít Stvořitele!" Po hladkém faunovském obličeji zbožného přelétl zvláštní, ale úplně zvláštní úsměv.
„Já ti neodporuji!" řekl.
„Nedělila se i Judita o lože na počest a záchranu svého pána před ďáblem? Byl jsi tedy odmítnut?"
„Bohužel, a jak! Dokonce mi hrozila bitím!"
„Hádavé děvče!"
„Musel jsem přistoupil ke lsti. Musel jsem se vplížit do jejího pokojíku. Spala a —" Zarazil se. Strýc přikývl a zeptal se:
„A — co bylo dál?"
„To si snad domyslíš! Ona se sice bránila jako ďábel a volala o pomoc, ale nebylo jí to nic platné."
„Milý Fritzi, s tím nemohu souhlasit! Nech si vysvětlit slovy Písma svatého, že —"
„Zadrž, strýčku! Zanech svých zbožných řečí! Vím dobře, co si o tobě mám myslet. Raději mi pomoz z té patálie!"
„No, a v čem ta patálie vězí?"
„Nuže, ta dívka je dcerou našeho písaře. Dnes po mně ten chlap chtěl, abych jeho dceři platil výživné!" Strýc udělal pohyb překvapení.
„To si dovolil, to si skutečně dovolil?" tázal se.
„Skutečně!"
„Filištínské na tebe, Samsone! Uchop pilíře jeho budovy a rozboř ji na prach!"
„To ať udělá čert! Já nejsem žádný obr a žádný Samson a v této záležitosti už vůbec ne!"
„Dívka tedy čeká?"
„Každou chvíli!"
„Fritzi, Fritzi! Jak bezbožným, nebo lépe řečeno, neopatrným člověkem ses stal!"
„Nepoučuj a raději mi dej nějakou dobrou radu!"
„Má milence?"
„Nikdy žádného neměla."
„Chodí na tancovačky?" Ne "
„c.
„Tak to je špatné!"
„Bohužel se jí nedá nic prokázat. Žije pouze v okruhu své rodiny a nesedá ani s pradlenami."
„Máš jistotu, že tě uvede jako otce?"
„Naprostou jistotu!"
„Můžeš přece přísahat opak!"
„To vím také, ale já ani pod přísahu nepůjdu, protože ona může dokázat, že jsem ji napadl právě já!"
„To by bylo čertovsky nepříjemné! Čest tvého a také našeho jména by šla do pekla! Víš snad, jaký má proti tobě důkaz?"
„Ano. Když se bránila, stáhla mi z prstu prsten. Má ho u sebe a pokud ho ukáže, budu v háji." Tu August Seidelmann ustoupil o krok. S nadhledem se podíval na svého synovce, překřížil ruce na hrudi a po krát- | kém ostrém smíchu řekl:
„Fritzi, Fritzi! Jsi postižen slepotou?"
„Já? Jak to?"
„Neříká snad Spasitel: ‚Petře, zasuň svůj meč do pochvy, f poněvadž kdo mečem hřeší, ten jím také zajde!"
„Co je mi do nějakého Petra? Nerozumím ti, tak mluv laskavě jasněji!"
„To znamená: kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá. Ta dívka ti kope jámu a spadne do ní sama. Oprátku, kterou chce stáhnout kolem tvého krku, utáhne sama sobě."

„To by mi bylo neskonale milé, ale nechápu, jak by se to dalo narafičit."
„Tak poslouchej! Ten prsten je tvůj, skutečně tvůj?"
„Ano. Postrádal jsem ho hned druhý den ráno. Věděl jsem, že v noci byl ještě na mém prstu."
„Mluvil jsi s ní o tom?"
„Ano. Řekla, že ho bude hledat, ale potom řekla, ať si ho najdu sám. Ona se totiž ještě ten večer vracela domů, protože u nás byla jen na týdenní výpomoc."
„Ten prsten je cenný?"
„Stál mne patnáct guldenů."
„Sloužila i tobě? Mohla se dostat do tvé místností a třeba i v tvé nepřítomnosti?"
„Několikrát denně."
„A ty nevíš, že ti ten prsten ukradla?" Fritz ustoupil o několik kroků, široce rozevřel oči a zvolal:
„U všech čertů! Vždyť máš pravdu!"
„Pomocí této krádeže tě chce vydírat a požaduje výživné! Znáš snad někoho od soudu?"
„Znám jich více a někteří soudní úředníci jsou dokonce členy našeho Kasina."
„Kdo dřív přijde, ten dřív mele! Vyhraješ poslední tah, ale musíš předběhnout otce té dívky!"
„Myslíš si, že ji mám udat?"
„Samozřejmě! A jejího otce vyhodíš z práce!"
„Hmm! To nejde! Na jeho místo bychom nesehnali nikoho lepšího — on je věrný a šikovný a dělá za tři, to musím upřímně přiznat. A mimo jiné, sám mě dal výpověď."
„Má jinou práci?"
„Ano, ale postarám se o to, aby ji nedostal!"
„To je chytré! Dívka bude zatčena a otce donutíš k tomu, aby zůstal u tebe. To rozmnoží tvou dobrou pověst, protože se bude říkat, že dokážeš odpustit otci to, že jeho dcera na tobě zhřešila. Jenom doufám, že mou radu poslechneš!"
„Je to ta nejlepší, jakou jsi mi mohl dát. Jsi moudrý muž, strýčku! Děkuji ti!"
„Nu dobrá! Nepromarni ale ani chvilku! Děti tohoto světa jsou chytřejší, než sluhové blaženosti a člověk jim nesmí dopřát ani okamžik k přemýšlení." Odešel. Fritz vzal dopisní papír a napsal tyto řádky: Drahý příteli! Nyní jsem se ke svému největšímu údivu dozvěděl, že chceš Zaměstnat našeho písaře. Doufám, že je to pouhý žert! Víš dobře, jak si stojíme, a snad i to, že z převážné části pracuješ s naším kapitálem. Chceš nás snad nutit, abychom ti ho odebrali? Fritz Seidelmann Napsal adresu na obálku a krátce zazvonil. Po několika okamžicích vstoupil mladý chlapec, který byl zaměstnán v obchodě jako poslíček.
„Hned teď půjdeš do okresního města k obchodníkovi Strauchovi a předáš mu tento dopis. Znáš ho, je členem našeho Kasina."
„Já to vím, pane Seidelmanne!"
„Nejdřív se ale zastavíš u četníka a když ho najdeš doma, hned ho ke mně pošleš!" Pomocník se vzdálil, aby odevzdal dopis a vyřídil příkazy. Sotva se za ním zavřely dveře, vrátil se strýc. V ruce držel noviny a ptal se:
„Už jsi četl dnešní vydání Městského a venkovského posla, Fritzi?"
„ "
„Tak si poslechni tento krátký článek! Je-li pravdivý, musíme si dát velký pozor!" V novinách stálo následující: Všichni víme, že již před delší dobou se v rezidenci vynořila tajemná bytost, která obdaruje tamější obyvatele nepochopitelným způsobem velkými štědrými příspěvky a zároveň se jeví jako nesmiřitelný nepřítel zločineckého světa. Tato bytost, zahalená v nejhlubším tajemství, byla pojmenována — Kníže bídy. Ať zní to jméno sebevíc poeticky, jeho nositel nepatří do říše poezie, ale do říše skutečnosti a to se opět prokázalo! Zdá se totiž, Že Kníže bídy našel před nedávnou dobou cestu i na náš okolní venkov. Před dvěma dny obdržel starosta Zackengrúnu, kde, jak je známo, řádí tyfus z hladu, od neznámého dárce pro trpící pět tisíc guldenů. Při dotazu na jméno se dotyčný prohlásil za Knížete bídy a zmizel. Téhož dne navštívil neznámý muž faráře z Bodenbachu. Tam nešťastně zřícená zeď zasypala čtyři dělníky, kteří byli později vyproštěni, ale již mrtví. Pro každého člena chudých pozůstalých rodin předal cizinec částku pěti set guldenů. Opět se představil jako Kníže bídy a rychle se vzdálil, takže mu ctihodný duchovní nestihl ani poděkovat. Dále se ví, že se v našem okolí již delší dobu potuluje několik falešných hráčů. Policii se zatím nepodařilo přes veškeré úsilí tyto ničemníky zatknout. Tu obdržel starosta několik řádků, které udávaly místo, kde se večer tito zločinci nalézají. Pokynu bylo vyhověno a ještě téhož dne se dostali tři nejznámější hráči do rukou bohyně Nemesis. Jedním z nich byl i sluha barona Franze voň Helfensteina, kterému, jak je všeobecně známo, patří důl ‚Božípožehnání, který leží v blízkosti« - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ sousední vsi. Tajemné řádky byly opět podepsány Knížetem bídy. Zatčení zločinci již přivedli několik rodin do neštěstí a chyceným hráčům byla zabavena bohatá kořist, která bude neopatrným obětem vrácena. Fritz se hluboce zamyslel. Nyní prohlásil:
„Je to sice zajímavé, ale nás se to netýká!"
„Ne? Ó, naopak, velice!"
„Jak to?"
„V rezidenci se mi podařilo zjistit, že tento Kníže bídy má spadeno hlavně na našeho barona!"
„To by bylo velice divné!"
„Nejen divné, ale vzbuzuje to obavy! Proč je zde uveden baronův sluha? Zřejmě je to kvůli tomu, aby byla baronovi zasazena nečistá rána! Nevíš, o kterého sluhu se jednalo?"
„Zřejmě o povedeného Helbiga. Ten chlap patří k nám a už nám dal také se svou hráčskou vášní dost zabrat. Včera jsem slyšel, že byl zatčen."
„Musíme proto nastražit uši. Dosud šlo všechno jako po másle. Musíme být odvážní, ale opatrní. Začnu se o toho

Knížete bídy zajímat trochu víc než dosud! Jestli se nám chce motat do cesty, měl by si dávat pozor, aby nám nevlezl do pasti!"
„Raději dávej pozor sám na sebe!"
„Pchá! Kdo by tušil v představeném mého spolku toho — toho — no, to slovo přece není nutné vyslovit! Ano, nejlepší maskou na světě je právě zbožnost."
„Skutečně není žádná lepší?"
„Ne. Kdo chce poznat berany, musí být schopen od nich odloučit ovce! Pracujeme na tom, abychom se jednou stali majiteli milionů, které baron shromažďuje. On pracuje se zločinci, ale abysme takové pracovníky našli, musíme nejdříve poznat ty dobré — a to dělám já! Zatímco tady dumám o mém kazatelském poslání, jistě sis rozmyslel radu, kterou jsem ti poskytl?"
„Už jsem poslal pro četníka!"
„Tak se raději stáhnu! Takovému rozhovoru nemusím být přítomen." Odešel a skutečně: netrvalo dlouho, a objevil se četník. Poslíček jej zastihl doma, vyřídil svůj vzkaz a poté vyrazil do okresního města, kde předal dopis adresátovi. Obchodník Strauch byl ještě mladý muž, přibližně ve věku Fritze Seidelmanna. Přečetl si dopis a pak řekl poslíčkovi:
„Není zapotřebí písemné odpovědi. Vyřiďte svému pánovi, že jsem rád, když mu mohu vyhovět." Poslíček se vracel domů. Sníh byl sice hluboký, ale silnice byla projeta saněmi. Měl za sebou už půlku cesty, a tu spatřil muže, který mu přicházel vstříc. Když se dotyčný více přiblížil, poznal v něm Edvarda Hausera. Mladík kráčel pomalu a se sklopenou hlavou, jako by byl ponořen do hlubokého zamyšlení. Když se míjeli, oba zastavili.
„Ty, Edvarde?" ptal se poslíček.
„Kam jdeš?"
„Tam, dopředu."
„V neděli? Snad ne za obchodem?"
„Možná i to! Chci se totiž pozeptat, jestli tam někde nesezenu nějakou práci."
„Ano, pán tě vypověděl."
„A na šachtě mne nepřijali."
„To vím!"
„Ty? Odkud?"
„Nu, neměl bych vykecávat záležitosti toho, jehož chléb jím a jehož píseň zpívám, tak se to zpívá v té písni, ale přece jen ti to povím. Fritz Seidelmann důlnímu nařídil, že kdyby ses přišel ptát na práci, tak aby tě odmítl!"
„Je to pravda?" sií j.
„Vím to přesně!"
„To ty jsi byl u důlního?"
„Nech to už být, i tak jsem ti řekl víc než jsem směl. Doufám, že mě neprozradíš!"
„To mě ani nenapadne! Poslouchej, ty býváš často ve městě — nevíš o nějaké práci?"
„Ne. V této době sehnat místo, to není vůbec snadné. Nu, přeji ti hodně štěstí!" Podal mu ruku a kráčel dál svou cestou. Edvard po chvíli pokračoval tou svou. Když byl důlním odmítnut, nechtěl se vracet domů. Ještě bude dost příležitosti večer, aby se rodina tuto špatnou zprávu dozvěděla. Tak šel kupředu a chtěl si ochladit rozpálenou hlavu v mrazu a tu dostal nápad, pozeptat se po práci v okresním městě. Pomocník mu nedal příliš naděje. Mladík kráčel zamyšleně dál.
„No, dobře!" říkal si v duchu.
„Ale Angelika, Andílek, ta mi dělá větší starosti! O mne se Bůh postará: když nebude práce zde, půjdu ještě dál! Ale jak zachránit Angeliku? Kdo jí jen poslal ten kroj? Kdybych to tak mohl zjistit!" Vyrazil ze sebe povzdech a s pozvednutou hlavou se rozhlédl, jako by hledal někoho, kdo by byl schopen zodpovědět jeho otázky.
„Nebesa, kdybych tak u toho mohl být!" pokračoval v myšlenkách.
„Chránil bych ji! Být u toho? Není to možné!" Kráčel pomalu a zamyšleně dál. Najednou nečekaně zastavil a zvolal daleko znějícím hlasem:
„Mám to! Už to mám!" Polekaně se zarazil. Rozhlédl se a tiše pokračoval:
„Jsem já to ale hlupák! Řvu tady, že to může slyšet celý svět! Ještě, že nebyl nikdo nablízku. O mém úmyslu se nesmí nikdo dozvědět! Bude to stát peníze, ale nevadí. Ráno jsme rozměnili zlatou minci a tady mám ještě tři guldeny. Ale povede se to ostatní? Snad. Celé okolí se bojí Krále lesa jako čerta a Strauch také není žádný hrdina! Je jediný, o kterém jsem se náhodou dozvěděl, že patří ke Kasinu." Šel rychleji než dosud. Když dorazil k městu, prošel několika uličkami a stanul přede dveřmi nad nimiž bylo napsáno, že majitel se zabývá nákupem a prodejem zboží všeho druhu. Vedle dveří stálo na plechové tabuli: Zde se půjčují k dočasnému užívání maškarní kroje! Obchod byl v neděli zavřen, ale Edvard i přes to vystoupil po několika schodech a zaklepal na dveře. Ty se po chvíli otevřely a objevil se ostrý špičatý mužský obličej s obrovskými brýlemi na nose.
„Co to má znamenat?" zeptala se široká bezbarvá ústa.
„Půjčujete masky?"
„Ano, vstupte!" Edvard se ocitl ve světnici, která byla nacpána starými obleky nepříjemného zápachu. Obchodník jej zkoumavě odhadoval a poté se zeptal:
„Pro koho by to mělo být?"
„Pro mne."
„Pro vás? Neznám vás!"
„Jmenuji se Edvard Hauser a bydlím v sousedním městečku."
„Na kauci bych vám půjčit mohl."

„Kolik by to činilo?"
„Cenu celého obleku, který byste si vybral. U vás bude maškarní bál?"
„Ano, příští úterý."
„Ach, tam chce být i Kasino! Tato společnost si u mne vypůjčila spoustu kostýmů. Mohu vám nabídnout jen domino." Edvard netušil, co se pod tím slovem skrývá, ale protože nechtěl dát najevo nevědomost, řekl:
„Ukažte mi ho!"
„Je dole v krámě. Počkejte!" Muž se vzdálil a Edvard osaměl. Jeho pohled padl na starý psací stůl, u kterého stál. Ležela tam otevřená kniha, ve které díky velkému písmu dokázal snadno číst. Pan obchodník Strauch, oblek Turka — pět guldenů. Pod tím stálo: Slečna Marie Tannertová, jeho milá, oblek Čerkesky — pět guldenů, už zaplaceno.
„Ach, to je báječné!" šeptal Edvard.
„Tady se dozvím, kdo pronajal masku Italky!" Obchodník se vrátil. Uvedené domino byl starý tenký kabát ze špatné látky a s kapuci. Vše bylo černé barvy.
„Chcete k tomu i škrabošku?" zeptal se.
„Ano."
„Mám tu jednu hedvábnou přes celý obličej. Všechno dohromady by to stálo dva guldeny."
„Ty rád zaplatím."
„Vezmete si to hned s sebou?" Edvard věděl, že doma nemá masku kam schovat. Proto řekl:
„Vyzvednu si ji až pozítří."
„Souhlasím. Ale už dnes mi zaplatíte jeden gulden zálohy. Je to pro mé ubezpečení, že si ji skutečně půjčíte." Edvard mu dal gulden a odešel. Odebral se do hospůdky, kde si nechal natočit sklenici piva. Zároveň požádal o papír, inkoust a pero. Napsal dopis tohoto znění: Obchodník Strauch Pokud navštívíte se členy Kasina maškarní bál, budete do tří dnů mrtev! Vyvarujte se komukoliv cokoliv říci! Jste nemocen a zůstanete doma. Také Tannertová si musí myslet, ze se dostavíte! Doufám ve vašem zájmu, že poslechnete! Král lesa Opatřil dopis adresou, aby jej mohl později hodit do schránky. Potom se ptal na jméno Tannert.
„Ano," odpověděl hostinský.
„Je zde pouze jediný Tannert: bohatý pekař v sousední ulici."
„Má dceru?"
„Jedinou, Marii. Jednou všechno zdědí."
„To bude jistě jejímu ženichovi milé."
„Pochopitelně. Povídá se, že na ní může oči nechat obchodník Strauch." Edvard již slyšel dost. Dopil své pivo, zaplatil útratu a vzdálil se. Hodil dopis do schránky a vydal se na cestu k domovu. Učinil právě rozhodnutí, které chtěl vykonat a to mu dodalo sflu i pohyblivost. Jeho chůze byla úplně jiná než dříve. Ještě nebyl příliš daleko od města, když proti němu vyjely saně, v nichž seděly kromě kočího ještě tři osoby. Ke svému překvapení poznal Seidelmannova písaře, jeho dceru a čet-níka. Písařovy ruce byly spoutané, mlčky zíral před sebe a zdálo se, že Edvarda ani nezpozoroval. Jeho dcera byla bledá jako smrt a měla zavřené oči, takže ani ona neviděla mladíka, který překvapeně ustoupil stranou, aby nechal saně projet. Četník se tvářil velmi důležitě a na mladíkův pozdrav odpověděl jen pokýváním hlavy. Edvard hleděl za saněmi a mumlal si:
„Zatkl písaře i jeho dceru! Co se asi stalo? Bože, vždyť je to tak dobrý člověk a doma má nemocnou ženu! Musím si pospíšit domů a tam zjistím, co se vlastně stalo!" Dvojnásobnou rychlostí spěchal do rodného městečka. V pět hodin mělo být šenku shromáždění, kde chtěl přednést obuvník Seidelmann svou řeč. Edvard si předsevzal tuto řeč poslechnout a vůbec netušil, jaké překvapení ho doma očekává.

Hubený písař byl tak chudý, že neměl žádný domek nebo chudobnou chatrč, jakých bylo v městečku plno. Bydlel v podnájmu. Jeho smutný domov se skládal z ubohé světničky a ještě ubožejší komory pod střechou, kde vítr prohánět mezi šindely sníh. Na staré pohovce, lépe řečeno, na staré rozvrzané a hadry pokryté pryčně, ležela jeho žena. Malé děti byly právě u domácího. On sám byl chudý, ale dovolil, aby se ti malí občas přišli ohřát k jeho kamnům. Alespoň se nemusela nemocná dívat na jejich trpící tváře. Děti nebyly v žádném případě dobrotivému domácímu na obtíž. Seděly tiše za kamny a mlčky pozorovaly, jak muž vyřezává z polínek různé lidské i jiné postavičky. Tímto způsobem si vydělával na skromný chléb. U matky seděla neustále nejstarší dcera, což bylo v případě nemocné velice nutné. Bledá matka ležela těžce dýchajíc na tvrdé pryčně. Oči měla zavřené a otevřela je jen tehdy, když se dcery na něco ptala. Dcera byla dívka jak obrázek, ale následkem chudoby, námahy z opatrování nemocné a vzhledem k svému současnému stavu vypadala velice strhané. Právě nyní otevřela nemocná oči, hleděla smutně na dívku a ptala se tichým hlasem:
„Už jsi dnes jedla, Gusto?"
„Ano, matko," odpověděla tázaná a lehce zčervenala. Právě zalhala a na to nebyla zvyklá. Ale při nutných ohledech na nemocnou nemohla říci pravdu.
„A co? Chlebíček?" ptala se matka dál.
„Ano, dra."
„A malí?
„Všichni dostali po dvou." Ani to nebyla pravda. Děti spořádaly kousek tvrdého chleba, ale Gusta z toho neměla ani sousto.
„Nevíš, jestli mluvil otec s doktorem?"
„Slyšela jsem, že doktor přijde dnes a nebo až zítra, milá matko."
„Díky Bohu! Určitě se uzdravím!" Tu se ozvaly na schodech kroky a vstoupil písař. Šel hned k nemocné, uchopil ji za ruku a ptal se:

„Jak se cítíš, drahá?"
„Děkuji! Jsem skutečné slabá a dýchá se mi ještě hůř než včera. Přijde doktor?"
„Zítra ráno." Uhnul hlavou na stranu, aby si nevšimla, že také on musel zalhat.
„Až zítra! Bože, jak mají někteří lidé tvrdé srdce! Nemohl přijít už dneska? Mluvil jsi se Seidelmannem?"
„Ano."
„Jak se vyjádřil ohledně platu?"
„Dostanu o deset — o deset guldenů měsíčně víc." Lež mu nechtěla přes rty, ale přece nemohl nemocné říci pravdu!
„Deset guldenů!" zvolala a překvapením sepnula své ruce, dvě kosti potažené kůží.
„Deset guldenů! Kolik to dělá za rok?"
„Sto dvacet guldenů!"
„Milý Ježíši, tolik peněz! Pak si budeme moci koupit na neděli i kousek másla, že?" Při této otázce mu vstoupily slzy do očí.
„Pochopitelně," odvětil.
„Máslo si koupíme a dokonce i kousek masa!"
„Ten Seidelmann přece jen není tak špatný, jak se o něm říká. A co ti pověděl na — na —?" Dívala se na svou dceru a písař ji hned pochopil. Snažil se o bezstarostnou tvář a řekl:
„Nedělej si s tím žádné starosti! I to se obrátí k lepšímu."
„Díky Bohu! Měla jsem strach! Ale mluvení mě unavuje. Budu spát, spát, spát!" Zavřela oči a ležela zde jako mrtvola. Otec a dcera se na sebe podívali a dívka si zakryla rukama tvář. Pochopila, že je všechno úplně jinak než řekl. Po chvíli se šeptem zeptal:
„Co dnes budeme jíst, Gusto?"
„Kyselé zelí," zaznělo tiše a váhavě z jejích rtů.
„Už zase!" Při těchto slovech sklonil hlavu a stejně jako ona ukryl tvář v dlaních. Kyselé zelí za patnáct krejcarů, které koupil už v pondělí. To bylo spolu se suchým chlebem jejich celotýden-ní jídlo.
„Ohřej ho!" řekl po chvíli. Dcera poslechla zvedla se a přistoupila ke kamnům, aby zatopila několika zbytky dřeva, které jí dal domácí. Ostrý a nechutný pokrm přistavila na vlažnou plotýnku a byla tím ještě zaměstnána, když přicházely po schodech nahoru těžké dunivé kroky. Dveře se otevřely a vstoupil četník.
„Dobrý den!" pozdravil
„Jsem rád, že jste doma. Musím s vámi mluvit!" Písař při pohledu na četníka polekaně vyskočil. I člověk s nejčistším svědomím pocítí jistou sklíčenost, když jej navštíví policie.
„Co si přejete?"
„Vaše žena je nemocná. Nemáte k dispozici nějaké místo, kde bychom si mohli nerušené promluvit?"
„Naproti je podkrovní komora, ale je tam hrozná zima!" Nemocnou příchod četníka probudil. Slyšela také jeho otázku a proto se k němu obrátila a ptala se:
„Co chcete? Proč s nimi chcete mluvit?" Muž na ni vrhnul soucitný pohled a odvětil:
„Není to nic zvláštního, milá paní. Jde pouze o jistou informaci."
„Proč bych to neměla slyšet? Pokud je to správná věc, nemusíte to přede mnou zamlčovat."
„Ano, jen to klidně řekněte tady!" prosil i písař.
„Jinak si bude přidělávat zbytečné starosti." Četník mu pokynul, ale písařova žena si toho všimla a řekla:
„Nedělejte žádné posunky! Já chci vědět, co se stalo. Musím to slyšet!" Tu se četník cítil donucen k řeči. Rád by se býval vyhnul výstupu, který se mohl stát pacientce osudným. Proto zkusil ještě jednou začít vhodným způsobem a zeptal se:
„Vlastníte nějaké klenoty?"
„Klenoty?" zeptal se písař překvapeně.
„Rozhlédněte se kolem! Mým jediným klenotem je čisté svědomí."
„Nemáte žádné hodnotné hodiny, prsteny, řetízky nebo něco podobného?"
„Bože, kde bych takové cennosti vzal?"
„A stejně se mluví o tom, že takové věci máte!"
„Pane, to nechápu! Snad si nemyslíte, že pašuji zlaté předměty přes hranice? Ach, pane četníku, podezírají mne snad z pašování?"
„Na to vám nemusím odpovědět, ale se vší vážností zopakuji svou otázku!" Tu se pokusila nemocná napřímit. Se smutným úsměvem pokývala hlavou a řekla:
„Pane, já vím co chcete! Podezírají mého muže a vy jste přišel, abyste prohledal náš byt! Udělejte to, my můžeme být klidní!"
„Ano, udělejte to!" přidal se písař.
„Každý má své nepřátele a nebo si někdo udělal špatný vtip."
„Doufám, že to tak je," prohlásil policejní úředník.
„Nechci k tomu tahat další a doufám, že mi dovolíte, abych se u vás rozhlédl. Tak začneme!" Prohlédl všechny krabice a ostatní nádoby, ale bezvýsledně. Poté si nechal ukázat komoru. Otec a dcera jej museli následovat. Ani zde nebylo nic nalezeno. Zbývalo mu otevřít malou krabičku.
„Skutečně tedy nevlastníte žádný z uvedených předmětů?" zeptal se ještě jednou. Ne "
„INC.
„Ani vy ne, slečno?"
„Ne," odpověděla.

„Tato krabička patří vám?"
„Ano jsou v ní mé drobnosti."
„Budete tak laskavá a ukážete mi její obsah?" Otevřela ji a on všechno vytáhl ven. Bylo zde několik bezcenných maličkostí, které však mladá dívka považovala za drahocennosti. Uvnitř byla ještě menší krabička, obal z pilulek nebo jiných léků.
„Co je uvnitř?" zeptal se četník. Tu se na sebe otec s dcerou rozpačitě podívali. Hledají snad tento předmět?
„Prsten," odpověděl písař.
„Prsten? Vždyť jste opakovaně tvrdili, že žádný nemáte!"
„Vy jste se ptal po špercích a cennostech!"
„Prsten nepatří mezi šperky? Ukažte ho!" Dívka vytáhla z vaty prsten a podala jej úředníkovi. Ten jej pozorně prohlédl a poté řekl:
„Tento prsten je vaším majetkem, slečno?" Ne "
„INC.
„Komu patří?"
„Panu — panu Seidelmannovi."
„Jak se dostal do vašich rukou?"
„Já — našla jsem ho."
„A nevrátila! Váš otec o tom věděl?"
„Věděl jsem to," přitakal písař. Četníka rozbolelo srdce. Byl teprve nedávno přeřazen do zdejšího kraje a rodinu písaře příliš neznal. Viděl však jejich krutou bídu, hleděl do rozpačitých, ale upřímných tváří obou a potom řekl:
„Právě tento prsten jsem hledal. Bylo podáno udání o jeho krádeži. Vy jste tvrdili, že nic takového nemáte. Víte, že jste mne donutili, abych vás oba zatknul?"
„Proboha!" zvolal písař.
„Ano! Vaši dceru jako zlodějku a vás jako podvodníka! Můžete k tomu něco říci?"
„Pane, my jsme čestní lidé!"
„A přesto jsem u vás našel prsten, jehož majitel tvrdí, že mu byl ukraden!"
„Já jsem ho neukradla!" bránila se dívka.
„Jenom jsem ho z určitého důvodu podržela při sobě."
„Nemohu vám nic věřit a také se už nebudu ptát na nic dalšího! Ten prsten jsem u vás našel a to stačí! Budete se muset zodpovídat. Opakuji, měl bych vás vlastně zatknout, ale je mi vás líto a nechci vám udělat takovou ostudu. Proto mi slibte, že budete oba během deseti minut u starosty."
„Ano, to slibuji," odpověděl písař.
„Nejsem si vědom žádné viny a proto oba přijdeme!"
„Dobrá, spoléhám na vaše slovo. Pokud se však do deseti minut nedostavíte, budu vás muset předvést sám!" Vyšel ze dveří, aniž by se zastavil v obývací místnosti a okamžitě zamířil ke starostovi. Prsten vzal přirozeně s sebou. U jmenované hlavy městečka seděl Fritz Seidelmann a očekával celníkův příchod.
„No," ptal se,
„našel jste prsten?"
„Ano, pokud je to tento. Prohlédněte si ho!" Seidelmann se podíval a řekl: -
„Je to on! Pane starosto, očekávám, že v tomto případě bude uplatněna celá přísnost zákona!" Jmenovaný se uctivě uklonil a odpověděl:
„V každém případě, vážený pane! Je smutné, když se člověk nemůže spolehnout na své služebnictvo! Můžete se na mne spolehnout."
„Proč jste hned dceru i s otcem nezatkl?" obrátil se Fritz na četníka.
„Protože jsem to nepovažoval za nutné. Oba lidé se dostaví během pěti minut sem."
„Bylo vaší povinností je zajistit!"
„Myslím si, že své povinnosti dobře znám, pane Seidel-manne. Ty jsem splnil a víc po mně nemůžete žádat!"
„Pchá! Víc jsem snad nevyžadoval! Adieu, pane starosto! Smím snad doufat, že vás budeme moci spatřit při dnešní večeři?"
„Zajisté! Dostavím se včas. Adieu!" Fritz odešel v přesvědčení, že se mu jeho lest zdařila. Když přišel domů, odebral se ihned ke svému strýci, který na něj napjatě čekal.
„No?" zeptal se pobožný zvědavě.
„Jak to dopadlo?"
„Četník vykonal prohlídku a prsten objevil. Nyní je písař a jeho čistá dcera vyslýchána starostou."
„No, tak jsi tedy vyhrál! Moje rada ti přinesla pomoc v nouzi nejvyšší! Ale nyní mě nech o samotě. Musím si ještě zopakovat svou dnešní řeč!"
„O čem budeš mluvit?"
„O našem Pánu jako o pomocníkovi v nouzi."
„Báječné! Tvoje pomoc mi byla stejně milá!"

Dnes ráno se odebral hajný i se svým hostem do lesa, aby mu ukázal místo, na kterém byla nalezena mrtvola pohranič-níka. Když došli ke třem jedlím, vysvětloval bratranci co se .stalo. Arndt pozorně vyslechl jeho vyprávění a potom se zeptal:
„Nenašla se žádná stopa, jestli došlo před vraždou k nějakému boji?" Ne "

„no.
„Nebo že sem byla mrtvola přivlečena?"
„Také ne!"
„Hmm! Byl snad ten pohraničář zavražděn zákeřně? Pak by musel být vrah schován a to ve zdejším terénu není pravděpodobné. Zde stojí ty tři jedle, naproti je volná mýtina, stejně tak i vlevo a na zbylých stranách se táhne les s dost vzdálenými stromy. Kde by mohl vrah najít vhodný úkryt?"
„Za některým z těch stromů."
„Pak by ten vrah musel přesně vědět, odkud a kdy přijde přesně jeho oběť. A to také není dostatečně pravděpodobné — tudy přece nevede žádná cesta! Do kterých míst prozkoumala soudní komise místo činu?"
„Tam k těm houštinám."
„Takže každopádně předpokládali, že k vraždě došlo z úkrytu. Já jsem ale jiného mínění! Podívejte se: zde najedli vidíte rýhu po kulce, která prolétla obětí." i Ukázal na strom. Hajný si to místo prohlédl a zvolal: l
„Bože, to je pravda! Všem nám to uniklo!"
„Dobrá! Tady ležel mrtvý a zde je rýha po kulce. Střelec musel stát v jedné čáře s tím vším. Pojďme zpět tímto směrem. Prosím, bratrance, následujte mě!" Hajný nemohl vědět, co má Arndt v úmyslu, ale kráčel statečně za ním. Ten šel pomalu vpřed a zkoumal všechny jednotlivosti terénu.
„Co hledáte?" zeptal se Wunderlich.
„Nic určitého. Pojďte!" Ušli několik set kroků v přímém směru. Tu skočil Arndt kupředu, shýbl se a něco zvedl. Hajný přispěchal k němu.
„Co je? Co se stalo?" vyptával se.
„Tady, podívejte!" Ukázal mu trojúhelníkovitý kus bílé látky, který pečlivě prohlížel.
„Cár plátna," pravil zklamaný Wunderlich.
„Co nám to pomůže! Takových cárů tady najdete!"
„Ó, nepodceňujte tento nález! Prohlédněte si ten cár pečlivěji! Co vidíte?"
„Nic, akorát dvě osámované strany a ta třetí, ach, skutečně! Je tady vyšité písmeno: T!"
„Správně! Tento kus plátna je utržený cíp — nu, čeho?"
„Nějakého prostěradla!"
„To je i mé mínění. Jak se dostanou prostěradla do lesa? Můžeme zde najít třeba cár kapesníku, ale to by se dalo snadno různě vysvětlit. Ale prostěradlo? Co si o tom myslíte?"
„Nemyslím si nic! Jsem hajný, ne policista!"
„Přece musíte mít nějaký názor na to, k čemu je třeba v lese a v zimě prostěradlo?"
„Nemám ponětí!"
„No, kolem dokola je hluboký sníh. Pašerákům jde vždy o to, aby nebyli zpozorováni. Běžné oblečení je na sněhu vidět a proto je lepší přes sebe přehodit prostěradlo, čímž pohraničáre snadno oklameme. V noci nás nikdo nerozezná od sněhu!"
„Aj, hrome! Už mi to zapaluje!"
„Dokonce se vám musím přiznat, že jsem si přivezl s sebou prostěradlo i já, abych ho při nočních procházkách použil ke stejnému účelu. Ale pojďte sem, o tři kroky dál. Tady vyčnívá ze sněhu pařez a leží tu ulomená větévka ostružiníku. A vidíte zde? Visí na ní dvě bílé nitě. Co se z toho dá vyvodit?"
„Že se ten cíp utrhl o tuto větev."
„Jistě! Nyní je to jasné, přesně podle mých předpokladů. Pašerák byl pohraničářem vyrušen a prchal. Strážce jej pronásledoval. Ten zločinec byl zřejmě zahalen do prostěradla, které zde uvízlo a kousek se z něj utrhl. Utíkal dál, ale u jedlí ho napadlo, že asi neunikne. Proto zastavil, otočil se a svého pronásledovatele zastřelil."
„Tak to je, tak to je! Asi tam skutečně nebyl přivlečen!"
„Musejí být vyslechnuti podřízení zavražděného. Budou muset říci, jaký od něho dostali denní rozkaz a jistě budou i vědět, jestli se vydal do lesa, aby překontroloval stráže."
„K čemu nám to bude?"
„Docílíme tím dvojího. Jednak — povězte, myslíte si, že si někdo vypůjčí prostěradlo, aby ho použil k takovému účelu?"
„Ne, určitě muselo patřit jemu."
„Co tedy vyplývá z toho nalezeného T?"
„Tímto písmenem začíná jeho jméno."
„To je první objev, který jsme docílili. Mimochodem, jistě tam musela být písmena dvě — bylo tam vyšito i písmeno křestního jména, ale zůstalo na prostěradle, protože trhlina vznikla mezi písmeny."
„A ta druhá věc?"
„Budu se vás muset nejprve na něco zeptat: kam utíká pronásledovaný člověk?"
„To je hloupá otázka! Přirozeně tam, kde si myslí, že bude bezpečně schovaný!"
„To je pravda! Utíká ke svému útočišti. Vrah běžel přímo k těm jedům a tím směrem musí ležet jeho útočiště. Když se tím směrem vydáme, musíme se přiblížit k místu, kterého chtěl dosáhnout i on."
„Pane bratrance, pane bratrance! Vy jste proklatě chytrá a přemýšlivá hlava! Mé by v životě takové závěry nenapadly!"
„To je věc rutiny a talentu. Budeme pokračovat v hledání a vyrazíme uvedeným směrem?"
„Pokud chcete, rád se přidám!"
„Tak pojďme!" Vrátili se zpět k jedlím. Odtud pokračovali stále stejným směrem, přešli cestu, která vedla od městečka k

hájence a dostali se do dalšího lesa. Arndt kráčel jen zvolna a pečlivě pozoroval okolí. Trvalo to více než čtvrt hodiny a pomalu se blížili k městečku. Na okraji lesa se dostali k vysokému, několik století starému dubu. Arndt chtěl již projít kolem tu se však zastavil a pečlivě si prohlížel zem, která byla pokryta na loket silnou vrstvou sněhu.
„Co se děje?" zeptal se hajný.
„Podívejte se sem! Všimněte si, že ve starém sněhu jsou otvory, které zavál čerstvější sníh."
„Přirozeně. Je jich tu mnoho."
„Co to může být za díry?"
„Stopy bot!"
„Správně! Tyto stopy vedou k dubu ze všech stran a pak se zase do všech stran rozptylují. Muselo se zde sejít mnoho lidí buď všichni najednou a nebo jeden po druhém. To se již bohužel nedá zjistit. Co tu chtěli? Byli to pašeráci? Je ten dub místem jejich srazů? Hmm! Budeme si muset prohlédnout podrobně jeho kmen!" Oba nedokázali přes dlouhé hledání najít na kmeni nic nápadného ani zvláštního. Jejich snaha byla marná.
„Pro dnešek toho necháme, ale v příští době si dám na ten strom pozor," prohlásil Arndt.
„Zatím můžeme být spokojeni i s tím, co jsme dosud našli."
„Myslíte si, že bychom měli jít domů?"
„Ano, alespoň já. Vy jste chtěl navštívit důlního?
„Ano, musím dodržet slib, který jsem dal Edvardovi. Udělám to hned. Co budete dělat s tím kusem prostěradla?"
„Předáme ho policii, ale zatím nechci být jmenován. Udělejte to vy, jako byste ho našel sám na procházce."
„Dobrá! Mám se zmínit i o tom dubu?"
„Ani slovo. Bude mi milejší, když se budu spoléhat jen sám na sebe. Nechci dát příležitost jiným, protože by mohli kaši připálit. Zde je ten cár, vezměte si ho s sebou!" Rozdělili se. Arndt se vrátil do hájenky, kam po nějaké době dorazil i Wunderlich. Vyprávěl, že jeho návštěva u důlního nepřinesla žádný výsledek proč, to už víme. Také čet-ník nebyl doma. Po jídle se chtěl pokusit jej najít. Uběhlo dopoledne a po obědě se starý vydal opět do městečka. Arndt se stáhl do své místnůstky a zaměstnával se čtením knihy u okna, odkud viděl přicházejícího hajného. Sešel dolů do místnosti. Na první pohled zpozoroval velké rozčilení starého Wun-derlicha. Vztekle hodil na stůl kožešinovou čepici, posadil se za stůl a vyrazil krátký hvizd. Paní Barbara věděla co to znamená — prožil nebo se dozvěděl něco nepříjemného.
„No, staroušku," pravila,
„co ti zase přelétlo přes nos?"
„Nebylo toho málo," odpověděl.
„Člověk by nevěřil, co všechno se může stát! Nejdřív vám musím říci, že v pět hodin bude nějaké zvláštní kázání v šenku."
„V šenku?"
„Ano, v hostinském sále."
„Pobožnost? To je divné!"
„Pobožnost, misijní kázání, nebo něco takového. Bude přednášet dřívější obuvník Seidelmann."
„Tak tam půjdu! Jeho si nenechám ujít!" zvolal Arndt.
„Přeji dobrou chuť a příjemnou zábavu. Já nejsem zvědavý, pobožný ani bezbožný, abych u takové věci musel být. Já mluvím se svým Bohem všude, ale když sedím v hospodě, má ode mne klid!"
„A potom? Co jsi ještě slyšel?" vyptávala se paní Barbara.
„Neštěstí, hrozné, hrůzné neštěstí!"
„Bože! Co a kde?"
„Chudák hubený Beyer!"
„Seidelmannův písař?"
„Ano! Jednomu by se z toho otočilo srdce v těle! Přece víš jak dlouho je už jeho žena nemocná?"
„Jasně, že to vím! Ta chudinka má jen malou naději, že ještě někdy vstane."
„Opravdu, je s ní zřejmě konec! Představte si, že Beyera zatkli!" Paní Barbara spráskla ruce úlekem a zvolala:
„Proč?"
„Kvůli zatajování a přechovávání kradených věcí a kvůli odporu státní moci."
„On a přechovávačem? To přece nemůže být pravda! A odpor proti státní moci? Vždyť neublížil ani mouše! Všemu bych uvěřila, ale tomuto nemůžu! Co měl vlastně přechovávat?"
„Věc, kterou ukradla jeho dcera!"
„Gusta? Ta ubohá dívka? Ona a zlodějka? To snad přišel konec světa? Ne, tomu nevěřím ani teď, ani potom! Jak se to vůbec stalo?"
„No, jak se to stalo? Jako všechno na světě: nic není jisté! Kdo ví, kdo za tím vším vězí a kdo má v této hře své špinavé prsty! Najednou v městečku volají: u písaře Beyera je Černík! Všichni tam přirozeně spěchají a otvírají huby dokořán."
„Tak už to bývá, starý! Když se někomu přihodí nehoda, všichni se seběhnou a mají z toho radost. Když se někomu dobře zadaří, zůstanou stranou a krákorají závistí a vztekem! A co dál?"
„Po nějaké době četník vyleze ven a pospíchá ke starostovi. Tam sedí Fritz Seidelmann, ale brzy vypadne."
„Ach, ten? Proč byl u toho právě on?"
„Po nějaké době přichází písař a Gusta. Oba zamíří ke starostovi. Za nimi se táhne dav, úplně stejně, jako mravenci za plošticí! Co mají Beyerovi do činění s Černíkem a starostou? Všichni se na to ptali a s nimi i dobrá madam Heinefel-dová, která bydlí vedle starosty a má v těle deset ďáblů a dvacet kalendářů! Rychle se dá do práce a vyhledá paní starostovou, aby se od ní dozvěděla, že Gusta kradla a její otec je spoluviník a přechovávač."
„A co měla ukrást?"

„Někdo říká to a druhý ono, ale já nevěřím ničemu. Dvě zvědavé báby poslouchaly a slyšely, jak Gusta mluví a teď nadává. Nechce se nechat zatknout. Oba mají být odvedeni do okresního města a to si Beyer nechce nechat líbit. Prokazuje svoji nevinu, tvrdí, že jeho dcera není žádná zlodějka a naříká, že nemůže opustit svou nemocnou ženu. Starosta chce použít násilí a tu bylo po čertech rušno! Myslím si, že ten malý mužík použil v obraně a zlosti své pěsti. Oni ho ale přemohli a spoutali mu ruce!"
„Můj Bože, co z toho jen bude?"
„Co by z toho mělo být? Jen to, co už z toho je: starosta zrekvíroval kočího a Beyer se svou dcerou byli pod dohledem četníka odtransportováni do okresního města."
„A jeho žena? Jak přijme to neštěstí ta chudá ubohá žena? To nepřežije!"
„Pchá, už to překonala! Přece znáte lidi! Když seděli oba zatčení v saních a koně se dali do pohybu, začali se hýbat i čumilové — a kam? Pochopitelně do Beyerova bytu! Ne snad ve zlém úmyslu, ó ne! Chtěli ji utěšit a zabránit případnému neštěstí, nic víc! Ti lidé jsou tak dobří a milující, tak vstřícní a ochotní! Půl tuctu drbeň vtrhlo k nemocné. Ty báby začaly hulákat, že její muž byl odvezen v řetězech jako překupník a přechovávač a oba jedou do okresního města."
„Taková neopatrnost! Ježíši, co se stalo?":
„Co se stalo? Přirozeně nic víc, než že ta ubohá žena vyskočila z postele a vyrazila hrůzný výkřik. Sáhla si rukama k srdci, nemohla popadnout dech, nejdříve zčervenala a pak zase zbledla a potom, no, pak byla mrtvá! Docela správně — proč by měla být ženou překupníka a matkou zlodějky!" Barbara zalomila rukama a dala se do usedavého pláče. Hajný vyskočil ze židle a dlouhými, dunivými kroky rázoval po místnosti sem a tam.
„Je skutečně pravda, co jste tady vyprávěl?" zeptal se Arndt. Starý před ním zastavil, mával mu pěstí před nosem a hulákal:
„Pane, myslíte si snad, že žertuji s neštěstím svého bližního a mám z toho zábavu? S tím na mě nechoďte, nebo jsem momentálně schopen vás vyhodit ze dveří! To si zapamatujte, bratrance Arndte, vy jeden!" Arndt pokýval spokojeně hlavou a řekl:
„Nemyslel jsem to ve zlém!"
„To bych si také vyprosil!"
„Ti Beyerovi jsou hodní lidé?"
„Hodní lidé? Zase taková otázka! Vybouchnul bych snad tak rychle, kdyby se jednalo o nějaké zloduchy?"
„Mají ještě další děti?"
„Přirozeně, čtyři! Čtyři chudí, hladoví, bledí červi! Ti malí si ani nedovolili nahlas promluvit! Celá rodina žila od pondělka na třech kilech kyselého zelí! Bože mannheimský, nej-raději bych urazil hlavu celému světu! A víte, co s těmi malými udělali? Odvlekli je do chudobince, kde se nenaučí nic jiného než žebrat! Měl byste vědět, že s prací a zaopatřením je to tam ještě horší než u Hotentotů a Papuánců! Spí na otepi slámy. Jídlo a pití by děti měly dostat — na papíře to stojí —, ale kdo nechce umřít hlady, musí do vesnice a chodit po žebrotě u sedláků!"
„Hrůza!"
„Myslíte, že je to hrozné a je to pravda! Bydlí tady jedna stará paní jménem Lófflerová. Ta se vždy probíjela životem dobře a poctivě, ctila Boha i svou práci. Pracovala dlouhou dobu u Seidelmannů. Tu najednou bouchla lampa a hořící olej jí vstříknul do obličeje a vypálil jí oči. Je slepá, nic nevidí a proto nemůže už pracovat a vydělávat. Seidelmann ji vyhnal do chudobince a ta přes osmdesát let stará nebožačka musí tápat od dveří ke dveřím, aby si vyžebrala kousek chleba. Pomyslete, v takovém počasí, jako je zrovna teď. Jednoho krásného dne ji vytáhnou mrtvou a zmrzlou ze závěje a neštěkne po ní ani pes! Pane bratrance, kampak tak najednou?"
„Pryč!" Arndt vyskočil a vrátil se do své místnůstky. Tam vytáhl cosi z kufru, zastrčil to do kabátu a opustil dům. Spěchal rychlými kroky k městečku, ne však po silnici, ale lesem. Byl oblečen v šatech místních obyvatel. Když dorazil na příhodné lesní zákoutí, zastavil se a opatrně se rozhlédl. Když se přesvědčil, že není pozorován, obrátil svůj kabát naruby a poté i čepici. Dříve tmavý kabát byl nyní šedý a kožešinová čepice měla plyšové dýnko. Z kapsy vytáhl paruku a falešné vousy. Obojí si nasadil a proměnil se ve světlého blondýna. Rysy tváře si pomocí tekutiny změnil tak, že byl zcela k nepoznání. Teprve nyní pokračoval v cestě. Když dorazil do městečka, ptal se po faře. Vydal se k označenému domu a zaklepal. Po jeho zaklepání se ozval farářův pokyn, na který vstoupil. Spatřil starého úctyhodného muže s mírné zářícíma očima a tváří svatého Jana.
„Co si přejete?" zeptal se duchovní a odkládal noviny. Kázal dopoledne a odpoledne a mezitím měl čas k přečtení novin. Právě se zaobíral článkem, který četl ráno obuvník Seidel-mann svému synovci.
„Přišel jsem, abych vyslovil srdečnou prosbu, Velebnosti," odpověděl Arndt.
„Mluvte! Kdo žádá, dostane. Ještě nikdy jsem vás neviděl, asi nejste zdejší?"
„Každopádně jsem cizinec, pane faráři. Dnes jsem přijel a slyšel jsem o hrozném neštěstí, které postihlo jednu ctnostnou rodinu!"
„Myslíte hodného Beyera? Ano, jsou to muka! Domovní prohlídka — to je smutnější než žalostnější."
„Domníváte se, že je obžalovaný vinen?"
„Do toho skrytého vidí jen Bůh, ale mé srdce a zkušenost mi říká, že se těmto lidem stalo bezpráví. Máte důvod s nimi cítit?"
„Ano, velice dobrý důvod!"
„Jste jejich příbuzný?"
„Blízký příbuzný, Velebnosti. Chtěl bych pro tyto politováníhodné lidi něco udělat."
„Bůh vám žehnej! Přicházíte v pravý čas, stejně jako Kníže bídy, jak jsem nyní právě četl. Mohu vám nějak pomoci?"
„Hodně! Myslím si, že na vaši přímluvu by se mohlo podařit dostat na svobodu alespoň otce."

„To jsem si již předsevzal!"
„Také jsem slyšel, že jste věrný pastýř. Kdyby bylo zapotřebí kauce, rád ji zaplatím. Co se týká dětí, slyšel jsem, že byly dány do chudobince?"
„Bohužel! Kdo chce, nebo lépe řečeno, kdo by se jich mohl bezplatně ujmout? Zdejší lidé jsou kromě několika výjimek velmi chudí."
„Snad by se našla nějaká hodná rodina, která by se jich za opatrovné mohla ujmout."
„Kdo by to opatrovné platil?"
„Já, Velebnosti! Jistě dobře znáte tkalce Hausera: byl bych rád, kdyby byly děti svěřeny jemu!"
„Hauser je velice zbožný křesťan, třebaže je chudý a sám má několik dětí. K výchově sirotků by byl nejvhodnější."
„Nuže, žádám vás, pane faráři, abyste přijal tuto maličkost. Je zde padesát guldenů na pohřeb mrtvé a tady sto guldenů, z nichž budete podle potřeby Hauserovi platit. Nakonec si vezměte tento balíček s tisícem guldenů: to je částka k vylepšení postavení vašich chudých." Farář překvapením ztuhnul.
„Pane," pravil konečně,
„jste dostatečně bohatý, abyste mohl rozdávat takové částky?"
„Vlastním miliony," usmál se Arndt.
„Promiňte, ale nevypadáte jako milionář!"
„To je možné! Smím doufat, že splníte mé prosby?"
„Jistěže, jistěže! Ihned vyzvednu děti a odvedu je k Hause-rům. Oni sami nemají místa nazbyt, ale jejich charakter a spolehlivost vyváží tento nedostatek. Ale ctěný pane, pokud se mohu zeptat, komu vděčíme za takové dary a dobrotu, kdyby se náhodou někdo ptal?"
„Řekněte mé jméno!"
„Řeknete mi ho?"
„Jsem Kníže bídy. Příjemný večer, Velebnosti!" V příštím okamžiku zmizel za dveřmi. Farář zůstal stát jako udeřený kyjem. Nevěděl, co si má myslet a co má dělat. Tu se otevřely dveře a vstoupila dáma. Byla to jeho sestra, která zde bydlela. Když spatřila bratra, starostlivě se zeptala:
„Proboha, co se ti stalo? Muselo se stát něco nezvyklého, něco hrozného!" To mu vrátilo řeč. Dosud se nemohl úplně vzpamatovat ze svého překvapení a proto koktavě odpovídal:
„Ano, něco úplně nezvyklého se stalo a já se nedokáži vzpamatovat ze svého překvapení."
„Pověz mi rychle, je to něco zlého? Byl u tebe cizí muž, viděla jsem ho vstupovat!"
„Ó, nemusíš se vůbec lekat! Naopak, tento cizinec mi byl velmi vítán. Víš, kdo to byl?"
„Jak bych to mohla vědět? Vypadal jako obyčejný dělník."
„Dělník? Ano, to je možné, ale byl to někdo zcela jiný: představ si, byl to Kníže bídy!" Také její tvář se překvapením natáhla a dáma se ptala:
„Vtipkuješ? Kníže bídy? Bože, ten by byl pro naše okolí dobrodincem! Nikdo by ho nepotřeboval nutněji než naše obyvatelstvo!"
„Ano, byl to on! Je tady, v našem okolí, v našem městě! Dal mi peníze, hodně, hodně peněz!" Spráskla ruce a zeptala se:
„Kolik peněz? Pro koho?"
„Pro pozůstalé mrtvé písařovy ženy a pro — ó, jak jsem nepozorný! Musím za ním a poděkovat. Musím s ním mluvit! Musí se dozvědět, jaká je u nás bída! Pospíchám, později ti povím víc!" S těmito slovy vyběhl ven ze dveří. Když se ocitl na ulici, hleděl nahoru i dolů, ale nikoho nezpozoroval. Tu přicházel pěšinou muž a zamířil k rohu domu. Měl na sobě tmavý kabát zdejších obyvatel. Jeho tvář lemoval temně černý plnovous. Jeho postava se jasně odrážela od zářícího sněhového povlaku.
„Dobrý večer!" pozdravil.
„Dnes večer máte ve vaší obci nějaké misionářské kázání?"
„Ano, něco takového," odpověděl rezervovaně farář.
„Kde to je?"
„V šenku. Jděte ulicí dolů a tam už uvidíte osvětlená okna sálu. Je pět hodin, takže s tím už brzy začnou. Nepotkal jste snad někoho?"
„Ne, nikoho. Jak měl vypadat?" Farář přesně popsal Knížete bídy, ale muž jej neviděl. Hodný duchovní nemohl tušit, že má hledaného před sebou. Krátký rozhovor s jeho sestrou poskytl Arndtovi dostatek času, aby si za domem obrátil kabát i čepici a zaměnil vousy. Poděkoval faráři za informaci a zamířil k šenku. Zde už vládl čilý ruch. V hostinské místnosti bylo tolik lidí, že si jeho vstupu téměř nikdo nevšiml. Byli zde vesměs ti, kterým dovolovala kapsa vypít před začátkem kázání sklenici piva. Stoupal nahoru do sálu, kde ti chudí čekali na Seidelman-nův příchod. Byly zde hladem, zimou, starostmi a bídou poznamenané tváře. Mladí i staří lidé, mládenci, kteří se zdáli být následkem těžké dřiny v dole o deset let starší než skutečně byli, dívky a ženy, jejichž ubohé oblečení bylo stejné jak na všední den, tak i na neděli, muži, kteří přes svých čtyřicet let měli ohnutá záda a byli zde i bělovlasí starci. Při pohledu na ně se musel člověk divit, že to dotáhli k takovému věku, protože nemohl tušit, že právě tento věk se ještě zdaleka nedal stářím nazývat! Na postaveném pódiu stál klavír. Na jeho desce ležela bible a zpěvník a po obou stranách stála čalouněná křesla. Pro koho, to zatím ještě nikdo nevěděl. Sálem se nesl lehký šepot. Kázání mělo být svým způsobem považováno za bohoslužbu. Není divu, že lidé měli pocit, jako by stáli v kostele — a proto si nedovolili vést svůj rozhovor hlasitě. Ani zde si nikdo Arndta blíže nevšiml. Vplížil se do rohu a posadil se na židli. Sotva tak učinil, vešel průvod asi tuctu lidí v čele s pobožným obuvníkem. Ten měl na sobě oblečený jakýsi kazatelský talár a pokrývka na jeho hlavě se podobala baretu luteránských farářů. Byl následován oběma obchodníky, Seidelmannem a synem, a za nimi kráčeli zaměstnanci podniku

a představení dolu šlechtice
„Boží požehnání". Nepozdravili. Vystoupili hrdými kroky na pódium a usadili se do sametových křesel. Obuvník se postavil ke klavíru, sepjal ruce a pobožně zvedl oči ke stropu. Přirozeně žádal o Boží požehnání pro své zbožné dílo, které chtěl právě započít. Potom pozdravil shromáždění známými slovy:
„Milost buď s vámi a mír od Boha, Otce a našeho Pána, Ježíše Krista!" Jsou to tatáž slova, jimiž začínají svá kázání luteránští kazatelé. Mluvil při tom jako většina podobných duchovních a dokonce špatně vyslovoval i jméno Vykupitele. Své dílo začal otevřením zpěvníku, když upozornil přítomné, že bude zpíván žalm, protože přišel přinést tu pravou pomoc a záchranu z jejich bídy. Verše postupně předčítal jeho synovec Fritz, který se naučil hrát na klavír asi půl tuctu not. Posadil se k nástroji a udal tón. Nejdříve bylo slyšet ojedinělé hlasy, ale postupně se přidaly další a nakonec znělo mohutně jako v kostele: Kdyby se snad zatím mělo zdát, že Bůh se nechce ke svým znát, ó, tak vím a věřím stále! Bůh pomůže i nadále! Pomoc kterou odložil, jistě ale nezrušil. On nepomáhá každou chvíli, jen když bída příliš sílí. Sténějako otcové hned nedají, co jejich děti žádají, a tak Bůh má svůj cíl a míru: dá když chce a tomu, kdo zná víru! Po této písni začalo kázání na téma: Bůh je náš pomocník v každé nouzi a nebezpečí. Bylo rozděleno do dvou částí: Pán nám pomáhá, my hyneme! a Ó, vy malověrní, proč pochybujete? Posluchači museli uznat, že bývalý obuvník je skutečným řečnickým talentem. V žádném případě se nestavěl mimo křesťanskou víru, ne, na to byl příliš chytrý. Znal lidi ke kterým mluvil a také znal jejich poměry, bídu a nouzi. Dokonce znal i skutečné důvody jejich neutěšeného stavu. Mluvil hezkými slovy, popsal hrůznou skutečnost, ale vyhnul se označení viníků. Hovořil o rostoucím počtu bezbožných a nedostatku lásky. Vyzval pntomné, aby vstoupili do Sdružení blahoslavených bratří a sester. Toto seskupení mělo za úkol opět probouzet víru v Boha a jeho spravedlnost. Jeho příslušníci jsou připraveni pomoci ubohým bratřím a sestrám ve jménu Spasitele. Proto by se měla vybrat částka k podpoře chudých a měly být shromážděny nějaké dary. Každý má přispět podle možností a co dá, dá Bohu, a ten mu to tisíckrát oplatí! Kdo žádá pomoc, musí sám nejdříve přispět, aby bylo pomoženo i ostatním. Své posluchače naprosto strhnul. Přeslechli nedostatky jeho přednesu, nezpozorovali, že přišel, aby vzal, ne aby dával. Oni sami byli krutě chudí a neduživí, ale znali bídu a proto se cítili velice pohnuti. On byl slepicím kázajícím lišákem a své věci rozuměl. Na konci své řeči vzal opět do rukou zpěvník a nechal zpívat: Na Něj se mohu obrátit, když mne chce nouze zachvátit. Vím, že vůči mně, svému dítěti, t musí den co den dobře smýšleti. Vysmívám se zlu i noci! Vysmívám se jejich moci! I přes Jeho smrt na kříži, můj Bůh žije, to mě blaží! A nyní sáhl do kapsy svého taláru, vytáhl plechovou krabici a začal vybírat nejdříve u svých příbuzných. Bylo slyšet cinkání těžkých mincí, které do krabice padaly. Poté přišli na řadu zaměstnanci a tak to pokračovalo řadu po řadě. Kdo s sebou nepřinesl nic, nemohl také nic dát, ale půjčil si alespoň maličkost od svého souseda. Ti ostatní přispěli, všichni do jednoho. Tak jak byli chudí, chtěli ukázat, že nejsou bez víry a lásky. Mnozí z nich dali své poslední krejcary co na tom, doma přece ještě mají několik brambor a špetku soli. Sám farář, který se také zúčastnil a byl pozván k Seidel-mannům na večeři, hodil do krabice svůj dar, i když byl schopen spíš než dělníci prokouknout skutečnou situaci. Nakonec obuvník vysvětlil, že z moci svého rozhodnutí ustanovuje pokladníkem svého bratra, pana obchodníka Sei-delmanna. Předal mu krabici a pak se i s honorací vzdálili stejně hrdě, jako přišli. Chudáci zůstali, aby hovořili o tom, co právě slyšeli. Když došli domů, otevřeli Seidelmannové krabici, aby peníze spočítali. Konečně s tím byli hotovi a obchodník zvolal:
„Šestnáct guldenů! To je hodně! Nikdy bych si nepomyslel, že je mezi lidmi tolik peněz!"
„Šestnáct guldenů?" ptal se ho zbožný bratr.
„Co si myslíš, je jich jen třináct!"
„Jak to?"
„Ty jsi snad nedal gulden?"
„Dal."
„Já také a Fritz stejně tak! To jsou tři z našeho. Přece nebudeme tak hloupí, abychom naše peníze vyhazovali oknem! Naše tři guldeny si vezmeme zpět!"
„Člověče, Auguste, vždyť máš pravdu! Sem s těmi penězi! A co bude s těmi ostatními?"
„Co by s nimi mělo být? Bratře, jsi opravdu tak hloupý?"
„Hloupý? Proč? Jako pokladník musím přece vést knihu a skládat účty!"
„Od toho tě nyní osvobozuji! Musíme nejdříve vyčíslit naše výdaje. Nebo si snad myslíš, že hrál Fritz na klavír zadarmo?"
„Zadarmo?"
„To nás nesmí ani napadnout! Když si naše společnost půjčí na kázání nebo koncert nástroj, musí přece zaplatit půjčovné!"
„Musel bych být skutečný hlupák, kdybych s touhle myšlenkou nesouhlasil. Kolik chceš zaplatit?"
„Přijde na to, kolik budeš požadovat!"
„Dva guldeny jsou moc?"
„Ne, vezmi si tři! Zde jsou!"
„Zbylo tedy deset. Který chudák je dostane?"
„O vašich chudácích nemůže být řeč! Nebo si myslíš, že jsem neměl žádné výdaje? Dráha a saně mě přišly na osm guldenů a zbylé dva guldeny připadnou, když to tak spočítám, na to, co jsem cestou projedl! Grog, pivo, kávu, koňak, dva steaky s opékanými bramborami a šálek kakaa. Ne, těch deset guldenů zabavuji a ještě k tomu mám výtku — jako pokladník mi totiž ještě dlužíš!" Zastrčil deset guldenů do kapsy a s pobožným výrazem v očích prohlásil:
„Tak! To dal Bůh!" A se smíchem k tomu dodal:
„Ale jen těm, kdo umějí brát! Znáte tuto část Bible: Proste a bude vám dáno hledejte, a najdete zaklepejte, a bude vám otevřeno! To stačí! Už jste se dnes dívali k dubu?"

„Ne."
„Už bude brzy čas! Tak je to, milý Fritzi, nechceš tam jít před večeří?"
„Nemám chuť! Bude dost času později, až budou ostatní pryč."
„Čas by byl, ale při těch lahvích vína, které jste již nachystali, by se mohlo stát, že se ti po večeři nebude chtít, protože ho budeš mít plné nohy."
„Ale naopak, pak mi bude nejlíp! Venku je hrozná zima a víno bude hřát."
„Teď by to ale bylo nejjistější! Hosté přijdou až za chvíli a ostatní sedí v šenku. Nehrozí nebezpečí, že by tě mohl někdo zpozorovat." Když se i nadále synovec tvářil nerozhodně, dodal:
„Víš, jakou bude mít příští zásilka cenu?"
„Jak bych to mohl vědět? S takovými věcmi se Král lesa nikomu nesvěřuje!"
„Ale mně ano. Ve hře je dvacet tisíc guldenů!"
„Dvacet — ach, hrome! Deset procent patří nám a za dva tisíce guldenů se obětuji, abych šel do té zimy! Jdu!" Odešel do svého pokoje, navlékl si vysoké boty, krátký kabát a černou masku. Po několika minutách se již plížil ven ze zahrady, aniž by byl někým zpozorován. Nyní přicházeli k domu hosté: farář, starosta a ještě další. Tabule byla velice bohatá. Mezi zúčastněnými byl dokonce i lékař chudých. Zaujal místo vedle zbožného obuvníka. Nebyl vlastně ani pozván, ale navštívil jednu nemocnou a potom se zastavil u Seidelmannů.
„Co té ženě chybí?" vyzvídal pobožný.
„Ach, co by jí chybělo! Má souchotiny, jako téměř všichni zdejší obyvatelé!"
„Záchrana je možná?"
„Myslíte si, že odhazovačku uhlí mohu poslat do Nice, Káhiry nebo na Madeiru?"
„To je pravda, můj milý! Ale i přesto jste loni způsobil velké trhliny v čeledínské lékařské pokladně."
„Myslíte snad ty čtyři stovky guldenů, které mám jako mzdu?"
„Ne, mýlíte se, o to se nejedná, i když máte tuto částku jen tak bokem. Bylo však vydáno jedenadvacet guldenů za léky, představte si, celých jedenadvacet guldenů za jediný rok! To je silné!" Tu se lékař naklonil blíže k němu, aby nikdo nemohl slyšet jeho slova a zeptal se:
„Víte, kolika nemocným jsem za tuto částku předepsal léky?"
„Nepočítám nemocné, ale guldeny! Jsem zplnomocněn-cem barona voň Helfensteina a musím hlídat a zastupovat jeho zájmy."
„Tak dobře! Těch jedenadvacet guldenů bylo vydáno za dvě stě třináct případů! To vychází více než deset nemocných na jediný gulden. Léky, posilovači prostředky a tak dále — to nemohu nikomu říci!"
„To by tak ještě scházelo! Jste baronův sluha a mimo jiné jste statisticky dokázal, že se většinou jednalo o lehká onemocnění —"
„Ach tak!" vpadl mu lékař do řeči.
„Mám snad dát všem na vědomí, že můj okres je nejhorší v celé zemi?" V tomto okamžiku přednesl domácí pán přípitek na počest Sdružení blahoslavených bratří a sester. Ozvalo se provolání slávy a zazvonily sklenice víno teklo do lačných hrdel. Nikdo si nevšiml ženy, která v tomto okamžiku vstoupila a přidržujíc se oběma rukama za veřeje zůstala stát u vchodu. Vypadala velice staře a chyběly jí oči. Víčka byla hluboce vpadlá, její vlasy byly -větrem pocuchány a její šaty tvořilo několik roztrhaných hadrů, které nebyly schopny ochránit její hubené tělo před mrazem. Celá se chvěla zimou. Přípitek byl ukončen a stojící hosté se opět posadili. Nyní zpozorovali stařenu — byla to ta obyvatelka chudobince, o které mluvil hajný.
„Co? Stará Lófflerová!" zvolal obchodník.
„Co ta tady hledá?"
„Nemějte mi to za zlé," pravila stařena, přičemž její chvěly bezzubé dásně zimou,
„ale hledám pana pastora Seidel-manna." Obuvník byl označením pastor velice polichocen. Vstal ze židle a zeptal se:
„Tady jsem! Co chcete, milá ženo?"
„Byla jsem dneska v šenku, odvedl mě tam jeden mladík. Chtěla jsem —"
„Co? Ona byla ve výčepu?" zeptal se rychle.
„Ano, pane pastore."
„Není snad obyvatelkou chudobince?"
„Ano, už dlouhou dobu."
„A to může jít večer do výčepu? Domníval jsem se, že obyvatelé chudobince musejí být do určité doby doma!"
„To se u nás nebere tak přísně, protože musíme chodit po žebrotě. Já jsem požádala představeného chudobince o povolení."
„On jí to povolil?"
„Ano, pane pastore."
„To je trochu silné! Představený jí dovolí, aby šla do výčepu a snad dokonce i pít pálenku?"
„Ó ne, ne! To ne! Chtěla jsem slyšet vaši řeč!"
„Ach, to je něco jiného! Co tedy chcete teď tady?" , Stařena se na chvíli zamyslela a hledala vhodná slova, aby odpověděla:
„No, pane pastore, slyšela jsem, že chcete mluvit o nouzi a bídě a o pomoci, kterou je možné poskytnout. Bída a nářek je všude kolem, ale k těm nejbídnějším patřím já."
„Ano, je na tom zle! Být slepý, znamená být velice postižený! Ať se modlí pilně k Bohu! Ten také Tobiášovi vrátil zrak pomocí rybích jater. Snad přinese i jí prostředek k uzdravení." Přítomný místní pastor si hlasitě odkašlal. Byl tichým, skromným sluhou božím a do rázného Petra měl daleko. Ale to, co právě slyšel na něj bylo příliš. Stará naříkala:

„Ach, pro mě už není žádná pomoc. Měla jsem nehodu v dolech. Vybouchlo to a přišla jsem o oči. Neměla bych žádat pana barona o podporu, pane pastore?"
„Ne. On vám vždy poctivě zaplatil, a to za celou dobu, co jste pracovala. Kdo už více nepracuje, nemůže ani více žádat!"
„Vy jste přece jeho zástupce! Nemohl byste se za mě přimluvit?"
„To nejde, nejsem jeho přímluvní rada."
„Nevím, co jste tím myslel, pane pastore, ale od toho neštěstí vedu ten nejbídnější život, jaký jen může být! Ostatní mohou do okolních vesnic, kde seženou kousek chleba spíš než tady, ale já tápu od domu k domu v městečku, kde žijí samí chudí lidé. Já vím, jak vypadá hlad, ale už dlouhý čas jsem nepocítila pocit sytosti. Mrznu na kost a když jste dneska přednesl tak krásnou a dojemnou řeč, tak —"
„Ach, líbilo se jí to?"
„Ó velice, velice! Mluvil jste o dobrodiní a účasti a tak jsem si pomyslela: potom půjdeš za ním a dostaneš dobrou večeři, pečeni i víno! Kdo mluví tak hezky o dobrodiní, má určitě dobré srdce a nenechá mě hladovět!" Čelo se mu pokrylo vráskami, když se ptal:
„Přišla snad žebrat?"
„Ráda bych dostala kousek chleba, aspoň kousek, a třeba vůbec žádnou pečeni ani víno." Nasadil přísnou tvář a zvolal:
„Vaše cesta byla zřejmě zbytečná! Styďte se! Žebrat v přítomnosti takového panstva!" Sáhla po své staré, roztrhané zástěře, jako by chtěla plakat a otřít si slzy, ale nechala ji hned padnout.
„Pane pastore," řekla,
„nemohu plakat, protože mé slzy netečou ven a působí mi v ranách velké bolesti. Dnes, když jste tak krásně mluvil, málem jsem plakala, plakala radostí, že je na světě muž, který dostal od Boha za úkol zmírnit naši bídu! Dejte mi kousek chleba!"
„Kdyby ke mně chtěli přijít všichni žebráci jen proto, že káži slovo lásky, musel bych se brzy vydat sám po žebrotě!"
„Ale pomyslete, vždyť jste nás nechal zpívat: Kdyby se snad zatím mělo zdát, že Bůh se nechce ke svým znát, ó, tak vím a věřím stále! Bůh pomůže i nadále!"
„To je pravda, ale potom jsme také zpívali: — a tak Bůh má svůj cíl a míru: dá když chce a tomu, kdo zná víru!"
„Takže si myslíte, že bych od něj neměla nic čekat?"
„To ne. Myslete však na slova, která vyřkl Spasitel při pohřbu v Kaně: ‚Ženo, má hodina dosud neuhodila!"
„Ó, to nemusel říkat a taky jeho hodina nemusela přijít. Na svatbě přece měli jídla i vína dostatek!"
„Vidím, že zná Bibli a to mě těší. Právě proto jí nemohu dát chléb! Bůh chce pomoci a pomůže, ale já se mu do toho nesmím vměšovat. Ať jde domů do své komory, poklekne a modlí se ke svému Otci v čistých modlitbách. V Bibli stojí, že modlitba spravedlivého hory přenáší. Ať se místo žebrání modlí a jsem přesvědčen, že ji Bůh vyslyší!"
„Jak mi může pomoci? Jedině prostřednictvím člověka. Bůh už nesestupuje dolů na zem."
„Proč ne? Snad přijde už dnes! Já jí ale nemohu a nesmím nic dát. Přece nebudu kazit Bohu radost! Jen ať se modlí a on přijde, aby jí pomohl. A nebo pošle některého ze svých andělů!" Tu přelétl přes její omrzlý a slepý obličej zvláštní záchvěv. Stiskla pevně dásně a zkroutila prsty na rukou, jako by je chtěla zatnout v pěst.
„Bože, můj Bože!" naříkala.
„Zde to voní pečení, špekem, vínem a delikatesami a já musím odejít o hladu! Myslete na to, pane pastore, že jsme dnes zpívali také: N Vysmívám se zlu i moci! #| Vysmívám se jejich moci! vj I přes Jeho smrt na kříži, můj Bůh žije, to mě blaží!"
„Co tím chce říci?" zeptal se. i
„Že jsem vás měla za anděla, kterého seslal Bůh to jsem si skutečně myslela, když jsem slyšela vaše slova. Ale nyní, když znám vaše činy, poznávám, jak jsem se zmýlila. Jsem jen chudá, slabá a slepá ženská, v tichosti jsem bezbranně hladověla a žíznila, naříkala a plakala. Na nic jsem si nikdy nestěžovala, ale dnes to nedokážu udržet, i kdybych kvůli tomu měla zemřít!"
„Ach, vy si chcete stěžovat? Na koho?"
„Na vlky v ovčím rouně, kteří k nám přicházejí. Máme dobrého Boha, chce nám pomoci, ale jeho i našimi největšími nepřáteli jsou ti, kteří mají v ústech jeho slova, avšak v srdci ďábelské zlo! To jsou ti špatní, o kterých jsme zpívali!"
„Co se rozčilujete!" zvolal zlostně.
„Ano," odvětila.
„Takový nepřítel jste také vy! Ale Bůh, můj Otec ještě žije! Pošle svého posla a ten vás rozdrtí jako archanděl Gabriel ďábla a jako Jiří draka! To jsem vám chtěla říci! Nyní zase půjdu a budu dál hladovět!" Tato slova vyvolala všeobecný rozruch.
„Jaká je to nestydatost! Drzá ženská!" znělo kolem stolu.
„Vyhoďte ji ven!" nařídil pobožný obuvník a namířil proti ní svou ruku jako soudce ze Starého zákona proti k zániku odsouzenému nepřátelskému městu. Tu se zvedl ze své židle farář, uchopil ženu za paži a zvolal:
„Počkejte, milá paní Lofflerová! Kdo vás vyhání takovým způsobem, vyhání také mě!" Vzal svůj klobouk.
„Co? Snad už nechcete jít?" zeptal se Seidelmann.
„Zajisté!"
„Snad ne kvůli té ženě?"
„Ano. Musím se totiž zmínit, pánové, že už jí je pomoženo. Odvedu ji s sebou domů. Nejsem žádný představený Sdružení blahoslavených bratří a sester, jsem jen velice chudě placený farář, ale kus chleba a šálek horké kávy pro tuto hladovějící ženu přece jen mám!"

„Protivíte se Božímu slovu!" zvolal obuvník.
„Doufám, že mi to odpustí! Mimo jiné, sám si protiřečíte. Dnes jste vybíral pro chudé — mohu se zeptat, kolik ta sbírka vynesla?"
„Z toho vám nemusíme skládat žádné účty! Nejste členem naší společnosti a ani jste nebyl určen vrchností, abyste kontroloval poměry naší pokladny!"
„Dobrá, ale i nadále si protiřečíte! Proč pořádáte sbírky, když tvrdíte, že dobročinností se protivíte Bohu?"
„Bůh sám nám dá pokyn!"
„Jakým způsobem?"
„Hlasem našeho srdce!"
„Tak dobrá! Nechtě své srdce promluvit ve prospěch této ženy a dejte jí nějakou částku z vybrané sumy."
„Ne, pracujeme tajně. Žádný z těch, kteří od nás něco dostanou, nesmí tušit, od koho dar pochází. Kristus přece říká: ‚Nenech vědět svou levici, co právě činí pravice!"
„Používáte tato slova Krista úplně zvráceným způsobem! A potom: když konáte dobročinnost pouze skrytě, pravděpodobně se nikomu nesvěřujete s účty vaší pokladny. Varuji vás před touto zodpovědností! Naši nejchudší obyvatelé přispěli svými posledními krejcary. Bylo by hrozným hříchem použít tyto drobty jinak, než dárci očekávají!" Tu přistoupil obuvník těsně k farářovi a zeptal se: j
„Vy jste dneska slyšel mou řeč, pane faráři?"
„Ano. Přece jste mne tam viděl!"
„Tak jste si snad všiml, že jsem stejně dobrý řečník jako vy! Nejste mi nijak nadřazen já jsem skutečný a dobrý křesťan, ale vy do našeho společenství nepatříte! Zde nemáte co mluvit!"
„Jste křesťan, jak tvrdíte, ale já jsem křesťanský opatrova-tel duší. Jako takový mám svatou povinnost varovat vás, když vidím, že jste v nebezpečí. Mimo jiné, zatím jsme hotovi, protože o tuto ženu bude postaráno." Obchodník Seidelmann, který si to s farářem nechtěl rozházet, přistoupil k němu a zeptal se:
„Přece si ji u sebe nechcete ponechat?"
„Ne, to není zapotřebí. Postarám se o to, aby obyvatelé chudobince nemuseli více žebrat a hladovět."
„Dobrá, pane faráři, jak s tím chcete začít? Obec je příliš chudá, než aby dělala více než dosud!" Byl to skutečně požehnaný úsměv, který se rozprostřel na rtech duchovního, když odpověděl:
„Ó, peníze mám já!"
„Vy? Pokud vím, jste chudý!"
„To jsem, ale našlo se dobré srdce, které věnovalo nema-Ipu částku na náš chudobinec!"
„Hrome! To by bylo! Kolik?" zeptal se rychle obuvník.
„Nesměl jsem se zajímat o vaši pokladnu, pane, tak mi dovolte, abych si takové věci ponechal pro sebe!"
„Ó, to je něco jiného! U mě se jedná o pokladnu společenství, ale u vás o komunální záležitost! Můj bratr, pan obchodník Seidelmann, řídí záležitosti chudiny v tomto městečku. Pod jeho dozor spadá i dům chudých. Musíte obdržené peníze dát jemu!"
„To snad ne! Dárce mi dal tuto částku do správy a jen já posoudím, jak s ní bude naloženo."
„Tak dárce nezná vyhlášky vaší obce! Kdo je ten muž?"
„Ani z toho vám nejsem povinen skládat účty, ale ze slušnosti vůči ostatním pánům vám řeknu, že mě dnes navštívil sám Kníže bídy!" Po jeho slovech zavládlo v místnosti na několik okamžiků naprosté ticho. Nikdo nečekal, že uslyší právě toto jméno. Oba Seidelmannové zbledli a vrhali na sebe významné pohledy. Nakonec obchodník prohlásil:
„Kníže bídy? Nemožné!"
„Proč by to bylo nemožné?"
„Poněvadž je v rezidenci!"
„Skutečně jste nečetli, že během posledních dnů navštívil i naše okolí?"
„Někdo si dělal legraci!"
„Nedovolil bych si tomu věřit! Kvůli nějaké legraci nevydá člověk tisíce!"
„Tisíce? K čertu! Dostal jste od něho tolik?"
„Ano."
„Je to zřejmě skutečně vážné! Jak vypadal?"
„Nevím, jestli jsem oprávněn na tuto vaši otázku odpovědět. Dárce mi výslovně nedovolil, že smím popsat jeho vzhled."
„Také vám to ale výslovně nezakázal?" zeptal se Seidelmann s nápadným důrazem.
„Ne."
„No tak, jak vypadal?"
„O tom zatím pomlčím. Budu si muset tuto záležitost promyslet a své návrhy podám na příštím zasedání obecní rady. Dobrou noc, pánové!" Rychle odcházel a slepou vedl s sebou. Za ním zazněla slova živého rozhovoru. Při zmínce o Knížeti bídy se zavedl rozhovor na takové téma, že by sotva našli zajímavější. S největším napětím se vzájemně poslouchali, každý přišel s něčím, co ostatní ještě nevěděli. Bylo mluveno o všem, co kdo o záhadné bytosti slyšel. Zatím se vrátil Fritz ze své vycházky. Převlékl se a když vstoupil do místnosti, byl nemálo překvapen příchodem Knížete bídy do jejich městečka a přemýšlel, jestli záhadný muž už odešel pryč nebo ne. Bylo mu však nepříjemné podílet se na tomto rozhovoru, a proto se hlasitě zeptal:
„Abych nezapomněl, pánové, víte, že nás zítra očekává mimořádná kulturní akce?" Všichni se k němu obrátili a ptali se, o jakou akci se jedná.
„Je to skupina gymnastů z hlavního města. Ti lidé chtějí přes hranice, ale nejdříve vykonají představení jistě kvůli tomu,

aby si obstarali peníze na cestu."
„To asi nebude jednoduché, hlavně v této době."
„Proč? Obec skutečně na něco takového nemá peníze, a proto jsou u nás taková představení vzácná. Je však povinností těch, kteří na to mají, aby takové lidi podporovali. Já sám se toho ujmu. Co ty, otče?"
„Já taky. Kdy to má být?"
„Zítra večer. A co ty, strýčku?"
„Světské radosti nejsou pro mne! Nejdříve byste měli usilovat o božskou říši! Ale snad se mi podaří uložit do srdcí těchto umělců, kteří jsou vlastně ztracenými dušemi, snad se mi tam podaří uložit čisté misionářské slovo. Půjdu s vámi, protože myslím na slova: ‚Bože, jak činí šťastným, býti spasitelem duše!" Také Edvard Hauser se zúčastnil tohoto kázání, doprovázen svým otcem. Cestou domů se zeptal:
„Co na to říkáš, otče?"
„Je to bublající voda, která neutáhne žádný mlýn. Třpytí se to ve sluneční záři, ale je to k ničemu!"
„Máš pravdu! Já sám nemohu toho obuvníka ani vystát. Vždycky když ho vidím, připadám si jako ptáček v objetí zmije."
„Je to podvodník a neznaboh! Ať svá kázání schová pro svého bratra, synovce a barona! Oni jsou nejvíc vinni naší bídou. Dal jsi peníze?"
„Deset krejcarů."
„Já taky. Na každého zíral tak, že si člověk nedovolil nedat nic a nebo jen málo. Přitom potřebujeme sami peníze."
„Bůh pomůže, otče, obuvník nikoliv!"
„Co budeš dělat večer? Půjdeš k sousedovi?" Edvard chvíli mlčel a poté odvětil: Ne "
To kratičké slůvko vyšlo z jeho rtů tak dušené, že to bylo starému nápadné.
„Ne?" zeptal se.
„Proč ne? Vždyť jsi tam chodíval každý večer!"
„Nevidí mě tam příliš rád!"
„Jo, to jsem si řekl taky, když jsem si od něj chtěl půjčit uhlí a dříví. Poslouchej, Edvarde, asi tuším proč!"
„Třeba se mýlíš!"
„Kdepak! Asi si myslí, že máš spadeno na Andílka."
„Ať si to myslí!" Mladý muž to ze sebe vyrazil tak rychle a drsně, že se starý okamžitě zeptal:
„Proč to říkáš? My s matkou jsme mysleli, že jste se spolu dohodli. Není to tak?"
„Ne. Něco takového mě ani nenapadne!"
„Nono! Andílek je hodné a dobré děvče. Jako snacha by nám velice vyhovovala. Co se stalo, že se na ni zlobíš?"
„Hm! Nic kromě jednoho! Ale nechme to být, otče! Musím to překonat a pak už bude klid!"
„Ach! Ona tě nechce? Už má jiného? Nu, já se nerad do takových věcí míchám, ale musím ti říci, že Bůh dokáže uklidnit každý žal. Bolí to, když někdo někde nechá své zhrzené srdce, ale lidská láska je jen malý zlomek Boží lásky! Svatý apoštol říká: ‚Ke všemu stačí On! a v nějakém žahnu říká Písmo svaté: ‚Když mám jen Tebe, neptám se po nebi a zemi, a když mi hyne duše, jsi, Bože, útěchou mého srdce! Půjdeš se mnou dovnitř, Edvarde?" Během rozhovoru totiž došli až k domku.
„Ne, otče, půjdu do lesa."
„Do lesa? Co tam budeš dělat?" V jeho hlasu zaznělo překvapení. Jistě by pojal podezření, kdyby si neuvědomil, že jeho dobře vychovaný syn by se nikdy nevydal po špatných cestách.
„Málem jsem zapomněl, že tu stále máme saně od hajného. Musím mu je vrátit."
„Proč teď večer? Budeš mít dost času zítra!"
„Nech mě, otče! Když jsem sám, dokáži dát svým myšlenkám úplně jiný chod."
„Nu, jak chceš! Jen nás nenechávej dlouho čekat. Při takových závějích se může snadno přihodit neštěstí." Saně stály za oknem. Edvard se do nich zapřáhl a zamířil ven z městečka. Arndt šel z kázání rovnou domů. V hájence na něho již Cekala večeře. Při jídle starý Wunderlich prohlásil:
„No, jaké to bylo?"
„Nic moudrého a dobrého! Mám dojem, že se zde jedná o vydírání."
„To je možné! Od takových darebáků může člověk čekat všechno. Vybírali snad peníze?"
„Ano."
„Ať je vezme čert, jestli z těchto hladovějících chudáků dřou poslední krejcary! Nejradši bych ho pověsil za nohy na strom a hlavou do mraveniště!"
„To by se vám asi těžko podařilo, milý bratrance!"
„Tak počkám na léto. Viset však musí! Kampak?" Tato otázka byla namířena na Arndta, který se zvedl od stolu.
„Do světničky," odpověděl.
„Nedělejte si starosti. Je možné, že půjdu ještě jednou do lesa." Na chodbě se setkal s Edvardem, který šel hajnému sdělit, že právě vrátil saně. Odpověděl mladému muži na pozdrav a kráčel po schodech nahoru. Ve své světničce přistoupil k oknu a pozoroval sněhem jiskřící důstojnou krajinu. Musel si všimnout něčeho nápadného, neboť zamumlal:
„Co to je? Hm! Nebo se pletu?" Poodstoupil trochu stranou, aby nemohl být zvenčí spatřen. Poté hleděl upřeně ven.
„Ano, je to v bílém prostěradle zabalená lidská postava!" pokračoval.
„Zdá se, že ten chlap pozoruje hájenku. Nebo snad čeká na Edvarda Hausera? No, uvidíme!" Rychle otevřel kufr a vytáhl prostěradlo a několik vousů. Všechno doplnil dvěma zvláštními předměty, o nichž by nezasvěcený nedokázal říci, k jakému účelu vlastně slouží. Byly to totiž dvě sněžnice. Nebyly sice tak dlouhé jako norské, ale o to širší. Pospíšil

dolů a vystoupil předními dveřmi. Venku si nasadil sněžnice, s jejichž pomocí může člověk rychle a bezpečně kráčet, a navíc bez nápadných stop i v tom nejhlubším sněhu. Nakonec se zahalil do prostěradla a dal se do pohybu. Za krátkou dobu učinil oblouk kolem hájovny, aby se dostal do zad postavě, kterou zpozoroval. Les zde nebyl příliš hustý. Mezi stromy ležel vysoký sníh, což usnadňovalo Arndtovi jízdu. Dosáhl vybraného místa a stáhl ze sebe prostěradlo. To mu pomáhalo více na volném poli, než mezi stromy, protože na poli nebylo k rozeznání od okolního sněhu, ale v lese by se odráželo od tmavých stromů a to by mohlo zapříčinit jeho zpozorování. Vždyť jen díky tomu si všiml Arndt maskované postavy. Sehnul se a velice pomalu se pohyboval opatrně vpřed. Ano, zde před ním stála v prostěradle zahalená postava a nehýbala se.
„Zdá se, že čeká na mladého Hausera," uvažoval Arndt.
„Ach, má zahalenou tvář! Že by to byl sám Král lesa? V žádném případě ho nesmím spustit z očí! Pokud bude chtít s Hauserem mluvit, jistě to neudělá v blízkosti hájenky, ale počká, až vyjde mladík ven. Bude ho sledovat souběžně s cestou lesem a dole vystoupí z lesa, aby Hausera překvapil. V tomto případě musím vyslechnout jejich rozhovor!" Jeho tušení se po chvíli potvrdilo. Edvard vyšel z hájenky a tu se také postava dala do pohybu a dlouhými kroky se brodila hlubokým sněhem. Arndt ji následoval a snažil se využít každého stromu k úkrytu. Nemohl být zpozorován, protože vysoké boty postavy nadělaly ve sněhu mnoho rámusu. Edvard neměl ani ponětí, že je sledován. Pomalu kráčel dolů cestou a byl ponořen v hlubokých myšlenkách, dokud ho z přemýšlení nevyrušilo hlasité, rozkazovačné:
„Stůj!" Zastavil. Z lesa z pravé strany přicházela tmavá postava, která přeskočila příkop a stanula před ním. Lekl se a couvl. Postava byla zahalena do černé masky a odpovídala popisům Krále lesa.
„Co tady děláš?" zeptal se maskovaný, který odhodil své prostěradlo na kraji lesa. Zpod škrabošky zněl jeho hlas temně. Ani známý by ho nedokázal podle hlasu poznat. Edvard bez bázně odpověděl:
„Nic. Jdu domů."
„Kde jsi byl?"
„U hajného."
„Co tam máš co dělat?"
„Do toho ti nic není!"
„Ohó, velice mnoho! Znáš mě?" Ne "
„Jsem Král lesa a musím vědět, co se v mém revíru děje! Ty ses mě nepolekal?"
„Ne. Mám čisté svědomí."
„Kdo jsi?"
„Do toho ti také nic není!"
„Mluv slušněji, chlape, nebo brzy poznáš, jak se mnou máš jednat! Znám tě! Jsi Hauserův Edvard! Pracuješ pro Seidel-manna?"
„Nyní už ne."
„Ach, vyhodil tě?"
„Ano."
„To je dobře! Už dlouho jsem tě pozoroval. Musíš vstoupit do mých služeb!"
„Musím? Kdo to říkal?"
„Já!"
„Tak já ti zase říkám, že mi nemáš co poroučet! O nějakém ,musím tady nemůže být ani řeči!"
„Ne tak zhurta, chlapče! Snad jsi někdy slyšel, jakou cenu pro mě má lidský život!"
„Ano jsi Bohem zapomenutý zlosyn!"
„Nešťastníku! Co kdybych ti za tvé urážky prohnal hlavu kulkou?"
„Tak by se mnou byl konec, nic víc! Příliš si z toho nedělám. Ale zdá se mi, že nepomýšlíš na to, že by se člověk mohl bránit!"
„Odpor by tvou situaci jen zhoršil. Okolo stojí moji muži a míří na tebe puškami! Chceš vstoupit do mých služeb?"
„Ne."
„Proč ne?"
„Protože jsem čestný muž a žádný podloudník!"
„Jsi pořádný hlupák, ano, nic víc! Považuješ snad pašeráctví za zločin?"
„Ano."
„Hahaha! Proč?"
„Je to zakázané zákonem."
„Pitomosti! Proč udělali takové zákony? Aby shrábli do kapsy naše peníze! Je snad správné, když maso, kůže i jiné věci jsou na jednom místě dvojnásobně drahé než o čtvrthodinu cesty dál? To není přirozené a nepochází to od Boha. Vymysleli to lidé!"
„Mají na to zřejmě právo. Král tomu rozumí lépe než ty nebo já. Snad ví, co dělá."
„Nic neví, nic! Jen nás chce zbídačit!"
„Nenech se vysmát! Králi nezáleží na tvé bídě, on chce, abychom udělali všechno sami a nepřipravovali ho o peníze."
„Chytrý, chytrý! Co ty jsi za chytráka! Nuže, to je mi milé, právě takové lidi potřebuji! Půjdeš do mých služeb!"
„Nech si zajít chuť! Mě nedostaneš!"
„Ach, donutím tě!"
„Zkus to!"
„Už jsem donutil víc takových vzpuraíků a potom se z nich stali docela dobří chlapi!"
„Podloudníci! Nech mě, musím jít domů!"

„Ještě chvilku počkej, musíme se dohodnout! Ty přece víš, že jsem pánem nad životem a smrtí?" lil - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ
„Takové právo ti nikdo nedal!"
„Tak jsem si je přivlastnil sám a budu je vykonávat dokud se mi to bude líbit! Dávám ti tři dny na rozmyšlenou. Jestli neřekneš do té doby ano, nechám tě zastřelit!"
„Toho se nezaleknu. Střílej hned!"
„Dobrá! Nechám zemřít tvé rodiče i sourozence!"
„Ty budeš vrah, ne já!"
„Zastřelím tvoji milou!"
„Žádnou nemám."
„Ohó! Angeliku Hoffmannovou!"
„Nic mi do ní není!" Tu položil Král lesa ruku na Edvardovo rameno a pokračoval:
„Buď konečně rozumný, chlape! Neslyšel jsi, kolik si paše-ráci vydělají?"
„To nevím."
„No, nevypadáš jako křivák a tak ti řeknu, že chlapík jako ty dokáže ročně vydělat na tři tisíce guldenů!"
„To je lež!"
„Ne, je to pravda! Mimo to ti dám hned teď, pokud budeš s mým návrhem souhlasit, stoguldenovou bankovku jako zálohu nebo dokonce dar."
„Co bych jako musel dělat?"
„Poslouchat mé rozkazy!"
„Co je to za rozkazy?"
„To nyní nepotřebuješ vědět! Dej se k nám a všechno se brzy dozvíš."
„Poslouchej, Králi lesa! Jsem jen chudý člověk a teď dokonce bez práce mí rodiče a sourozenci jsou na mně závislí a já jim nemohu poskytnout ani skývu chleba. Peníze potřebuji ještě z mnoha dalších důvodů a rád bych nějaké dostal. Ale mé svědomí, dobrou duši a čest neprodám ani za milion! Nech mě jít! Tvá slova jsou jen házena do větru!" Chtěl se vzdálit, ale Král lesa jej zadržel a přísným hlasem zvolal:
„Zadrž! Neodejdeš jen tak a taky to není naposledy, co s tebou takhle mluvím. Musím tě získat a dostanu tě, o tom nepochybuj! Ještě se spolu uvidíme, ale řekneš-li někomu, třeba jen i otci, že jsi se mnou mluvil, budete všichni nešťastní!"
„Nejsem žádný žvanil!"
„To jsem rád!"
„Také není žádnou velkou ctí mluvit právě s tebou a raději se vyvaruji, abych o tom někomu říkal. Takže dobrou noc i cestu!" Odcházel, aniž by byl Králem lesa zdržován. Pašerák zůstal na místě, nechal muže poodejít, zahrozil mu zaťatou pěstí a mumlal:
„Jen chvilku počkej, psí synu! Mně neutečeš — musíš se stát pašerákem, abys byl chycen a dostal se do vězení. Andílka nesmíš dostat za žádnou cenu a když to nepůjde dobrovolně, použiji násilí! Jsme k tomu dostatečně mocní!"
Nebylo ještě příliš pozdě, když se vrátil Edvard do městečka. Nechtělo se mu domů, neboť stejně věděl, že by nedokázal usnout. Přemýšlel o setkání s pašerákem a loudal se ulicemi. Tu se mu připletla do cesty dívka, a když ji chtěl obejít, poznal ji, třebaže měla hlavu zakrytou šátkem proti mrazu.
„Andílku!" zvolal.
„Co je?" zeptala se krátce a uštěpačně, a třebaže zůstala stát, neotočila se. Vrátil se zpět a ptal se:
„Zůstává při tvém rozhodnutí?"
„Ano."
„Půjdeš skutečně na bál?"
„Ano."
„Dobrá, pak půjdu i já!"
„Na bál?"
„Ne, někam jinam!"
„Kam?" ptala se zvědavě.
„K pašerákům!" Přece jenom se lekla. V příštím okamžiku ji však napadlo, že by to tento poctivý chlapec nikdy neudělal.
„Ano," potvrdil, když neodpovídala.
„Ale nemluv! Jak by ses tam dostal?"
„Velice rychle a jednoduše. Právě jsem mluvil s Králem lesa."
„Ježíši! Nic ti neudělal?"
„Ne, mluvil se mnou velice přátelsky. Dokonce mi sliboval několik tisíc guldenů ročně."
„Ale tys to nepřijal — ne, určitě ne!"
„Také ještě říkal, že pokud nevstoupím, do jeho služeb, budou muset zemřít mí rodiče, potom i sourozenci a nakonec také ty!"
„Já?" ptala se polekaně.
„Proč i já?"
„Protože myslel, že jsi mou milou. Měl za to, že pro mě znamenáš víc než čest!" Tu k němu o krok přistoupila a zeptala se:
„A má pravdu?" Ne "

„IIC.
„Takže pro tebe nejsem dost dobrá?" Ne "

„Nechal bys mě raději zabít, než aby ses přidal ke Králi lesa?"
„Snažil bych se tě ochránit, ale k pašerákům bych se nedal za žádnou cenu!"
„To je dobře! Dobrou noc!" Odcházela, ale nebylo jí příliš vesele u srdce. Měla radost z jeho poctivosti ale její sebeláska by raději slyšela, že pro něj znamená víc než morální cítění. To muselo být, podle jejího mínění, potrestáno!
„Andílku!" zvolal za ní. Ještě jednou se otočila a ptala se:
„Ještě jsi neskončil?"
„Chceš mě opustit tak naštvaná?"
„Myslíš si snad, že se ti budu vnucovat? Ano, očekávala jsem to už včera, ale já to nikdy neudělám!"
„Včera? A kdy?"
„Když jsi od nás odešel! Stál jsi na rohu a čekal, že za tebou přiběhnu s nějakými milými slovy." S těmito slovy se obrátila a spěchala pryč. Smutně hleděl za ní a pokyvoval hlavou.
„Najednou je úplně jako vyměněná!" šeptal si.
„Snad si skutečně nemyslí, že se s ní ožení někdo z Kasina! Vždyť běží vstříc své hanbě! Musím na bál, abych ji chránil!" Pomalu kráčel dál a pokračoval v samomluvě:
„Pokud tam mám skutečně jít, bude to stát peníze, mnoho peněz. Budu muset s nimi jíst i pít a dokonce i drahá vína, ale přece nemám nazbyt! Kdybych se dal ke Králi lesa, měl bych nyní sto guldenů! Hergot, takové peníze! Ale ne! Zůstanu raději poctivcem!"

KAPITOLA DRUHÁ Tajemné zlo

Arndt sledoval Krále lesa a tu si všiml, že muž odhodil prostěradlo a přeskočil příkop. Proto se co nejrychleji přiblížil, schoval se za silný kmen stromu a rozuměl každému slovu jejich rozhovoru. Prostěradlo leželo nedaleko a on musel této příležitosti využít. Bedlivě pozoroval látku a v jednom cípu spatřil v jasu sněhu dvě dobře čitelná písmena: T. M. Když poznal, že se rozhovor blíží ke konci, stáhl se rychle zpět. Edvard odcházel Král lesa za ním zahrozil pěstí a poté se vrátil pro prostěradlo, které přes sebe přehodil.
„Zase se zabalil," přemýšlel Arndt.
„Klidně bych se ho mohl zmocnit, ale co by to bylo platné? Musí být dopaden při činu a já musím poznat i jeho společníky. Navíc není jisté, je-li skutečně Králem lesa! Je možné, že se za něj vydává z jiných důvodů. Takže — za ním!" Sledoval dále pašeráka, který si namířil přímo ve směru dubu. Viděl, že tam cosi kutí u kmene a odchází pryč. Rychle přispěchal ke kmeni a pátral v místech, kde spočinuly zahalené ruce — bezvýsledně. Nedokázal nic odhalit. To ho nějakou dobu zdrželo a Král lesa mezitím získal výrazný náskok. Proto rychle opustil dub a spěchal za Králem, který se nyní dal směrem k městečku. Venku na širém prostranství se opět i Arndt zahalil do prostěradla a držel se pašeráka tak blízko, jak jen to bylo možné. Dosáhli prvních zahrad a tu — tu pronásledovaný najednou a zcela nečekaně zmizel! Arndt se namáhal něco vypátrat — opět marně, neboť stopy muže se ztrácely v množství jiných šlápot.
„Škoda," zamumlal.
„No, příště budu opatrnější! Snad se s ním ještě setkám." Změnil svůj vzhled do podoby bratrance Arndta, připnul si prostěradlo pod kabát a vydal se ulicí ke spodní části městečka, aby se vrátil domů po cestě, protože cesta lesem ho vedla velkým obloukem. Zanedlouho spatřil přicházet proti sobě postavu, v níž ihned poznal Edvarda Hausera. Ten jej také poznal a chtěl ho se slušným pozdravem minout, ale Arndt zastavil, podal mu ruku a ptal se:
„Dodržel jste své slovo ohledně mlčenlivosti, o kterou jsem vás včera žádal?"
„Ano, pane. Ví to pouze otec."
„Radost byla velká?"
„Ó, jak obrovská! Bůh vám to oplať!"
„Nu, budete peníze potřebovat! Jak jsem se dozvěděl, vaše rodina se zdvojnásobila?"
„Ano, ale to není na škodu, dostáváme za to zaplaceno. Představte si, že pan farář dal mému otci padesát guldenů!"
„To je dost!"
„Nesmírně mnoho!"
„A přece jen potřebujete více peněz!"
„Já? Proč?"
„No, vždyť jste to sám říkal!"
„O tom nic nevím!"
„Také jste to neříkal mně."
„A komu jinému? Byl jsem v hájence, ale nepamatuji se, že bych něco takového říkal!"
„Řekl jste to cestou domů!"
„Tam. Ach — a — a — a komu?" ptal se Edvard koktavě.
„Vy jste s nikým nemluvil?"
„Ne — ano — ano — přece — ale odkud to víte?"
„Viděl jsem vás stát na cestě s nějakým mužem."
„Znal jste ho?"
„Ne, ale slyšel jsem každé vaše slovo. Pane Hausere, vyklouzl jste z velkého pokušení. Mám z vás radost." Tu Edvard ustoupil o krok, podíval se mluvícímu do očí a zvolal téměř polekaným hlasem:

„Hrome, snad také nejste Král lesa?"
„Ne, můj milý! Chci se vám však otevřeně přiznat, že ho chci chytit."
„Chytit? Vy? Ach!"
„Ano. Poznal jsem, že vám mohu důvěřovat. Odmítl jste mu sloužit a já bych rád věděl, jestli odmítnete i návrh, který vám chci dát. Chcete si vydělat tisíc guldenů?"
„Ti — ti — ! Můj Bože! Samozřejmě, velice rád! Oblíznu všech deset prstů — ale jak bych si mohl takovou částku vydělat?"
„Jak už jsem řekl, chci chytit Krále lesa. Ale ne jen tak, nýbrž uprostřed jeho hnízda, kde bude obklopen všemi svými kumpány! Když se mi to podaří s vaší pomocí, zaplatím vám prémii tisíc guldenů."
„Je to pravda, pane? Tak to vám pomohu hned teď!"
„Zadržte, ne tak zbrkle! Bude to nějakou dobu trvat a za co chcete zatím žít?"
„Ó, už nemusíme hladovět!"
„To je správné, ale budete mít zvláštní výdaje. Budu vám proto platit mzdu ve výši dvaceti guldenů týdně."
„Dvacet gul — týdně!" Slovo gulden mu zůstalo trčet v krku. Týdně takovou částku — to bylo neslýchané!
„Ano, dvacet guldenů! Myslím, že to bude stačit."
„Samozřejmě, jistě! Mohl bych žít jako kníže a nebo sám francouzský král! Co budu muset dělat?"
„Nejdříve nic, budete jen přemýšlet, kde bychom měli začít, abychom zjistili, kdo tím Králem lesa vlastně je. Jakmile vás něco napadne, přijdete nahoru do hájenky a sdělíte mi to."
„Hajný o tom smí vědět?"
„Pouze on, nikdo jiný!"
„Pomlčím o všem přes mé rty neprojde ani slůvko!"
„To je také má první podmínka. A ještě mi zjistíte, čí jméno v této obci začíná iniciálkami T. M."
„Souvisí to s Králem lesa?"
„Ano. Ještě po vás budu požadovat naprostou upřímnost ve všech záležitostech."
„Na to se spolehněte!"
„Dobrá! Hned si vás vyzkouším. Řekl jste Králi lesa, že potřebujete peníze?"
„Hm! Ano, k životu, protože nemám práci!"
„Nejen k životu. Mám dojem, jako byste řekl, že potřebujete peníze i z jiných důvodů?"
„Hm! Nechci lhát, ale je to moje věc!"
„Buďte otevřený, ke mně můžete mít důvěru!"
„Nuže dobrá, přiznám se vám, že — že chci — že musím navštívit maškarní bál."
„Maškarní bál? Musíte tam jít, říkáte. Dokonce tam musíte?"
„Ano."
„Proč?"
„Abych — abych — zachránil jednu dívku!"
„Ach, hleďme! Vstupuje tu snad do hry Andílek, o kterém se zmínil Král lesa?"
„Ano, je pozvaná na bál."
„Á, uhádl jsem! A vy patrně ne?"
„Ne. Abyste rozuměl: Kasino z vedlejšího města pořádá pozítří v našem šenku maškarní bál. Jeden člen Angeliku pozval a dokonce jí i zaslal kroj Italky, který si má vzít na sebe."
„Je to její milý?"
„Ó ne, ona je dcerou mého souseda a milého nikdy neměla. Je to hezká dívka a upoutala oči nějakého chlapa, který ji chce každopádně jen využít!"
„A hrome! Do toho se skutečně budete muset vložit. Ona tam jde ráda?"
„Jak se zdá, ano!"
„Ó je! Buď vás nemá ráda a nebo se na vás z nějakého důvodu zlobí a chce vás takto potrestat."
„Vždyť potrestá jen sama sebe!"
„To taková nezkušená dívka nevidí, alespoň ne dříve, než už bývá pozdě. Nechci se ze zvědavosti vtírat do záležitostí vašeho srdce. Dělejte to, co vám nařizuje rozum! Ale poslyšte, na ten rozum dbejte především! Zde máte dvacet guldenů na první týden a tady je dalších patnáct na maškarní bál!" Vtlačil mladíkovi peníze do ruky. Edvard nemohl uvěřit svým uším.
„Pane!" zvolal.
„Jste tak nesmírně bohatý?"
„Mám přesně tolik, co potřebuji pro sebe i ostatní, ani krejcar víc, můj milý!" Tím od sebe odvrátil nekonečné díky mladého muže, jenž byl neskonale šťasten, že se zbavil velké starosti.

Ze sousedního města dorazila skupina gymnastů, atletů bavičů. Bylo to stejného dne, kdy mělo dojít k představení. Pro krátkou dobu svého pobytu si vybrali za útočiště jeden větší seník, kde mohli i nerušené cvičit. Nyní seděli tři muži a jedna žena nahoře u oběda, který se skládal z vařené řepy a moučné vody. Podle jejich hltavosti se dalo soudit, že ti lidé trpěli velkým hladem. Nejstarším byl vedoucí skupiny, muž sedm stop vysoké, sukovité a poměrně široké postavy s nízkým čelem, odulými rty, malými zákeřnými očky a červenomodrým pijanským nosem. Ostatní byli jistě jeho bratři, stejně sukovití, odulí a zákeřní. Všichni čtyři měli ve svých tvářích něco sobeckého a bezohledného. Žena byla dlouhá a hubená, dalo by se říci, jako šindel. Snad už poznala i lepší dny, ale nyní její vzezření prozrazovalo naprostou lhostejnost vůči všemu. Třebaže v seníku panovala krutá zima, byli tito lidé oblečeni jen velice málo. Snad nevlastnili

žádné lepší civilní šaty a nebo necítili zimu proto, že se ještě donedávna zabývali několikahodinovým cvičením svého umění. Opodál ležely jejich cetkami posázené a místy již děravé trikoty a za nedalekou stěnou zaznával potlačovaný dětský nářek, který se občas měnil v bázlivý chrapot.
„Svatej hrome!" zvolal ředitel, zatímco jeho očka zlostně zasvítila.
„Jestli už bude jednou ten proklatej kluk držet hubu?!"
„Tak mu jednu pořádnou vraž!" radil jeden z bratrů.
„A nemazli se s ním!" zvolal druhý.
„Ten opičák si na nás nechce zvyknout!"
„Měli bysme ho zabít a byl by klid!" prohodil opět první a strčil si do úst, snad by bylo výstižněji řečeno do chřtánu, velkou lžíci plátků ředkve.
„Je ještě dost slaboučkej," pravila omluvným hlasem žena.
„Snad si ten hošan jednou zvykne!"
„Jo, už si zvyknul tak, že ses z toho tumpachová, ty stará couro! Dal jsem za toho kluka deset tolarů a teď je musí odmakat, i kdyby si měl zpřelámat všechny kosti. Ten pacho- lek přines neštěstí už svýmu minulýmu majiteli, kterej za něj musel dát hříšný prachy nějakýmu duchovnímu nebo misionáři, kterej dal rodičům jen drobet ze všech těch prachů, ale to se dověděl až pozdějc. Slyšíte toho parchanta? Naříká a kvičí jako krysa! No počkej, usmrkanče, já ti to fňukání zatrhnu!" Vstal a otevřel dveře přístěnku, kde nebylo vidět nic jiný-ho, než staré, nepotřebné haraburdí. Uprostřed visel na provaze, který byl upevněn k trámu, malý kudrnatý chlapec. Byl položen na břicho, poté mu připevnili nohy nahoru k zádům, takže klouby byly ve zcela nepřirozené poloze, a ruce mu svázali přes ramena k nohám a pevně je navzájem spoutali. Nakonec mu končetiny stáhli silnými provazy tak, aby jimi nemohl pohnout, zavěsili chlapce vodorovně pod trám a dokonce mu na záda položili dvě těžké cihly. Nahé chlapcovo tělo zmodralo mrazem a stejnou barvu měl i roztomilý obličej, do něhož se v této poloze nahrnula krev, takže červenomodrý jazyk už visel bez pohybu z úst. Chlapec byl blízko smrti zmrznutím a udušením. Na hřebíku vedle visel šestipramenný bič na psy.
„Přestaneš už kvákat, proklatá ropucho!" hulákal obr od dveří. Strhnul z hřebíku bič a jednou, dvakrát, třikrát jím přetáhnul napnuté chlapcovo břicho. Dítě zavřelo oči a ani sebou netrhlo.
„Pse! Málem se tváříš, jako bys chtěl chcípnout! Já tě ale oživím, počkej! Jak je? Bolí tě pracky?" Malý neodpověděl. Surovec mu zasadil několik dalších ran a přitom vyhrožoval:
„Budu tě tlouct tak dlouho, dokud nepromluvíš! Bolí tě hnáty?"
„Ne," zasténal mučený.
„Nahlas!"
„Ne!" pokusilo se dítě o výraznější tón.
„To je tvý štěstí, pacholku, jinak bych tě rozsekal na cucky!" Za ním vešla žena a ptala se:
„Nechceš ho už rozvázat? Vždyť tam visí tři hodiny! To by mělo stačit, nemyslíš?"
„Pro stehna je to málo, když se z něj má stát gumovej člověk, jakýmu nebude rovno. Koupil jsem ho, aby mi dělal obchody. Měl by vlastně ještě dvě hodiny viset — pět hodin denně jako vždycky. Večer s náma ale musí makat a tak ho rozvážem. Ať si půlhodinu odpočine a pak vyzkoušíme tu pyramidu!" Malý byl osvobozen od provazů a cihel. Ležel na podlaze jako bez života. Muž ho nohou odstrčil a vyšel ven. Žena si dřepla k chlapci a přiložila ucho k jeho ústům, aby zjistila, jestli ještě dýchá.
„Maminko, moje dobrá maminko!" šeptal malý.
„Jo, já jsem tvoje máma!" odpověděla žena v jistém pohnutí svých citů. Tu otevřel chlapec oči, pokýval neznatelně hlavou a tiše s námahou řekl:
„Ne, ty nejsi moje matka — ne, nejsi. Vy máte — vy jste mě koupili."
„Ale teď už jsem tvoje máma!"
„Ne! Moje matka — je pradlena a můj otec je — dřevař. On se — sekl do nohy a měli jsme veliký hlad. — Pak, pak přišel ten pobožný muž, a já — já jsem byl — byl jsem prodán."
„No jo! Teď patříš k nám a musíš nás poslouchat!" Pokýval hlavou a s očima plnýma těžkých slz odpověděl:
„Chci k svému otci a k — své matce!" a se strachem k tomu tiše dodal:
„Mrznu — mám hlad — mám žízeň — ó moje hlava, moje tělo, ruce a nohy. Nic necítím."
„Proboha, mlč! Jinak zase přijde a pověsí tě! Ke svým rodičům už nemůžeš, protože zemřeli a teď jsou v hrobě!"
„V hrobě? Mají tam hlad?" Ne "
„A bijou je tam a svazují, aby se z nich stali gumoví muži?" Ne " „IIC. Najednou byl bolestný výraz jeho tváře nahrazen šťastným úsměvem a chlapec šeptal:
„Já chci taky do hrobu, kde je můj otec s matkou." Co muselo to ubohé dítě vytrpět, když zatoužilo po temné díře, před níž každé dítě s mrazením a hrůzou utíká?
„Pojď sem!" přikázala žena.
„Mám tady lék. Natřu tě a nohy a ruce tě přestanou bolet." Udělala to, ale bylo vidět, jaká muka chlapec vytrpěl. Celé jeho tělíčko bylo pokryto modřinami a krvavými šrámy. Po nějaké době mast zabrala a chlapec v úlevě od bolestí pravil:
„Mám hlad! Už to nevydržím." Žena vyšla ven a vrátila se s plnou hrstí kousků vařené ředkve. Hltavě jako divoké zvíře je snědl.
„Chci ještě!" žádal.
„Proboha! Ne, ještě musíš cvičit!" Očividně se polekal a zeptal se:
„Ještě budu cvičit? Ó, Bože!"
„Jo, dneska večer bude představení před vznešeným panstvem. Budeme dělat velkou pyramidu a ty musíš nahoru."

„To je vysoko! Budu se muset klanět?"
„Jasně!"
„A usmívat se?"
„Samozřejmě!"
„Ó, Kriste, kolik dostanu do té doby ještě ran!" Tu zvolal zvenčí ředitel:
„Už jste hotoví? Sem s tím mladým!" Malý se přes své bolesti zvedl rychle ze země a jak mohl nejrychleji pospíchal tam, kde stál jeho pán s bičem na psy v ruce.
„Sem, ropucho! Tak! Dneska večer vystoupíš s náma a uděláš hezkou uctivou poklonu s krásným veselým úsměvem! Takovej dětskej úsměv strhne všechny diváky. Umíš se ještě smát?"
„Aaaano!" sténal malý a začal se chvět po celém těle.
„Dobře, tak se usměj! Jedna — dvě — tři! Zatracená práce! To měl bejt úsměv? Počkej, ty opičáku, já z tebe tu grimasu vytluču!" Popadl chlapce a napřáhl bič k hrozné ráně, která mohla být smrtelná. Chlapec už dostal mnoho, ó, mnoho ran, ale tak hroznou ještě nikdy. Viděl, že už neodvratně přichází, a tu, hnán hrůzným strachem, udělal totéž, co dělal dříve u svých rodičů, když dostal strach. Sepjal ruce a rozechvěle zvolal:
„Kristova krev a spravedlnost je můj klenot a čestný šat! — S tím chci být přijat Bohem při svém příchodu do nebe! Amen!" Co se stalo tomu obrovitému muži při slovech této modlitby? Paže s bičem zůstala napřažená a on hleděl do strachem zhrůzněné tváře dítěte. Objevila se snad nějaká vzpomínka na jeho dětství, jenž jej překonala, takže zaváhal uštědřit tomu nešťastnému dítěti nelidský výprask?
„Nech ho!" prosila žena.
„Už ho nemlať, vždyť je samá boule a modřina? Když budeš takhle pokračovat, nakonec ho zabiješ!" Toto její jednání však nebylo příliš prozřetelné pohnutí, které zadrželo jeho paži, okamžitě zmizelo. Obrátil se k ní a řval:
„Co tě to napadá, ženská! Co ty mi máš co poroučet? Kdo je tady pán a ředitel? Ty nebo já? Hned ti to předvedu! Tumáš!" Rozpřáhl se a udeřil ji přes záda takovou silou, že se zhroutila. Kdyby se okamžitě nestáhla, byl by ji bič zasáhl přes hlavu i obličej. Poté se obrátil s čerstvým vztekem k chlapci:
„Tak, a teď je tvůj chleba upečenej akorát, smrade! Zbiju tě, že budou lítat jiskry!" A začal chlapce bít. Hrozné rány se snášely jako krupobití. Chlapec neplakal, neboť ze zkušenosti věděl, jak by tím podpořil trýznitelův vztek. Rány hrozně bolely a on si nevěděl jiné rady, než sepnout malé ručky a zvednout je jako k modlitbě. Ve své bolesti si vzpomněl na modlitbu, která mluví o bezpráví a odpuštění. Začal hlasitě a prosebně volat:
„Znaven jsem a jdu spát, nyní zavřu oči rád. Otče, oči jasné budeš mít, a nad mou postelí budeš bdít!"
„Co? Ty bys chtěl chrápat, klacku?" křičel muž.
„Chtěl bys do postele? To ti ještě vysvětlím!" Na bezbranné, nelidské surovosti vydané dítě pršely další rány. Třáslo se a aby se snad zachránilo, pokračovalo:
„Učinil-li jsem zlo teď, prosím, Bože, na to nehleď: měj se mnou další strpení!"
„Strpení?" vysmíval se chlap.
„Jo, to jsem měl, skutečně nelidský strpení, ale tomu je konec! Jo, máš utrum a já tě rozmlátím na kaši, jestli nebudeš plnit my rozkazy! Tak se směj, směj se, smrade!" Chlapec se chvěl na celém těle, ale dal dohromady skutečně obdivuhodné sebeovládání. Přejel si rukou přes plačící oči a pokusil se předvést žádaný úsměv.
„Lip!" hulákal zloduch. Chlapec dělal co mohl.
„Ještě lip! Veseleji!" Obličej malého se stáhl do nejveselejšího výrazu.
„To je správný! A teď poklony!" Týraný poslechl.
„Nejen na stranu, ale kolem dokola! Rychle, rychle!" Také tento rozkaz byl hned splněn, protože mluvící opět napřáhl paži s bičem.
„Podívejme, jak to pěkně umíš!" vysmíval se.
„Akorát u toho musí bejt bič a dobrá vůle se hned objeví! Zase se směj! Tak! Teď úklony! Ještě lepší! Kolem dokola!" Vše se opakovalo tak dlouho, dokud nebyl pán spokojen. i
„Tak!" zvolal po chvíli.
„Teď vyzkoušíme pyramidu!" Malého polil mrazivý záchvěv.
„Ó, pyramidu ne!" prosil.
„Ne? Ach, proč ne, ty budižkničemu!"
„Hrozně se bojím!"
„Tak tak! Počkej, já ti ten strach hned vyženu z těla! Skutečně se bojíš?"
„Ano! Hrozně!"
„Tumáš!" Hrozná rána dopadla na malého a surovec se ptal:
„Ještě se bojíš?"
„Je to tak vysoko!" naříkal chlapec nikoliv hlasitě, nýbrž zajíkavě, takže by se nad ním i kámen ustrnul.
„Tak ti to trochu prohloubím, asi jako teď! Pěkně shora dolů!" Ano, shora dolů opět svištěl bič.
„Je to ještě příliš vysoko?" řval chlap.
„Ne," škemral malý.
„Ještě se bojíš?"
„Ne!"
„Konečně! Jo, bič je dobrej pomocník! Tak, kupředu!" Postavil se s rozkročenýma nohama a oba další k němu přistoupili. Oba balancovali na jeho ramenech, zatímco se druhou nohou zapřeli o jeho hlavu.
„A teďko ty, malej!" velel.
„Dávejte pozor! Dej sem ty pracky, darmožroute!" Chytl chlapce za ruce a vyhodil jej nahoru. Tam se chlapce chopili

oba horní a mrštili jím ještě výše. Měl dopadnout na jejich ramena, ale špatně odhadli výšku seníku a nahoře už nebylo pro chlapce místo. Ten narazil hlavou do stropu — a spadl dolů. Oba chlapi seskočili a sklonili se k němu. Ředitel však okamžitě popadl odložený bič a hulákal:
„Zmizte od něj, hlupáci! Znám toho fracka dobře! Udělal to schválně, ale já mu hned pomůžu k životu!" A udeřil. Chlapec byl naštěstí nezraněn a dokonce nebyl ani v bezvědomí. Zůstal ležet bolestí a leknutím. Při novém výprasku se zvedl.
„Chceš to zkusit znova?" ptal se barbar.
„Ne," znělo naříkavě.
„To bych si vyprosil! Aby ti takový myšlenky víckrát nevlezly do palice, dostaneš na pamětnou přes záda!" Popadl chlapce za vlasy a řezal jej. Nikdo z přítomných si nevšiml, že se otevřely dveře a objevil se muž. Nebyl malý ani velký, starý ani mladý. Měl na očích modré brýle, což mu dodávalo v souladu s jeho oblekem výraz učence.
„Co se tu děje?" zeptal se a přistoupil o několik kroků blíže. Obrátily se k němu všechny oči. Ředitel „umělecké skupiny" si prohlédl cizince zlostným pohledem a řekl:
„Co je vám do toho?"
„Velice mnoho!" odvětil tázaný.
„Slyšeli jste snad někdy o spolku pro ochranu zvířat?"
„K čemu ta hloupá otázka?"
„Protože je na místě. Když vidím týrat zvíře, mám povinnost pachatele udat, aby byl potrestán. A to je jen případ zvířete — pokud je týrán dokonce člověk, mám dvojnásobné právo i povinnost takové jednání oznámit a o případ se zajímat." Umělec vskutku obrovité postavy si změřil cizince pohrdavým pohledem a zeptal se:
„Co to má společnýho s vaší přítomností?"
„Byl jsem v hostinské místnosti a až tam jsem slyšel váš řev a dopadající rány."
„Co je vám do toho? Chcete snad taky napráskat?" Nyní si zase cizinec přeměřil zkoumavým pohledem obra. Zdálo se, že v jeho rysech našel něco známého.
„O tom nemůže být řeči," odvětil lehce.
„Četl jsem v novinách váš inzerát. Jmenujete se Bormann?"
„Do toho vám už vůbec nic není!"
„Hm! Člověk se přece může zeptat a potom snadno zjistí, jestli dostane odpověď. Nemáte snad bratra v rezidenci?"
„Opakuju vám, abyste se staral o svý a ne o my záležitosti!"
„Neříkají mu náhodou obr Bormann?" pokračoval druhý, aniž by se nechal vyvést z míry.
„Pane!" vypěnil nyní takzvaný umělec.
„Koukejte odtud vypadnout! Nemáte tady co dělat! Rozuměl jste?"
„Pro mě za mě, klidně půjdu. Pokud však uslyším, že jste to dítě ještě jednou uhodil, vrátím se!"
„Hrome! A co dál?" Jeho oči se leskly. Se zatnutými pěstmi se výhružně postavil před cizince.
„Pchá!" odpověděl tento klidně.
„To byste se dozvěděl!"
„Ach! Chcete mi vyhrožovat? Chcete mi nahnat strach, skrčku? Já vám ukážu, jak se vás bojím! Pojď sem, mladej, usměj se a udělej poklonu! Ale pořádně, jinak ti vymlátím kosti z těla!" Jeho žena i bratři stáli nedaleko plni očekávání. Chlapec se přiblížil a třásl se strachy.
„No, úsměv!" nařídil surovec. Dítě se pokusilo o úsměv, což se k obrově spokojenosti nepodařilo. Zvedl proto paži s bičem a řval:
„Lip! Ach, že to nepůjde? Tumáš!" Rozpřáhl se k ráně, ale tu již cizinec přiskočil, uchopil jej za paži a zvolal:
„Nebudete ho bít!" Toto zvolání neznělo nijak zlostně nebo výhružně, ale dalo by se spíše říci, že slova zazněla prosebně. Obr vyrazil hlasitý výsměšný chechtot a hulákal:
„Jak? Co? Chcete mi snad bránit? To je sranda! Pryč s tou pazourou!" Chtěl ruku cizince setřást, ale zvláštní: on, Goliáš, to nedokázal. Jemné bílé prsty, jenž ho svíraly, se zdály být z oceli.
„Proklatě!" řval.
„Nedáte tu pracku pryč? Tak tady máte!" Pravice mu byla pevně držena, a proto se rozpřáhl levou pěstí, aby udeřil cizince do hlavy. Ve stejném okamžiku se však poroučel k zemi jako těžký žok. Jak se to stalo? Jak to ten cizinec dokázal? To nemohl nikdo říci, ale všichni z přítomných mohli přísahat, že neuhodil. Pouze si stačili všimnout, že když chtěl obr udeřit, udělal mu cizinec bleskurychlý pohyb volnou rukou před tváří. Stáli jako sochy a nevěděli, co si o tom mají myslet.
„Tak!" pravil otáčeje se k nim.
„Ten má prozatím dost. Pokud se někdo z vás pokusí o podobné hlouposti, povede se mu stejně!" Žena poklekla k muži, který ležel se zavřenýma očima a bez známek života.
„Bože! Je mrtvěj!" zvolala.
„Není," odvětil chladnokrevně cizinec.
„Po několika hodinách se bez jakýchkoliv následků probere. Komu patří to dítě?"
„Nám."
„Hm! Myslím, že už jsem je někde viděl. Je to vaše vlastní?"
„Ano." Takto odpověděla ze strachu před svým mužem. Přece nesměla nic prozradit. Cizinec jí hleděl chvíli zkoumavě do obličeje a poté řekl s varováním v hlase:
„Vidím na vás, že neříkáte plnou pravdu! Toho chlapce jsem už musel někde vidět, ale u vás to nebylo! Je to skutečně vaše vlastní dítě?"

„Ano, jistě!"
„Váš muž se jmenuje Bormann?"
„Ano."
„Je příbuzným obra Bormanna?"
„Je jeho —"
„Drž hubu, stará!" zakřičel na ni jeden z mužů.
„Co je tomu cizinci po našich věcech? Ať se o naše příbuzný nestará!" Potom se obrátil přímo na brýlatého:
„Pane, zůstanete tady do doby, dokud se tenhle neprobe-re! Určitě jste ho zabil a my vás zatýkáme! Pošlu hned pro policajta!"
„Tak to udělejte! Policie mne najde dole v hostinské místnosti!" Obrátil se k odchodu, ale tu již oba umělci přiskočili a uchopili jej za paže.
„Zůstanete tady!" zvolal mluvčí.
„Nesmysl, trpaslíci!" Jediný rychlý pohyb a oba odlétli daleko od něj. Chtěli se ho ihned opět zmocnit, ale bleskurychlým pohybem přelétl pravicí kolem nosu prvního a okamžitě i druhého. Oba se bez života sesunuli k zemi.
„Bože!" naříkala žena.
„Už je i po nich!"
„Ó ne!" odvětil konejšivě.
„Jsou jen omráčeni a krátce před večerním představením se probudí. Ať je to pro vás varováním!" Zatímco poklekla k bezvědomým, opustil místnost. Venku se podíval proti světlu na předmět, který držel po celou dobu v ruce. Byla to zlatá kulička s pohyblivým uzávěrem k otevírání a zavírání.
„Báječný přípravek!" zasmál se.
„Působí okamžitě a jistě. Těžko by odolalo i divoké zvíře!" Zastrčil kuličku do kapsy a kráčel po schodech dolů. Když vešel do hostinské místnosti, přišel mu hospodský vesele vstříc.
„Vrátil jste se dokonce se zdravou kůží?" divil se.
„To bych nepředpokládal. Právě proto jsem cítil povinnost vyslovit své varování."
„Ten chlap je skutečně tak zlý?"
„Je hrubý a má v rukou medvědí sílu!"
„Ani jsem si nevšiml."
„Ó, včera dával k dobru překvapivé silácké kousky. Jen lituju to malé dítě."
„Proč tedy takové týrání dovolíte?"
„Každý se snaží získat svůj chléb, pane! Tihle umělci mi dnes přinesou výdělek a tak si to u nich nesmím rozházet!"
„Hm! Ano, to může být pro člověka důvod, ale nelidský. Rád bych toho chlapa udal."
„To nedělejte! Z představení by nic nebylo a já bych pro dnešek přišel o spoustu hostů."
„No vlastně mi do toho zas tolik není!"
„Nic vám do toho není, vůbec nic, protože jste tu cizí. Smím se zeptat, odkud přicházíte?"
„Odtamtud či odtamtud." Při svých slovech pokynul palcem ve směru, kde ležela hranice. Hostinský zamrkal, vrhnul na něj pátravý pohled a zeptal se:
„Za obchody?"
„Možná!"
„Významnými?" Cizinec pokrčil rameny a odpověděl jen zdráhavě:
„Hm! Podle toho, jak to dopadne!"
„Ach správně! Podle toho, jak to dopadne — to znamená, že při vašich obchodech panuje jistá nejistota?"
„Tak to je."
„Nu, nemějte starosti. Ten, kterého se budete držet, je bezpečný muž!" Cizinec si všiml, že hostinský myslí na Krále lesa. Byl majitel hospody jedním z držitelů tajemství? Musel to zjistit.
„Skutečně se domníváte, že je bezpečný?"
„O tom ani nepochybujte!"
„Já si myslím pravý opak připadá mi nebezpečný!"
„Tomu nevěřím!"
„A přece je to tak! Vždyť ho teprve hledám."
„Ach tak! Vy jste s ním ještě nikdy nejednal?"
„Nikdy, vůbec nikdy."
„A to jste obchodník?"
„Zařídil jsem se teprve před nedávném."
„Kde?"
„Hm! To je přece vedlejší! V takových věcech musí být člověk velice opatrný!"
„To je pravda! Budou-li však ostatní stejně opatrní jako vy, nikdy se nedozvíte, co chcete vědět!"
„To by mi bylo lip. Hledám už několik dnů."
„A kde?"
„Všude! V Sencích i na ulicích. Myslel jsem, že potkám nějaký takový obličej paše — chci říci obličej, na kterém hned poznám, že se mohu na leccos zeptat." Hostinský se zasmál, opatrně se rozhlédl a prohlásil:
„To můžete zírat donekonečna a stejně zbytečně! Jaké máte mínění o těch paš — a o těch, které hledáte? Roztrhané hadry a zarostlé tváře? Nesmysl! Mezi nimi najdete ty nejurozenější a nejvznešenější lidi." Tu se cizinec přisunul blíže a zeptal se:

„Zdá se, že jste zasvěcený?"
„Hm!"
„Měl byste ke mně důvěru?"
„Hm!"
„Sakra, s těmito odpověďmi se nedostanu z místa!"
„Ano, ale vy jste opatrný a já musím být taky! Zboží má jít sem a nebo tam?"
„Sem."
„Je toho hodně?"
„Hodně cenného."
„Ajaj! Vůbec mi nepřipadáte tak odvážný a riskující. Spíš vypadáte jako nějaký vesnický učitel než jako dobrý obchodník."
„Každý vypadá podle toho, jak ho Pán Bůh stvořil."
„Jasně, žádný člověk nemůže za svou tvář a vzhled. Zřejmě tak snadno nepotkáte nikoho z těch, které hledáte."
„Proč ne?"
„Nikdo je nezná."
„Lidé se přece musí znát?"
„Ne, taky ne! V noci prý Krále lesa poznají podle určitého slova. Jeho tvář ještě nikdo nespatřil."
„Hrome! Kdybych tak znal to slovo!"
„Členové ho znají."
„Co je mi to platné?"
„Příliš by vám nepomohlo ani to slovo, pokud se s ním nesetkáte osobně."
„Kde bych ho mohl potkat?"
„Nejdřív se setkáte s jedním jeho mužem a ten zprostředkuje to ostatní."
„Dobrá! Pak už jen stačí vědět, kde se lze setkat s takovým mužem." Hostinský zamrkal, nasadil prohnaný výraz a odvětil:
„Snad už jste takového potkal, aniž byste si toho všiml."
„To je možné."
„A nebo jste dokonce s některým seděl, aniž byste ho považoval za zasvěceného."
„Hm! I to je možné. Ale v žádném případě jsem s ním nemluvil, protože to bych si určitě všiml z jeho slov, co je vlastně zač."
„Že byste byl tak ostrovtipný? Nezlobte se, ale tak mi nepřipadáte."
„Tak mě vyzkoušejte!"
„Nu, co si například myslíte o mně? Snad mě nepokládáte za jednoho z pašeráků?"
„Přímo za pašeráka jistě ne."
„Co to znamená? Jsou taky nepřímí pašeráci?"
„Zajisté! Je to každý zasvěcenec a překupník."
„Hrome! Máte mě za překupníka?"
„Ano."
„Pane, mám vás vyhodit?" Ale jeho tvář vůbec nepodporovala tato příkrá slova, zdála se být spíše spokojena nad tím, za co cizinec muže považuje. Proto brýlatý přátelsky přikývl a odvětil:
„To ale neuděláte!"
„Ohó! Po vašich urážlivých slovech?"
„Ale naopak! Překupník musí být velice chytrý chlapík! Ale povězte, můj milý, jakým způsobem dospěje člověk nejrychleji k cíli?"
„Právě tímto způsobem!"
„Ach! Takže si rozumíme?"
„Jasně! Rozdíl je samozřejmě v tom, jakým způsobem se chce člověk na obchodě podílet. Kdo chce být nosičem, musí dodržovat jiná pravidla, než ti, kteří zboží dodávají nebo přijímají. Vy byste chtěl být dodavatelem?"
„Ano."
„Tak se musíte obrátit na člena bandy, který vám přijde jako první do cesty. On vás pak ohlásí."
„Musel by znát mé jméno?"
„Ano i ne. Záleží na okolnostech."
„Mohu ty okolnosti znát?"
„Ano, přirozeně. Řekl jste, že plánujete velice cennou zásilku?"
„Ano."
„Jaká je cena?"
„Pět tisíc guldenů."
„Hm! Muž, který vás ohlásí, za vás musí plně ručit. Buď vás musí osobně znát a vědět vaše jméno, a nebo budete muset složit zálohu, pokud byste chtěl jméno zamlčet."
„Jak vysokou?"
„Musíte se zaručit desetinou ceny první dodávky."
„Tedy pět set guldenů?"
„Ano."
„Jste zasvěcený. Chcete mne ohlásit?"

„Chcete mi říci vaše jméno?" Ne "
„rte.
„Složíte radši pět set guldenů?"
„Ano. Přirozeně mi nejdříve musíte dokázat, že jste opravdu členem bandy."
„To samozřejmě udělám."
„Kdy? Nemám čas!"
„Dneska večer. Přijďte přesně ve dvacet hodin do poslední stodoly v Horské ulici. Jakmile mi předáte částku, odvedu vás přímo ke Králi lesa."
„Je někde nablízku?"
„Ano. Podám mu zprávu."
„Kdy mi budou peníze vráceny?"
„Jakmile se dostane vaše zásilka do našich rukou."
„Dobrá, jsme dohodnuti. Já nyní půjdu. Zde máte za pivo." Vzdálil se a také hostinský vstal od stolu. Mnul si spokojeně ruce a přecházel po místnosti.
„Hrome!" chechtal se.
„To mi tedy přišlo vhod! Milostivá mi píše, že přijde tajný, aby pátral po Králi lesa, abych ho podporoval. Člověk neví, jak s tím začít a tu mi přivede náhoda někoho, kdo chce s pašeráky obchodovat. Hodí se mi jako návnada. Ať si myslí, že obchod udělám, on však zůstane v pozadí. Nyní ten tajný může klidně přijít!" Sotva dopověděl svá slova, otevřely se dveře a vstoupil muž, jehož ještě nikdy neviděl. Byl oblečen v šedém obleku a na hlavě měl zimní čepici stejné barvy. Převlečník měl zavěšený přes paži. Měl velmi světlé vlasy a jeho knír byl trochu tmavší.
„Jste vítán, pane!" klaněl se hostinský.
„Co si přejete?"
„Sklenici grogu!" odpověděl cizinec hlubokým basem, zatímco pověsil čepici s převlečníkem na věšák a sedal si. Hostinský odkvapil a protože voda byla na plotně, brzy žádané přinesl. Cizinec usrknul znalecky ze sklenice a zeptal se:
„Nenavštívil vás dnes muž s modrými brýlemi?"
„Ano, pane."
„V černém obleku?"
„Ano."
„Byl asi mé postavy a vypadal spíš jako učitel?"
„Ano, to souhlasí!"
„Co tady chtěl?"
„Vypil sklenici piva."
„Nic jiného?"
„Ne."
„Vy lžete, hostinský!" Muž se ulekl. Ustoupil o krok a zvolal:
„Jak jste přišel na tu myšlenku, pane?"
„Velmi dobře víte, že ten muž chtěl udělat obchod ve výši pěti tisíc guldenů s Králem lesa! Není to snad pravda?" Hostinský se musel skutečně ovládat, aby zakryl úlek.
„Skutečně o tom nevím ani slovo!"
„Nu, tak to hned vyšetřím!" Nechal grog stát, sáhl pro převlečník s čepicí a rychle odcházel. Hostinský přiskočil k oknu, aby pozoroval, kam muž zamíří, ale nespatřil ho.
„Asi se vydal vpravo dolů," bručel si.
„Kdo to mohl být? Že by známý hledaného? Hm! Ale mluvil o prošetření. Hrome! Nebyl to snad pohraničář v civilu? Musím před dveře a snad ho ještě zahlédnu. Musím vědět, kam odešel!" Chtěl co nejrychleji opustit místnost, ale tu se již otevřely dveře a opět vstoupil muž s modrými brýlemi.
„Ach, to jste zase vy?" ptal se hostinský zaraženě.
„Proč jste se sem vrátil?"
„Poněvadž jsem na něco zapomněl. Bude se tu po mně totiž vyptávat jeden pán."
„Dobrá!"
„Je to blondýn a chodí celý v šedém a s černým převleční-kem."
„Á hrome!"
„Co je? Vy se divíte?"
„Přirozeně!"
„Proč?"
„Právě tady byl. Před chvilkou vyšel ven!"
„Ptal se po mně?"
„Ano. Neviděl jsem vás přicházet. Přicházíte zprava?"
„Ano."
„Tak jste ho musel potkat!"
„Vůbec ne! Právě odešel?"
„Před chvilkou. Skutečně nedokážu pochopit, že jste se nepotkali!"
„Poběžím rychle za ním! Adieu!"
„Počkejte! Když se s ním náhodou nesetkáte a on se opět objeví, mám mu něco vyřídit?"

„Aby se staral o čerta a ne o mě! Adieu!" S tímto pozdravem vyběhl ze dveří.
„Aby se staral o čerta!" bručel hostinský.
„Zřejmě nebudou dobrými přáteli. Podívám se, kam běží!" Vyšel před domovní vrata. Rozhlížel se vlevo i vpravo, ale neviděl ani živáčka.
„Musel hromsky spěchat, když už zmizel za rohem!" bručel si pod vousy a vrátil se do místnosti.
„Ještě tu stojí ten grog. Vychladne — taková škoda! Dopiju ho!" Přikládal sklenici k ústům a tu se za ním ozvalo:
„Zadržte! Můj grog! Co vás to napadá?" Rychle se otočil. Málem mu vypadla sklenice z ruky: u dveří stál světlovlasý muž v šedivém oblečení.
„Hrome!" zvolal.
„Myslel jsem, že jste odešel!"
„Ano, odešel jsem, ale zase jsem se vrátil! To přece vidíte?"
„Právě jsem byl venku a musel bych vás vidět přicházet!"
„Vy jste krátkozraký?"
„Ale vůbec ne!"
„Kdo ví, kam jste se díval! Ale povězte, ten černý s modrými brýlemi byl zase tady?"
„Ano, právě teď!"
„Hrome! Co říkal?"
„Že se máte starat o čerta a ne o něj!"
„To je hrubián! Já ho naučím způsobům! Kam šel?"
„Vpravo!"
„Musím hned za ním!" Opět vyběhl ze dveří.
„Báječné!" divil se hostinský.
„Ať to chápe kdo chce! Tentokrát se musím běžet podívat za ním!" Vyběhl rychle ven. Když dospěl před vrata, stejně jako dříve, nespatřil na ulici ani živáčka.
„Ten chlap musel pěkně spěchat. Nebo jsem krátkozraký kozel, jak to řekl ten šedivec?" Vrátil se do místnosti, kde mu opět padl do oka grog.
„Taková škoda, určitě vystydne! Ale musím si dát pozor, ten chlap se určitě ještě vrátí. Já —" Zarazil se uprostřed místnosti, neboť dveře se opět otvíraly. Dovnitř nahlédla tvář s modrými brýlemi a ptala se:
„Byl tady?"
„Kdo?" zeptal se překvapením ztuhlý hostinský.
„Nu, přece ten blondýn v šedém obleku!"
„Ano byl tady. Před půlminutou zase odešel!"
„Co říkal?"
„Že vás naučí způsobům!"
„Počkej! Já tomu chlapovi ukážu, co znamená slovo způsoby! Adieu!" Hlava se stáhla zpět a hostinský hleděl přepadle na dveře, které se opět zavřely.
„Hrome! Ať to chápe kdo chce!" klel.
„Vždyť se museli potkat! Tentokrát na to ale přijdu, i kdybych byl úplně šle- pý!" Chtěl vyjít ven, ale tu se zase objevila světlovlasá hlava v šedé čepici.
„Byl tady?" zazněla kvapná otázka.
„Černý?"
„Ano."
„Vždyť jste se museli potkat na chodbě!"
„Bůh chraň! Co říkal?"
„Chtěl vám vysvětlit, co znamená slovo způsoby, tak nějak to říkal."
„Počkej, ty lotře! Ještě tě dostanu!" Hlava rychle zmizela.
„To je silné, ne, to je víc než silné!" zvolal hostinský.
„Něco takového v celém životě — hromské vojsko! Co se zase děje?" Ve dveřích se totiž objevil opět černý.
„Je ještě tady?" ptal se.
„Blondýn? Ne!" odvětil hostinský a hrůzou vytřeštil oči.
„Vždyť jsem ho viděl vstupovat. Pokud se tu znovu objeví, tak ho zkuste zadržet!" S tím opět zmizel.
„Jsem snad cvok?" ptal se hostinský sám sebe.
„To je jako kdyby čerti svojí hru----------všichni dobří duchové! To jste zase vy?" Dovnitř opět zírala blonďatá hlava a ptala se v největším spěchu:
„Viděl jste ho? Musí být ještě tady!"
„Ne! Právě v tomto okamžiku je —" Zarazil se, neboť hlava mezitím zmizela. Hostinský si vjel rukama do vlasů a sténal:
„Jsem snad blázen? Ach, vždyť jsem ho měl zadržet! Počkej, já tě dostanu!" Vyběhl ven. Když dospěl k vratům, kráčel proti němu z ulice — černý.
„Nuže, zadržel jste ho?" zeptal se. Hostinský jej chytil za paži a zvolal:
„Dovolte mi, pane, sáhnout si na vás, abych se přesvědčil, že jste skutečně z masa a kostí! Ano, díky Bohu! Cítím vaše kosti a držím lidskou kůži!"
„Myslím, že vám není dobře!"
„Z toho by bylo dobře kukačce! Jeden se ptáte po druhém, aniž byste se viděli, i když jste se museli hned za dveřmi srazit hlavami!"

„No, tak to se vsadím s jistotou! Zůstanu tady, dokud se zase neobjeví!"
„Ano, udělejte to i kvůli mně! Ani nevím, jestli mám ještě hlavu nebo ne! Pojďte dovnitř!"
„Dobrá! Dejte mi ještě jedno pivo!" Následoval hostinského do místnosti a opět se posadil. Výčepní přistoupil k sudu, naplnil sklenici a ptal se:
„Vy ho neznáte?"
„Hm! Vlastně bych to neměl říkat, ale protože jste zasvěcený, chci vám říci, že je to policista."
„Policista?"
„Ano. Z rezidence."
„Všichni čerti! Jak se jmenuje?"
„Myslím, že Arndt."
„Arndt?" zvolal hostinský překvapeně. To byl právě ten muž, který mu byl ohlášen jeho dobrou a uctívanou baronesou!
„Ano. Jak se říkalo, chtěl se ubytovat u starého hajného Wunderlicha."
„To je báječné!"
„Báječné?" zeptal se černý.
„Proč? Snad ho také znáte?"
„Ale vůbec ne!" odpověděl hostinský s dobře hranou srdečností.
„No, tak si na něj dávejte dobrý pozor!"
„A proč?"
„Protože jste zasvěcenec. On sem přišel, aby chytil Krále lesa!"
„To se mu asi nepodaří, protože — ach, hodiny!" Zrozpačitěl, a aby to skryl, otočil se k hodinám, jenž zůstaly stát, ale již před hodnou dobou. Vzal klíč, postavil se na židli a začal je natahovat. Vůbec si nevšiml, že černý kutí cosi se svým kabátem a vousy. Také čepici obrátil naruby a hadříkem si několikrát projel po tváři. To všechno se stalo přímo zázračnou rychlostí nepřestal mluvit, ale dále se ptal:
„Takže si myslíte, že se mu to nepodaří?"
„V žádném případě!"
„To by se však nezdařil ani náš plánovaný obchod!"
„Ano, pět tisíc guldenů! Ale já ho přelstím!"
„Udělejte to, můj milý! A mimoto, on nemá ve své tváři ani stopu po chytrosti!"
„Ne, má tvář hlupáka!"
„Ještě hloupější než můj? Přece jste říkal, že nevypadám nijak chytře?"
„Ještě daleko hloupěji! Pokud ten chce chytit Krále lesa, tak mu přeju mnoho zdaru! Jsem zvědav, jestli ještě přijde! Mně na tom nijak nezáleží, kdo by měl v domě rád policii a tím spíš takový vypečený pašerák, jako jsem já! Tak, hodiny zase jdou a teď uděláme —" Sestoupil ze židle a otočil se. Jeho tvář se stáhla v nepopsatelnou grimasu. Stál zde naprosto strnulý s pusou dokořán, protože u piva neseděl nikdo jiný, než muž, o němž právě tak i neuctivě hovořil — světlovlasý.
„Byl tady?" zeptal se muž a právě dosedal na židli. Tento hlas zněl úplně jinak, než hlas černého, který slyšel ještě před krátkým okamžikem.
„K — k — kdo?" vykoktal.
„No, ten černý!"
„Ten se — seděl právě ta — ta — tady!"
„Cože? To jsem přece byl já!"
„Vy? Vy? Nemožné! Viděl jsem jeho, ne vás!"
„Nesmysl!"
„Mluvil jsem s ním!"
„Ne, se mnou!"
„Tak to už skutečně nevím, čí jsem!"
„Jste přece Binder, hostinský tohoto domu a dřívější sluha barona Otto voň Helfensteina, jehož dcera mě k vám posílá."
„Hučí mi v uších, jako bych stál pod stromem, z kterého padají dýně!"
„Tak dávejte pozor a zavřete pusu! Pokud vám tam nějaká spadne, bude těžké ji vyndat ven!"
„Mám pocit, jako bych již tucet spolkl!"
„No, tak je ve zdraví strávíte! Nyní se posaďte tady a povězte mi, jestli jste v poslední době dostal dopis od baronesy Almy voň Helfenstein?"
„Ano, dostal."
„Co v něm stálo?"
„Že z rezidence přijede tajný policista pan Arndt, ubytuje se u hajného Wunderlicha a navštíví mě. Mám mu být ve všem k dispozici."
„Tím mužem jsem já, milý Bindere!"
„Hrome! Pak už to není tajné?"
„Jak to?"
„Ten černý to už věděl."
„To celkem nic neznamená, ten neprozradí ani slovo."
„Ale chce pašovat!"

„To je možné, ale jestli chce skutečně pašovat, tak jen proto, aby chytil Krále lesa." Tu se hostinskému ulevilo u srdce.
„Teď, teď už to začínám chápat!" zvolal.
„Vy jste snad dokonce společníci?"
„Ano, a ještě více!"
„Pak je to tedy v pořádku! Myslel jsem, že chce skutečně pašovat. Mám v úmyslu ho zmýlit, a proto jsem pomlouval vás u něj a jeho u vás."
„Pochopitelně!" smál se světlovlasý.
„Myslíte si, že to není duchaplný chlap a já ještě méně!"
„Promiňte! Bylo to míněno v dobrém. Kam ale zmizel?"
„Sedí zde, v mém převleku." Hostinský pokýval hlavou.
„To ať chápe kdo chce!" prohlásil.
„Tak dávejte pozor!" Přetáhl cípy převlečníku, který vzal na sebe. Zatáhl za opasek a hned se spustily dvě černé nohavice. Z kapsy vytáhl černý plnovous, vyměnil jej za plavý. Na nos si posadil modré brýle, nasadil si čepici — a před hostinským stál černý. Dokonce rysy jeho tváře byly docela jiné, než rysy blondýna. Binder spráskl ruce a zvolal:
„Ne! To je jak sen! Vždyť je to ten samý! No, tímto způsobem se to skutečně mohlo podařit! Ale já jsem za vámi běžel a na ulici jsem vás neviděl. Tam byste stejně nemohl změnu uskutečnit!"
„To je přirozené. Nikdy jsem na ulici nevyšel."
„A kam jinam?"
„Pokaždé jsem co nejrychleji vběhl do kuchyně."
„Ale tam je má žena, můj syn i dcera!"
„Jistě! Ti mi dokonce pomáhali!"
„Co? Oni to věděli?"
„Dávno před vámi, ještě dříve, než jsem šel nahoru k umělcům. Když jsem přišel do šenku, nebyl jste přítomen a tak jsem se těm vašim představil. Tuto vtipnou výměnu jsem provedl proto, abych se přesvědčil, osvědčí-li se můj převlek, nebo ne!"
„Ach tak! Spojenectví mezi vámi a mou rodinou! Měl jsem být oklamán a dělali jste ze mne hlupáka! Jen počkejte, teď bude řada na mně!" Odkvapil do kuchyně, odkud po chvíli zazněl veselý čtyř-hlasný smích. Po chvíli se vrátil.
„Už jste klidný a spokojený?" zeptal se Arndt.
„Úplně!"
„Tak se posaďte ke mně! Mám radost, že jsme sami a můžeme klidně mluvit."
„Úplně klidně. V tuto dobu nepřicházejí žádní hosté, leda by napadlo ty umělce ze seníku, aby sem přišli."
„Ti nepřijdou, jedině ta žena by se tu mohla ukázat. Baronesa voň Helfenstein mě za vámi poslala, neboť zná vaši náklonnost a věrnost. Je přesvědčena, že se na vás neobracíme marně."
„Její přesvědčení je správné. Dosud nevím, oč jde, ale myslím si, že to snadno uhodnu, protože jste mi poskytl pár náznaků."
„Nu, co myslíte?"
„Chcete chytit Krále lesa!"
„To je každopádně ono, milý Bindere! Myslíte, že se mi to podaří?"
„To je možné, ale bude to těžké a nebezpečné!"
„To mne nemůže odradit."
„Co s tím má však společného baronesa?"
„Zajímá se o tu věc kvůli jednomu muži, kterého dříve znala. Mám na mysli Gustava Brandta."
„Ach, Brandt! Takový hodný, ubohý chlapec! Pane, neznám vás a nevím, jak to souvisí, ale pokud se jedná o Brandta, udělám všechno, co bude v mých silách!"
„Ve skutečnosti se jedná přímo o něj!"
„Žije ještě?"
„V to se doufá. A právě všichni příznivci ze srdce doufají, že bude konečně prokázána jeho nevina."
„Hrome, to by byla radost! A nejen pro mne, ale taky pro starého hajného Wunderlicha. Řeknete mu o tom?"
„Už to ví, přece u něho bydlím. Mám takový pocit, že vrah starého barona i kapitána se nyní nachází mezi pašeráky Krále lesa!"
„To by bylo překvapení! Kdyby se to tak dalo zjistit!"
„Doufejme! Krále se musím zmocnit za každou cenu do té doby odtud neodejdu!"
„Jak to chcete zaonačit?"
„Už jsem si připravil jistý plán, ale zatím o tom nemohu mluvit."
„Co mám v té věci udělat já?"
„Nyní téměř nic. Objevuji se v různých převlecích, jednou musím být tady, podruhé zase tam. Proto potřebuji najít na určitých místech u mlčenlivých lidí místo k jednání."
„To si přejete ode mne?"
„Ano."
„Máte ho mít!"
„Jednu místnost, do které nebude mít kromě mne nikdo jiný přístup?"
„Nikdo, ani já!"
„A klíč od domu, abych tam mohl kdykoliv vejít?"
„Rád vám vyhovím."

„To je všechno, co kromě samozřejmé naprosté mlčenlivosti žádám. Nechtě mi tu místnost připravit. Přinesl jsem s sebou různé převleky, které zde uschovám. Mimo jiné, kdybyste spatřil ve vašem domě cizince, stačí říci tiše slovo ‚kníže!. Pokud odpoví slovem ‚bídy!, jsem to já. To je kvůli zvláštním opatřením. Řekněte to také své rodině!"
„Kníže bídy? Ach, znáte ho snad?"
„Ano. Jsem zde z jeho rozkazu!"
„Skutečně? Ježíši, takové radostné překvapení! Snad tady také jednou toho mocného a tajemného muže spatříme!"
„Pravděpodobně ano, ale jen za předpokladu, že budete nanejvýš mlčenliví!"
„Na mlčenlivosti nám nechybí!"
„To očekávám. Nyní odejdu a vrátím se asi za hodinu. Bylo by mi vítané, kdyby byl do té doby můj pokoj připraven. Chci se trochu vyspat a teprve večer půjdu zase pryč." Odešel. Konečně jej hostinský viděl vyjít na ulici. Jeho další cesta vedla do úřední budovy, kde se ptal po úředníkovi, který vedl vyšetřování proti písaři Beyerovi a jeho dceři. Tento úředník měl právě malou chvilku volna a Arndt byl vpuštěn. Úředník si prohlédl vstupujícího, nabídl mu židli a zeptal se:
„Co si přejete?"
„Přicházím za vámi v záležitosti písaře Beyera, který byl včera předveden."
„Máte snad něco pro a nebo proti němu k doplnění do jeho spisů?"
„Ne. Chtěl bych vás požádat o informaci, jestli by nemohl být ten muž i se svou dcerou na čestné slovo propuštěn."
Zrak úředníka spočinul opět pátravě na cizinci poté se zeptal:
„Vede vás k tomu nějaký zájem?"
„Pouze lidský, žádný osobní."
„Kdo jste?"
„Dovolte mi, abych vám to zamlčel. Ale smím se zeptat, jestli víte, co se stalo včera po odvedení obou zatčených?"
„Zemřela jeho žena."
„To je první věc. A ta druhá?"
„Tato věc je nanejvýš smutná a ta druhá v nejvyšší míře zajímavá. Faráře měl navštívit takzvaný Kníže bídy a to právě v zájmu této postižené rodiny."
„Měl? Byl tam skutečně!"
„Nedozvěděl jsem se to úřední cestou, pouze z řečí."
„Přicházím z jeho příkazu!" Nyní vyskočil úředník ze židle.
„Z příkazu Knížete bídy?"
„Ano, pane!"
„Takže ho znáte?"
„Nejsem pověřen se k této otázce vyjádřit. Snad jsem jeho sluha nebo jeden z jeho agentů. Přikázal mi, abych vám přednesl vyslovenou otázku."
„Jaký k tomu má důvod?"
„Jak jsem se již zmínil, čistě lidský. Cítí s touto rodinou."
„Víte, že vám nemusím vyjít vstříc?"
„To vím, ale doufám, že se mnou budete o tomto problému jednat!"
„Dokonce vás mohu označit za podezřelého a v důsledku toho vás mohu zadržet!"
„Kdo se zajímá o lidi ve vyšetřovací vazbě, může být podezřelý, ale o zadržení nemůže být řeči! Zde je můj průkaz!" Vytáhl z kapsy kartičku, na níž byla slova: Z mého příkazu! Za tím byl známý seznam jmen a pod tím podpis a pečeť ministra spravedlnosti.
„To je každopádně něco jiného!" prohlásil úředník, když vracel s hlubokou poklonou kartičku zpět.
„Takže ve vás mohu předpokládat svého společníka?"
„Vaše předpoklady jsou snad správné. Ale prosím, odpovězte na mou otázku!"
„Hm! Podle našeho prvního výslechu předpokládám, že jsou oba zatčení vinni!"
„Jaký zločin spáchali?"
„On se protivil státní moci a ona kradla, a snad nejen ten prsten. Dívka nemůže být v žádném případě propuštěna, alespoň ne do té doby, než budou vyslechnuti svědci."
„A její otec?"
„Je to rozumný člověk, pouze v rozrušení nevěděl, co dělá. Snad by mohl být propuštěn na kauci."
„Jak zní výše kauce?"
„Musel bych to projednat se svým představeným, ale domnívám se, že by stačilo sto guldenů. Přejete si, abych se na to vyptal?"
„Žádám vás o to!"
„Jak vás mám označit, když budu tázán na vaše jméno?"
„Nejmenujte žádné jméno, ale ukažte mu rovnou tuto kartičku, kterou vám k tomu účelu opět předávám."
„Když představený vysloví přání vás vidět a hovořit s vámi?"
„Myslím, že není třeba předpokládat úřední důvod pro takové přání!"
„Rozumím! Přejete si zachovat své inkognito. Počkejte na mne tady!" Odešel a po krátké době se opět vrátil.
„Vaše přání je splněno," řekl.
„Beyer může být propuštěn na čestné slovo a polovinu zmíněné částky."
„Tedy padesát guldenů?"
„Ano."

„Zde je přesto sto. Druhá polovina je darem pro toho chudáka, který bude peníze velice potřebovat." Úředník se s úsměvem podíval na podávanou bankovku, odsunul ji zpět a prohlásil:
„Jste-li skutečně mým společníkem, pak musíte vědět, že od vás ty peníze nemohu přijmout."
„Ach! Proč?"
„Nevím, od koho jsou!"
„Měl jsem již tu čest vám říci, že pochází od Knížete bídy."
„Ten tajemný muž není žádná právnická nebo úředně prokazatelná osobnost. Potřebuji jméno!"
„Ano, vrchnost má přísně vymezené cesty a zvyky. Protože je Kníže bídy zahalen do roušky tajemství a já nejsem oprávněn své jméno prozradit, myslím, že postačí, když se budeme držet té legitimace. Napište, že padesát guldenů bylo zaplaceno z příkazu Jeho Excellence, pana ministra spravedlnosti!"
„To je dobré východisko!"
„Dobrá! Mohu náš rozhovor považovat za skončený?"
„Ještě ne. Musím vám vydat potvrzení o příjmu."
„Potom bude zadržený propuštěn?"
„Okamžitě. Nechám ho předvést hned, jak dostanete potvrzení." To se ale ještě nestalo. Sotva vyšel Arndt ze dveří, pospíchal úředník ke svému představenému.
„Odchází!" zvolal mezi dveřmi.
„Pospěšte si, pokud ho chcete vidět!" Nadřízený rychle přistoupil k oknu a spatřil přes náměstí kráčícího Arndta.
„To je on!" vysvětloval úředník.
„Tak tenhle?" přikývl představený.
„Prohlédl jste si ho dobře?"
„Ano, byl maskován!"
„Jak to?"
„Měl nohavice na způsob uměleckých jezdců, kteří se přeměňují v sedle. Stačí jen zatáhnout a kalhoty se objeví nebo zmizí. Znám to!"
„Zvláštní, velice zvláštní! Vlasy a vousy byly pravé?"
„Jestli nebyly skutečně pravé, musela by to být mistrovská imitace! Jejich barva ladila přesně s barvou pokožky, ale právě ta se mi zdála nalíčena, i když bych na to nechtěl přísahat!"
„A legitimace od Jeho Excellence! To je zvláštní. Dává mi to takový pocit, jako by to byl Kníže bídy osobně!"
„To si také myslím!"
„Pořádně si toho muže zapamatujte, snad ho ještě uvidíme, třebaže nyní zmizel. Propusťte písaře!" Úředník poslechl jeho pokynu. Vrátil se do své místnosti a nechal předvést písaře. Vstoupil na smrt bledý mužíček, jehož oči se upíraly do země. Úředník ho soucitně pozoroval a zeptal se:
„Zdá se mi, ze toužíte po svobodě, Beyere?"
„Ó, jak moc!" zvolal tázaný.
„Co bude s mou ženou a dětmi, když jsem zatčen, pane úředníku?"
„O všechno je postaráno."
„Postaráno? Jak to?"
„Děti byly dány do opatrování ke tkalci Hauserovi. Jistý dobrodinec na to věnoval potřebné peníze."
„U Hausera? Ten je hodný — ale proč nejsou doma?"
„Hm! Stejně vám to budu muset říci, abyste se při návratu domů příliš nepolekal."
„Nepolekal? Nad čím? Co se stalo? Co uslyším?"
„Dejte se dohromady! Často se spolu setkají bolest i radost zároveň a vás postihla těžká ztráta, ale Bůh se postaral o správnou útěchu. Vaše děti už nebudou trpět hlady!"
„Těžká ztráta?" vydechl nebožák.
„Nenapínejte mě víc na mučidla, pane úředníku! Řekněte mi to na rovinu! Má žena zemřela, viďte?"
„Bohužel bych lhal, kdybych vám odporoval." Tu klesl zadržený na židli, vedle níž stál, a trpce plakaje zabořil tvář mezi dlaně. Úředník jej nechal plakat, pouze jemně podotkl:
„Uklidněte se a vzchopte se. Při dlouhé nemoci ženy jste musel s její smrtí počítat. Tak to zvažte!"
„Ano," vzlykal muž.
„Byl jsem připraven na její smrt, na tiché klidné zesnutí v přítomnosti muže a dětí. Zesnutí s přáním dobré noci na rtech. Ale jak hrozně rychle se to stalo!"
„I rychlá smrt je štěstí!"
„Ale ne takto! Zemřela leknutím, že má za muže vzbouřence a dceru zlodějku! Oba byli zajati a v rukou četníků! Právě to jí přivodilo smrt! Co mi ještě záleží na svobodě a životě! Nejradši bych se položil do rakve vedle ní a zemřel také!"
„Seberte odvahu! Vaše bolest bude časem zažehnána!" Beyer potřásl hlavou a naříkal:
„Jak ji asi uložili? V roztrhaných šatech do obecní rakve! Bože! Taková žena v tak bídné rakvi!"
„Mýlíte se! Onen dobrodinec také zajistil důstojný pohřeb."
„Kdo to je?"
„Nazývají ho — Kníže bídy."
„Ten? Bůh mu žehnej, Bůh mu vše oplať! Kéž bych tak ještě mohl mrtvou spatřit!"
„To můžete. Byla za vás složena kauce a já vás mohu propustit, pokud mi dáte čestné slovo a potvrdíte podpisem, že neutečete, dokud nebude vyšetřování uzavřeno."
„Jak rád, jak rád vám vyhovím! Jak to ale bude s mým trestem?"

„Zřejmě dostanete jen krátký trest."
„A má dcera? Smí se mnou?" Ne "
„INC.
„Bože! Ona už matku nespatří?"
„Není to možné!"
„Tak nepůjdu ani já, pane úředníku!"
„Jednáte pošetile! Pomyslete, že máte ještě další děti!"
„Další děti! Ano! Ale jejich matka je mrtvá, jejich sestra je zlodějka a jejich otec půjde do vězení!"
„Třeba vezme vyšetřování vůči vaší dceři nečekaný obrat."
„V to nedoufám, pane úředníku, ačkoliv je nevinná, nevinná jako slunce na nebesích! Ale znám ty, kteří ji chtějí zničit! Byl jsem neopatrný a prořekl jsem se, že prsten máme — a oni mne předešli. Neznají milost ani slitování!"
„Člověk nesmí nechat své naděje padnout! Podívejte se na lltuto stoguldenovou bankovku! Polovice té částky je vaše!"
„Moje? Od koho?"
„Také od Knížete bídy." Chudý muž hleděl bez radosti na peníze.
„Pane úředníku," řekl,
„co mi pomohou peníze! Má žena je mrtvá a naše čest je v nenávratnu! Může snad mrtvá obživnout? Může se naše čest vrátit?"
„Všechno vidíte příliš černě. Zatčení vás rozrušilo a v cele jste ztratil odvahu do života. Jakmile vyjdete ven, načerpáte nové naděje!"
„Zkusím to. Smím tedy jít?"
„Hned jak podepíšete propouštěcí protokol a složíte mi čestné slovo." To se stalo. Muž byl propuštěn a od úředníka obdržel příkaz k vydání padesáti guldenů z úřední pokladny. Když už při odchodu držel kliku v ruce, ještě jednou se zeptal:
„Takže, pane assessore, má dcera jít nesmí?"
„Bohužel."
„Ani vidět ji nemohu?"
„Také to bohužel nesmím dovolit."
„Kéž by stál Bůh při ní!" Sklopil hlavu a šel. Dokonce se zapomněl zastavit v pokladně úplně na to přestal myslet. Vyhnul se městu velkým obloukem, protože on, muž ve vazbě a otec zlodějky, se nechtěl nechat spatřit. Byla zima a dny byly krátké. Stále ještě nenastal soumrak, a proto nešel po udržované silnici — nesměl ho vidět nikdo z městečka. Vždyť byl včera odvezen v poutech! Brodil se hlubokým sněhem. Mráz pronikal jeho tenkým, obnošeným kabátem a vnikal do tenkých bot. Muž to necítil.
„Mrtvá! Mrtvá! Zemřela leknutím!" mumlal si.
„Také já jsem mrtev, morálně jsem zemřel! Nemám svou čest! Musím do vězení!" Nic nejedl a vlastně dlouhou dobu před tím hladověl. Byl unaven a sedl si! Chtěl se ho zmocnit spánek, ten nebezpečný spánek! Ale jedna myšlenka byla ještě silnější:
„Je mrtvá, mrtvá? Strádala se mnou a hladověla, trpěla se mnou a — nakonec zemřela beze mne! Musím k ní, musím k ní!" Zvedl se a ploužil se dál. Nastala noc. Vzduch byl klidný, ale mráz stále bodal a řezal. Stočil se k silnici. Sotva překonal příkop, přiblížily se rychlé saně. Beyer ustoupil stranou, ale kočí saní zastavil. Poznal chvějící se postavu mrznoucího.
„Hrome! Znáš ho, strýčku?" ptal se. Byl to Fritz Seidelmann. Vedle něj seděl jeho strýc, pobožný obuvník. Oba vězeli v silných kožiších. Právě jeli navštívit očekávané představení
„umělců".
„Ten?" zeptal se představený blažených.
„Ach, není to váš písař?"
„Samozřejmě bývalý! Chlape, odkud jdeš? Snad jsi neutekl z vězení?"
„Propustili mě," odvětil monotónně Beyer.
„A vaši dceru, tu hříšnici?"
„Ne."
„Tak ho nech být, Fritzi! Zlo na tomto světě je mocné, ale spravedlnost je daleko rychlejší! Vidíš, jak se chvěje a třese? Slyšíš cvakání jeho zubů? Uchvátilo ho zlé svědomí a už ho neopustí. Pro něho platí nářek a cvakání zubů zde i na věčnosti! Jeď!" Saně se opět daly do pohybu. Beyer nic neřekl a nic si nemyslel. Roztřeseně klopýtal dál. Chtěl padnout hlady i únavou, ale jediná myšlenka, myšlenka na mrtvou, jej hnala vpřed. Tak konečně dorazil k městečku. Zima jej málem připravila o dech.
„U Hauserů jsou děti," mumlal.
„Musím je ještě vidět a slyšet. Ale ony by neměly vidět mne!" Také zde obešel několik domů velkým obloukem a přelezl přes plot malé Hauserovy zahrádky. Sníh mu sahal až nad kolena. Přiblížil se k okenici, v níž zahlédl díru po suku. Nahlédl do místnosti. Rodina včetně jeho dětí seděla u večere. Na stole kouřila polévka, která byla rychle vyjídána velkými lžícemi.
„Jedí!" šeptal.
„Budou syté, syté, syté! Já nemám vůbec hlad, vůbec — vůbec!" A přece se musel držet příčné výztuhy okna, aby neupadl. Pozoroval každý pohyb svých dětí. Minula čtvrthodina, když opět zašeptal:
„Poslouchejte, nyní se modlí! Předčítá jim!" Zazněl hlas starého zbožného tkalce: Ó, neber svůj žal příliš temně, ty

zoufalé dítě lidstva se neděs! Věz, že strasti této země, jsou nejlepšími dary nebes. A když té strasti příliš tíží, a obestírá tě pochyb moc, věz, tam v dáli se zářivá duha blíží, tam věrné oko Otce bdí nad tebou den co noc! Několik okamžiků bylo ticho. Starý si odkašlal a upravil si brýle na nose. Potom pokračoval: Ó, nenech vrůst do svého srdce, dlouho zdržované slzy! Viz, že právě žijeme-li trpce, pak v životě všechna moudrost vězí. Když vše se hroutí v této době, věř, že naděje má kouzel moc, tam v nekonečné lásce k tobě, věrné oko Otce bdí nad tebou den co noc!
„Věrné oko Otce," šeptal Beyer.
„Ano, děti, věrné oko Otce vás vidělo. Spěte blaze! Oko Otce nad vámi bude bdít!" Jeho nohy byly téměř nehybné, málem nemohl jít. Konečně se mu podařilo ztuhlost potlačit. Přelezl zpět přes plot a brodil se pryč.
„Kde asi bude?" ptal se.
„Na hřbitově, v márnici! Tam, tam, za ní!" Tak se ploužil dál a dál, dokud nedospěl k hřbitovním vratům. Nebyla zamčena. V tomto kraji měli mrtví od živých klid. Vrata oddělující pozemský život nebylo nutné zamykat. Vstoupil a kráčel k márnici. Také ta nebyla uzamčena. Když Beyer otevřel dveře, matný jas měsíce ozářil vnitřek domku.
„Tady leží, tady!" šeptal. V tomto malém městečku nebyl sklad rakví, takže když někdo zemřel, byla rakev objednána u tesaře, který si musel pospíšit, aby ji zhotovil do dne pohřbu. Mrtvola ležela na lavici, přikryta prostěradlem. Beyer přistoupil, přitáhl lavici do měsíčního svitu a stáhl prostěradlo. On se nebál toho studeného, vyzáblého, ledově strnulého těla. Také se nelekl ztuhlých rysů, které v záři měsíce spatřil. Vzal mrtvou do náruče, přitiskl ji k sobě a tiše plakal, jako by ji mohl probudit.
„Martho, Martho!" šeptal potom.
„Víš, jak jsem tě držel poprvé v náručí? Byla jsi tak hezká a roztomilá, bylo nám tak krásně! Naše srdce byla žhavá a my jsme všemu věřili. Pak ale přišlo něco jiného, úplně jiného! O, Bože, ty milý Bože, je vůbec možné, že se všechno tolik změnilo? Hladověli jsme, hlavně, aby nám nezemřely děti! To strádání, ta holá bída hlodala naše životy a ti, kteří díky nám zbohatli, hýřili v nadbytku a do nás kopali! Tebe uvrhnul na lůžko hlad, hlad a bída! Ó, Bože, já jsem stál u psacího stolu, počítal bohatství druhých a polykal své hořké slzy! Nyní jsme rodiče zlodějky a já se mám vrátit do vězení. Tebe zabilo leknutí a já té naposledy, úplně naposledy objímám! To dříve tak vroucí a žhavé srdce je dnes ztuhlé a chladné, chladné, tak chladné! Pojď, musím tě obejmout, ještě více obejmout! Jsi má žena, má dobrá, věrná žena! Neopustím tě ani v životě, ani ve smrti!" Ještě více ji k sobě přitiskl a políbil její ztuhlé bledé rty, jako by stále byla naživu. Poté pokračoval:
„Poslouchej, Martho! Slyšíš, jak se za tebe modlím? I když bych se neměl modlit, ale měl proklínat? Ale ne! Nemyslím na nikoho! Teď mám tebe, jen tebe! Žehnám ti, ano, žehnám, ty moje dobrá, milá, věrná! Bůh ti žehnej a ochraňuj tě! Nechť k tobě Pán obrátí tvář a je ti milostivý! Ať pozvedne nad tebou svůj mír! Amen!" Nyní nastalo v márnici ticho, přerušované chvílemi za-chřestěním zmrzlých šatů. Měsíc kráčel svou cestou, jeho svit opustil postavy a plazil se dále po stěně, až zmizel za dveřmi, jimiž vnikal do místnosti krutý mráz zimní noci.

Ráno se městečkem roznesla zvláštní zpráva. Hrobník chtěl začít kopat hrob pro písařovu ženu a přitom vstoupil do márnice. Tam našel mrtvou — v objetí svého manžela. Také on byl mrtev, ale ještě před odchodem z tohoto světa vtiskl do rukou své ženy příkaz k vyplacení padesáti guldenů. Mnozí, mnozí zvědavci zamířili ke hřbitovu, aby si prohlédli zvláštní manželský pár. Dokonce i lékař přišel, aby konstatoval, že písař zmrznul — nebo snad zemřel hlady? To nebylo možné! Přece by nikdo nevěřil, že by člověk mohl zemřít hlady!

Manželka akrobata seděla u tří nehybných mužů, zatím co chlapec usnul pláčem, nářkem i hlady. Žena čekala na jejich probuzení. I když se zpočátku obávala o jejich život, zpozorovala po čase jejich klidný dech a nahmatala stejnoměrný puls. To ji uklidnilo. A stalo se přesně tak, jak to cizinec předpověděl. Hodinu před otevřením pokladny připravovaného vystoupení se jeden po druhém muži probouzeli. Nejdříve se nedokázali upa-matovat, co se vlastně stalo žena jim osvěžila paměť a tu se nemohl obr ubránit vzteku. Nadával a klel. Bez ustání zpracovával bičem drobné tělíčko chlapce, jemuž dávali vinu za všechno, k čemu došlo. Konečně se odebral do sálu, kde musel nachystat určité potřeby k vystoupení. Nechal si nalít pálenku, aby spláchl svou zlobu, jak se vyjádřil. Pil tak rychle a takové množství, že mu ostatní museli nakonec láhev sebrat, neboť se obávali, že by byl tak opilý, až by bylo představení znemožněno. Žena se posadila k pokladně a ostatní se odebrali do seníku, aby na sebe navlékli kostýmy. V těchto odlehlých krajích je návštěva
„umělců" vzácností. Když už k tomu jednou dojde, mohou si být kočovní tuláci téměř jistí početnou návštěvností. To byl i tento případ. Sál nebyl příliš velký a naplnil se za krátkou dobu. Bylo vybráno tolik, že se dokonce žena odvážila ulít několik stříbr-ňáků stranou pro svou potřebu. V místech, kde většinou sedával orchestr, visel dnes velký závěs. Třebaže nebyl zhotoven uměleckou rukou, přece jen to byl dosti pěkný, zářícími barvami jiskřící závěs. Publikum muselo čekat před ním a bylo velice netrpělivé. Ještě nepřišel čas vystoupení, ale přítomní se snažili rámusem a dupáním prosadit okamžitý začátek. Na předních lavicích sedící panstvo se tohoto rámusu nezúčastnilo přicházel zezadu z řad těch chudých. Honorace, členové Kasina, si uvědomovali, že si na veřejných místech musí udržet jistou úroveň. Zůstali klidní, dokud nezazněl chraptivý tón rolničky. Závěs se zvedl do výše. Objevil se černým plátnem pokrytý stůl, na kterém bylo vidět různé krabice, nože, kuličky, sklenice a další předměty, s nimiž umělci začali svou produkci. Následovaly karetní a umělecké kousky a vrcholem těchto výkonů měly být atletické výstupy. Jak sliboval program, měla tato část začít se světoznámou a překvapivou pyramidou. Objevil se chlapec v blyštivém trikotu. Ten měl uzavřít produkci cviky gumového mužíka. Zatím udělal na diváky skutečně dobrý dojem.
„Náramný mladík! Krásný chlapec! Zázračné dítě!" zaznívalo sálem šepot.
„Jak je dobře rostlý! Ale je nějak bledý! Zdá se, že se bojí toho obra!" Bormann ukazoval během celého představení nápadnou nejistotu. Silně se potácel, občas dokonce klopýtnul a nakonec vypadal, jako by byl opilý. Tato domněnka

rychle zapustila kořeny i v hledišti. Nyní zvěstoval téměř blábolivým hlasem nástup pyramidy. Postavil se rozkročmo, ale opět se zakymácel.
„Stůj pevně!" domlouval mu jeden z bratrů. To dodalo odvahy i chlapci. Ozval se jeho tichý, ale přesto zřetelný výrok:
„Ó, tam nahoru ne! Hrozně se bojím!" Obr jej uchopil .za vlasy zacloumal jím sem a tam a dosti slyšitelně zamumlal:
„Proklatá ropucho! Mám tě utlouct k smrti? Nahoru půjdeš, i kdyby sis měl desetkrát zlámat vaz!" A hlasitým velitelským hlasem hulákal:
„Pozóór! Jedna! Dva! Tři!" Při jedna a dva mu skočili na ramena jeho společníci a při tři chytil chlapce a vyhodil jej do výše. Snad to bylo zlostí, nebo opilostí, a nebo obojím dohromady — použil příliš moc síly a chlapec vylétl až ke stropu, aniž by se těm dvěma podařilo jej zachytit. Ze všech přítomných hrdel se vydral silný, hlasitý výkřik a pak — zazněl silný drtící úder. Malý se zřítil z výšky hlavou přímo na hrazení kolem pódia. Na okamžik se rozhostilo mrtvolné ticho, ale poté zazněl shluk hlasů a výkřiků. Všichni chtěli k místu, kde ležel bez pohnutí chlapec a každý z přítomných se snažil vecpat dopředu. Diváci předních řad byli tak duchaplní, že se snažili natlačit dav zpět a hlasitými výkřiky nabádali ke klidu. Mezi nimi byl i doktor Werner, lékař chudých. Pospíchal k chlapci a tvářil se, jako by jej prohlížel. Ve skutečnosti na něj vrhnul jen lhostejný pohled. Byl přítomen i úředník. Protlačil se davem a poklekl u chlapce.
„Je jen v bezvědomí, že, pane doktore?" zeptal se. Lékař pokrčil rameny, pak se sklonil, sáhl na krk chlapce a prohlásil:
„Mrtev!"
„Proboha! Toho bychom se nenadali!"
„Bohužel! Zlomil si vaz!"
„Je to skutečně pravda?"
„Myslíte si, že jsem nějaký mastičkář, pane úředníku?" Úředník přesto položil ruku na srdce, ale necítil ani záchvěv nějaké činnosti.
„Je skutečně mrtev!" zvolal.
„Jaké je to neštěstí!" Všichni přítomní slyšeli jeho slova a nastal nepopsatelný rozruch. Několik dam dostalo křeče nebo hysterický záchvat a musely být odvedeny. Přispěchal starosta, vlastník nejvyšší policejní moci v městečku. Přítomní četníci jej následovali.
„Toto úmrtí musí být zaprotokolováno, soudně zaproto-kolováno!" zvolal.
„Musíme poslat pro soudního lékaře!" Tím se cítil doktor Werner uražen.
„Myslíte si snad, pane starosto," řekl,
„že nerozeznám mrtvého od živého?"
„Tak jsem to nemyslel!" vysvětlovala hlava města.
„Pan úředník vám vysvětlí, že musím konat své povinnosti. Vy nejste soudní lékař!"
„Ach! Snad dokonce nepovažujete za nutné svolat soudní komisi?" Při těchto lékařových slovech pohlédl starosta zaraženě na mluvčího a řekl:
„Ach, tak jsem to samozřejmě nemyslel!"
„A jak jinak?"
„Chtěl jsem jen říci, že smrt musí být zaprotokolována!"
„K tomu je zplnomocněn každý lékař."
„Pokud by se nejednalo o zločin!" Tato slova zvolal muž, který se sem protlačil davem. Pánové se na něj podívali, ale neznali ho. Starosta si ho pátravě prohlédl, pokrčil rameny a odmítavě se ptal:
„Co tím myslíte?"
„V případě zločinu je nutná soudní prohlídka mrtvoly!"
„To víme taky, k tomu nepotřebujeme žádné cizí rady! Nebo chcete říci, že se zde jedná o zločin?"
„Ano," odvětil cizinec.
„Pane! Uvažte, co činíte!"
„Vím přesně co říkám, pane starosto!"
„Mně se zdá, že to takový případ není! Všichni jsme přece byli svědky této události. Všichni jsme viděli, že se jednalo o velice nešťastnou náhodu."
„Myslím si, že se mýlíte," prohlásil cizinec chladně.
„Pane, kdo vlastně jste?" V sále bylo naprosté ticho. Všichni mlčeli, aby slyšeli probíhající rozhovor. Také umělci byli úlekem strnulí a mlčeli. Obr okamžitě vystřízlivěl. Všechny oči se upíraly na rudovla- sého cizince, s rudým plnovousem, který měl na sobě zde běžný oděv, třebaže nikterak nepůsobil dojmem obyčejného dělníka. Starostova otázka jej nepřivedla do rozpaků. Pokrčil úplně stejně rameny a klidně odvětil:
„Později budu mít čest se legitimovat. V přítomnosti tolika svědků to není žádoucí. Slyšel jste slova toho nešťastného chlapce před začátkem produkce, pane starosto?"
„Jistěže!"
„A odpověď jeho pána?"
„Taky."
„Chlapec se nechtěl vystoupení zúčastnit!"
„Vypadá to tak!"
„Pán ho však donutil!"
„Hm!"
„To dítě v žádném případě nemělo tolik sfly a zručnosti, aby mohlo takové cviky zvládnout."
„Do toho nám nic není!"
„Je vám do toho ještě víc, než mně! Žádám vás, abyste tyto takzvané umělce zajistil!"

„Co vás to napadá?"
„Jen tolik, co vás mělo napadnout už dávno!"
„Pane!" zařval starosta.
„Prosím, uklidněte se! Je samozřejmé, že tito lidé musí být obžalováni ze smrti nedbalostí. Předpokládám, že jste stejného názoru, pane úředníku?" Tento muž chladné přisvědčil. Cizinec pokračoval:
„Všichni jsme viděli, že ředitel této umělecké skupiny, pan Bormann, byl opilý!"
„To je pravda!" přitakaly některé hlasy.
„Potácel se a očividně vrávoral!"
„To dosvědčíme!" volalo více hlasů.
„Vyhodil chlapce příliš vysoko, což by střízlivý člověk nemohl nikdy udělat!"
„Pane!" zařval nyní Bormann a přistoupil blíže.
„Jsem střízlivěj, naprosto střízlivěj! Nebo si mě chcete prohlídnout?"
„Mlčte!" odfrknul cizinec.
„Páchnete kořalkou! Vystřízlivěl jste jedině leknutím!"
„Co je vám vůbec do toho?"
„Velice mnoho, jak uvidíte!" Sehnul se, stáhnul trikot z chlapce a prstem ukázal na jeho tělo. Poté zvolal zvýšeným hlasem:
„Podívejte, pánové! Je to lidské?" Všichni viděli krvavé šrámy a modřiny.
„Bože!" zvolal úředník.
„Od čeho to je?"
„Od ran, kterými to nebohé dítě častovali! Odhalte jej více!" Stalo se a sálem zazněly výkřiky hrůzy. Nejen záda toho ubohého vychrtlého chlapce, nýbrž celé tělo vykazovalo stopy šlehů biče. Rána ležela na ráně a spatřili místa, kde byly podlitiny dokonce prasklé a z ran visely cáry masa. Byl to otřesný pohled.
„Chcete i nyní nechat ty stvůry běžet, pane starosto?" zeptal se cizinec.
„Ne!" odpověděl tázaný.
„Jak jste se ale mohl dozvědět o tomto týrání?" Tu nasadil cizinec tajemný úsměv a odvětil:
„Jsem vševědoucí, vážený pane!"
„Vševědoucí? Jak to myslíte?"
„To vám potom vysvětlí mezi čtyřma očima pan úředník. Zde — chcete se podívat na mou legitimaci?" Sáhl do kapsy a vytaženou kartičku podal starostovi. Ten překvapeně četl:
„Z mého příkazu!" a pod tím řadu jmen s podpisem a pečetí ministra spravedlnosti. Také úředník kartičku spatřil a překvapeně zvolal:
„Pane! Dnes jsem už takovou kartičku jednou viděl!"
„Takovou? Ne! Byla to tatáž!"
„Přímo tato? Slouží snad více osobám?"
„Ne, pouze jedné."
„Já jsem ji ale viděl u někoho jiného!"
„Ale ne! Já sám jsem měl tu čest s vámi jednat, pane úředníku."
„Ale pane, ten pán, co se mnou mluvil, byl —" Náhle se však zarazil, neboť byl přerušen hlasitým výkřikem. Obrovský umělec si totiž uvědomil povážlivé nebezpečí. Rozhlížel se kolem a zvláštním způsobem si otíral oko. Zdálo se, jako by tímto bezvýznamným pohybem sledoval nějaký zvláštní důvod. Zdálo se, že pohyb byl vyslyšen, protože obr pokýval jistým směrem nenápadně hlavou. Nenápadně? To si snad myslel, ale byl dobře pozorován. Cizinec, i když při tom mluvil s úředníkem a starostou, zahlédl zvláštní pohyb i přikývnutí. Rychle se obrátil do směru obrova pohledu a spatřil — Fritze Seidelmanna, který si otíral oko právě tak. Znají se ti dva? Je to otírání oka tajným poznávacím znamením? Cizinec neměl čas nad tím přemýšlet, neboť právě přebíral od úředníka zpět svou kartu. Obr se obrátil na své společníky a tiše šeptal:
„Nenecháme se zatknout! Rychle ven oknama a nahoru na seník!"
„Tam nás čapnou!" šeptal jeden z nich.
„Tupce! Můžeme snad utéct v těchle trikotech? Raz, dva, tři!" To byl právě okamžik, kdy zazněl sálem mnohahlasý hlasitý výkřik. Z pódia vedla dvě okna přímo na dvůr. Byla sice uzavřena, ale obr dvěma rychlými skoky dosáhl zdi a ranou pěsti rozbil dřevěný kříž. Další skok a stál na dvoře.« - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ Druhý jej následoval a třetí přiskočil k druhému oknu, které vyrval celé a také vyskočil. Dosud se jim vše zdařilo.
„Prchají! Chtějí uniknout!" znělo sálem.
„Zadržte je!" řval starosta. Rychle se otočil ke dveřím od sálu.
„Zadržte! Následujte je okny! Rychle, za nimi!" volal cizinec velitelským hlasem.
„Tak to bude nejlepší!" Vytrhnul překvapením ztuhlému úředníkovi z ruky svou kartičku, zastrčil ji a vyskočil oknem do dvora. Byl tam právě včas, aby zahlédl posledního z umělců mizet v seníku, kde bydleli. Na prázdném sudu ve dvoře stála hořící lampa. Popadl ji, aby si za nimi pospíšil. Když dosáhl dveří, zjistil, že jsou zevnitř uzamčeny. Prudkým kopancem je chtěl rozrazit, ale byly pevné a nepodařilo se mu to. Mezitím dorazili ostatní s hostinským v čele.
„Kam šli?" zeptal se muž.
„Jsou uvnitř!"
„Rychle za nimi!"
„Uzamkli dveře zevnitř."
„Tak poběžíme přes stáj, tak se nahoru taky dostaneme! Budou chtít uniknout hlavní postranní budovou. Měli bysme

uzavřít cestu na chodbě a na silnici, kdyby někdo chtěl vyskočit oknem!" Okamžitě se tak stalo. Hostinský byl přesvědčen o cennosti své rady, bohužel se však přesvědčil, že to bylo to nejhorší, co jej mohlo napadnout. Tři muži vyběhli po schodech nahoru a dostali se do malé komory, která jim sloužila za dočasný příbytek. Zapálili malou lampu.
„Co teď?" ptal se jeden.
„Nejdřív zabarikádujeme dveře!" nařídil obr.
„Nenechaj na sebe dlouho čekat, ale my je musíme zdržet!" Vzal z rohu několik kůlů a zapříčil jimi dveře tak, že je opřel o blízkou protilehlou okenní zeď. Nyní bylo téměř nemožné vynutit si vstup.
„Rychle se oblíkněte a navlíkněte si vysoké boty!" nařídil poté. Rychle si natahovali přes trikoty civilní oděvy a přitom se jeden zeptal:
„Bez peněz?"
„Hrome! Stará s prachama zůstala dole!"
„Pokladna je v háji!"
„Nedělejte si starosti! Pokladna bude! Rychle po tyhle prádelní šňůře dolů a ven z okna!"
„Ach! To půjde! To je výborný!"
„Jo! Budeme v zahradě a chci vidět toho, kdo nás čapne!" Šňůra byla silná, musela udržet více než jednoho člověka. Byla připevněna k rámu a právě, když se ti tři chtěli spustit z okna, zaslechli kroky svých pronásledovatelů, kteří začali během okamžiku bušit pěstmi a kopat nohama do dveří.
„Zpátky!" zazněl hlas.
„Chtějí vzadu do zahrady!"
„Proklatě!" šeptal obr.
„To je ten neznámej lotr. Ten chlap má v těle tisíc ďáblů! Pospěšte si!" Jeho varování nebylo zapotřebí. O několik okamžiků později dosáhli země, přeskočili několik plotů a měli před sebou volné pole.
„Kam teď?" zněla otázka.
„Támhle napříč lesem!" nařídil obr.
„Tam budeme v bezpečí. Ale utíkejte rychle, aby nás nezahlídli, když vlezou do zahrady!" Začal vytrvalostní běh, kterým dospěli během deseti minut pod ochranu stromů lesa. Tam s prudkým oddychováním zastavili.
„Proklatá historka!" klel jeden.
„Co budeme dělat! Musíme zdrhat, nemáme prachy a nic!"
„Tupce!" obořil se na něj obr.
„Ty sis nevzpomněl na kapitána?"
„Na něho? Ten je přece v rezidenci! Jak by nám mohl pomoct?"
„A přece nám pomůže! Je všude!"
„Nesmysl!"
„Já to vím, proto vám to říkám! Je všude a to znamená, že má všude svý spojence."
„To může bejt, ale my je neznáme!"
„To není nutný! Poznáme je!"
„Ale jak? Je to vůbec taková proklatá fraška! A kdo za to může, he?"
„No, kdo?" zeptal se obr jedovatě.
„Jasně, že ty!"
„Já? Jak to myslíš, he?"
„Neměl jsi toho smrada tak tejrat!"
„Ten kluk si to zasloužil. A mimo toho, byl jsem to jenom já, kdo ho tlouk?"
„My jsme ho tolik netloukli! A proč jsi dneska chlastal? Vždyť jsi sotva stál!"
„Buď tak hodnej a vychladni! Dobře víte, že takhle se mnou mluvit nebudete! Člověk musí trhat švestky tak, jak rostou! Půjdeme přes hranici a dokud se na to nezapomene, zůstaneme tam."
„To bude trvat! A stará?"
„Pchá! Ta ať dělá, co umí! Jsem šťastnej, že ji mám z krku!"
„To je to jediný, co za něco stojí! Kde ale vezmeme prachy? Bez nich budeme namydlený!"
„Snad je dostaneme ještě dneska."
„Rád bych věděl od koho!"
„No, tak hádej!"
„To uhodnu snadno: od nikoho!"
„Ohó! Je to zatraceně pověstnej chlap, kterej nám z ty louže pomůže! Totiž — Král lesa!"
„Hrome!"
„Jo, jo! Teď se divte!"
„Vždyť ani nevíme, kde ho hledat!"
„Kdo ti to nakukal? Znám tajemství kapitána daleko lip, než vy! Dokonce vím ještě víc, než bratr, kterej byl tak hlou-pej, že se nechal v rezidenci čapnout a zavřít. Musíte vědět, že kapitán je s Králem lesa v neustálým spojení. Jsou určitý fleky, kde můžeme zaklepat. My zasvěcenci je známe!"
„Pak by to muselo bejt někde poblíž!"
„To taky je."
„Kde?"
„Docela blízko sousedního města, kde je velkej důl. Tam někde stojí velkej dub, největší v celým okolí."
„To se klepe na strom?"

„Tupce! Ve všech takovejch dubech je tajná schránka, která se používá jako flek pro zprávy. Pokaždý se tam najde jméno chlapa, na kterýho se musím obrátit."
„To zní romanticky."
„Je to taky praktický."
„Tam naproti takovej dub stojí?"
„Jo, vím přesně kde. Už jsem ho jednou viděl, ale tenkrát jsem ještě neznal jeho tajemství."
„Měli bysme si tam pospíšit!"
„Jo je načase. Ale musíme se vyhnout vyježděný cestě, jinak nás zpozorujou a čapnou!" Vyrazili a drželi se uprostřed lesa.

Když pronásledovatelé dospěli na zahradu, zjistili, že přicházejí příliš pozdě. Někteří kleli, ale ti podnikavější se začali radit, jak uprchlíky dopadnout. Cizinec se stáhl zpět a pokynul hostinskému, aby jej následoval. Oba vstoupili za dveře sklepa.
„Kdo jste, pane?" ptal se hostinský.
„Kníže — ?"
„Bídy? Ach, pane Arndte! Ale k čertu, v kolika převlecích vlastně běháte po světě?"
„Ne ve více, než je nutné, můj milý. Ale nemám čas. Povězte, nemáte pro mne koně?"
„Hm! Jednu starou klisnu, tak. K čemu?"
„K ježdění!"
„Hrome, to je odvážné! Ta hnedka ještě nikoho nenesla!"
„To nevadí! Mám naspěch a klisnu vám zítra přivedu nebo pošlu."
„Nemám ani sedlo."
„Tak pojedu bez sedla. Vytáhněte ho ven, tak jak tam stojí, ale rychle!"
„No, já bych to nezkoušel! Ale proč spěcháte tak rychle pryč a dokonce na koni?"
„Přišel jsem na nápad. Seidelmannové už odjeli?"
„Vůbec nevypřahali. Proč?"
„Proto! Přiveďte klisnu!" Hostinský poslechl a za několik minut již ujížděl Arndt ven z městečka.

Fritz Seidelmann potkal mezi diváky několik známých z Kasina a mezi nimi také syna obchodníka Straucha. Když později zamířil synovec se svým zbožným strýcem, obuvníkem, k saním, mladík se k nim připojil.
„Takovou zábavu už bych nechtěl nikdy víc zažít," poznamenal Strauch během chůze.
„Ano toho malého je škoda!" odvětil Fritz.
„Škoda?" ptal se zbožný.
„To bych neřekl! Cesty Boží jsou blažené a Pán vše koná s dobrým úmyslem. To říká i Písmo svaté!"
„Vy nazýváte blaženým to, co se dnes stalo?"
„A proč ne?"
„Proboha!"
„Ten Milosrdný povolal chlapce k sobě, aby byl ušetřen dalšího týrání. Bylo to dítě neznaboha. Ďábel už po něm natahoval své spáry! Pro toho kluka je to lepší, než kdyby zůstal naživu!" Dospěli k saním.
„Pojedeš s námi?" zeptal se Fritz mladíka.
„Děkuji, ale udělalo se mi špatně!"
„Kvůli tomu chlapci? Nebuď směšný!"
„Už dříve mi nebylo úplně dobře."
„Takže se ti přitížilo?"
„Ano, tak nějak."
„Snad to není něco nebezpečného! Doufám, že si nenecháš ujít zítřejší maškarní bál."
„Přijdu!"
„Dobrá. Tedy dobrou noc!"
„Dobrou noc! Ne, počkej, musím se tě na něco zeptat!"
„Nač?"
„Hm! Dneska jsem tady slyšel vyprávět takovou zvláštní legendu. Řekni mi, Fritzi, skutečně si myslíš, že existuje Král lesa, a nebo patří do říše fantazie?"
„Hergot! Proč se na to ptáš?"
„Mluvili o tom u stolu."
„A co?"
„Různě. Můj otec například tvrdí, že když dá Král lesa někomu nějaký rozkaz, musí beze slova poslechnout, pokud nechce být ztracen. Ty tomu věříš?"
„Hm! Ano!"
„I kdyby byl rozkaz písemný?"
„Ano. Nikdy bych se neodvážil neuposlechnout. Někdo takový písemný rozkaz dostal?"
„Kdo to může vědět? Příjemce takového rozkazu přece musí dodržet mlčenlivost."
„Velice správně. Říká se, že Král lesa trestá každé žvanění smrtí. Ale zdá se mi, že máš ke svému vyptávání nějaký důvod? Co?"
„Ó ne, ne! Jen mě to tak napadlo, když se o tom tolik mluvilo u stolu. Dobrou noc!" Odešel. Za nejbližším rohem

zamumlal:
„Proklatá věc! Král lesa napsal a já přijdu o veškerou zábavu! A nesmím o tom mluvit dokonce ani se svou nevěstou. Co ho k tomu vede? Budu muset vypovědět oblek! Hm! To je radost!" A když saně Seidelmannů měly město daleko za zády, řekl pobožný:
„Ty, tvůj přítel mi připadal velmi podezřelý!"
„Kvůli dotazům na Krále lesa?"
„Ano! Měl k tomu nějaký důvod, nějakou určitou příčinu. Bylo to na něm vidět!"
„Tomu nevěřím! Je vždycky upřímný!"
„Dneska nebyl! Zítra se k němu připoj a snaž se vyzvědět důvody jeho otázek. Člověk musí být opatrný!"
„K této opatrnosti mám daleko větší důvod na jiných místech než u něho!"
„Ajaj! Stalo se něco o čem nevím?"
„Ty sis nevšiml?"
„Čeho?"
„Znamení toho velkého akrobata!"
„Toho akrobata? Jak je možné, že zrovna on by znal znamení?"
„Co já vím?"
„A když ti ho už dal, musí přesně vědět, že —"
„Že - ?"
„Že právě ty jsi zasvěcený!"
„Tuším, že přímo tohle neví. Když si otíral oko, díval se pátravě po celém sále."
„Ty jsi odpověděl?"
„Ano."
„Poslyš, to bylo víc než neopatrné! Dokonce to bylo hloupé!"
„Snad to bylo trochu zbrklé, to přiznávám, ale člověk je zvyklý na znamení hned odpovídat."
„V tomto případě jsi to dělat nemusel! Upne se ti na krk a už se ho nezbavíš!"
„Kdo ví, jestli mě nezná?"
„Chtěl bych, abys mu zůstal neznámý! Několik dní nebudeš smět vyjít na ulici."
„Co když zná dub?"
„To je nepravděpodobné! Vždyť není odtud."
„Třeba byl v rezidenci a zná tajné znamení. Dá se předpokládat, že se setkal s kapitánem."
„Počkáme. Musíme však být opatrní a zdrženliví. Chtěl jsem se dnes zúčastnit velkého pochodu, ale radši se toho vyvaruji a zůstanu sedět doma."
„Jakmile vydám rozkazy, stáhnu se taky zpět."
„Ale nějaký vůdce tam přece musí být!"
„Zapomněl jsi na kováře?"
„Ach, ano! Kovář z Helfensteinu! Dorazí sem i se svými lidmi. Ví o tom?"
„Ne, ví jenom o dubu. Doposud nikdo neví, kdo se skrývá pod rouškou Krále lesa."
„To dneska bude lov! Kam se hrabe biblický Petr! Oznámil jsi to pohraničářům?"
„Ano. Půjdou k Finkenfangu, zatím co my budeme razit Haingrundem. Ať si tam tvrdnou, dokud neobrostou mechem!"

Arndt dosáhl městečka, tryskem jím projel a zabočil na cestu k hájence. Nejel příliš dlouho, když před sebou spatřil muže. Dohonil ho a poznal. Zastavil koně.
„Ach! To jste vy?" zeptal se.
„Dobrý večer!" Byl to Edvard Hauser. Překvapeně hleděl na cizího jezdce, který ho zřejmě znal.
„Dobrý večer," odvětil váhavě.
„Jak vám mohu pomoci?"
„Pomoci? Ach tak. Vy mě neznáte! Kníže —"
„Bídy!" dodal Edvard k tomu.
„Kdo by si pomyslel, že jste to vy! Právě jsem chtěl k vám!"
„Proč?"
„Byl jsem v šenku. Seděli tam dva, kteří se mi zdáli velice podezřelí. Když jsem tam vešel, jeden z nich mě ostře pozoroval a otřel si rukou oko."
„Ach! Toho jste si všiml?"
„Napoprvé ne, ale vstupovali další a ten muž to dělal stále."
„Byl tam někdo, kdo odpověděl?"
„Viděl jsem dva, kteří se otřeli stejně jako on."
„Kterou rukou a které oko?"
„Pravicí pravé oko."
„To je skutečně důležitý objev. Nepoznal jste náhodou ty dva muže?"
„Ano. Byli to dva místní obyvatelé, darebáci, se kterými nechce mít nikdo nic společného."
„Dobrá! Zapamatujte si ty dva! A ty druhé, kteří na znamení odpovídali, ty znáte?"
„Ne. Nebyli zdejší."
„Staří nebo mladí?"
„Jeden byl velice silný stařec se šedivými vlasy a ten druhý vypadal jako jeho syn."

„Pokuste se zjistit, kdo to byl."
„Mám se vrátit?"
„Ne. Můžete se zeptat zítra hostinského. Já vás teď budu potřebovat. Pojďte se mnou do hájenky, kde pro sebe vyzvedneme bflá prostěradla. Dnes půjdeme na výzvědy."
„Mám jedno prostěradlo u sebe."
„Opravdu?"
„Tady pod kabátem!"
„To je výborné! Ušetříte si cestu. Hned teď půjdete — hm, to nejde. Neznám vás natolik dobře, abych si mohl být jistý vaší opatrností!"
„Ó, co se týče toho, můžete se na mě úplně spolehnout!"
„Myslíte si, že se dokážete nepozorovaně přiblížit?"
„Myslíte k dubu? Jasně! Nikdo si mě nevšimne! Na to vám klidně dám své slovo."
„Nu, tak to vyzkoušíme. Jděte k dubu a pozorujte, jestli se bude něco dít. Já tam za vámi přijdu!"
„Myslíte si, že bude dnes něco k pozorování?"
„Ano, mám takové tušení. Ale poslouchejte! Teď jsem si vzpomněl — v blízkosti dubu roste značně vysoká jedle nebo borovice, ne?"
„Je tam borovice."
„Tak, tak. Má velmi husté větve a spodní nerostou nijak vysoko od země. Přitom jsou dost rozložité."
„To by mohla být dobrá skrýš!"
„Vidím, že si rozumíme! Ale dávejte pozor, abyste ne- setřásl z větví sníh. Přijdu za vámi co nejdřív! Než použijete prostěradlo, rozhlédněte se pořádně, nejste-li pozorován!" Odjel. Před hájenkou seskočil a tu se již otevřely dveře a vyšel hajný. Také on se podivoval nad neznámým jezdcem.

„To jsem já, bratranec Arndt!"
„Vy? U všech čertů, odkud máte tu herku?"
„Vypůjčenou! Můžete ji zaopatřit?"
„Na kolik let?"
„Jenom do zítřka."
„Nu, odvážím se toho. Hned ji umístím na chodbu první třídy. Jděte zatím do tepla!"
„To neudělám. Vaši lidé nemusí vědět, jak jsem maskovaný! Opatrnost, můj milý!"
„Přece se musíte najíst!"
„Musím zase hned ven! Dejte mi něco k zakousnutí do mé místnůstky a já se najím, až se vrátím."
„Dobrá! Vy tedy jdete ven? Hm! Dávejte na sebe pozor!"
„Proč? Děje se něco?"
„Ano, ano! Byl tu pohraničář, mladý chlapík, který sem občas zaskočí. Je to takový prima chlapík a ví, že ho neprozradím. Tak mi řekl, že dneska bude dobrý lov."
„Řekl kde?"
„Sám to ještě nevěděl. Ale přípravy se už rozběhly a to ho uvedlo na myšlenku, že by to mělo být ve Finkenfangu."i!«í
„Rozumím. To je nějaké místo zde?"
„Ano, bratrance Arndte!"
„No, uvidíme! Zatím se postarejte o koně." Odebral se do své světničky, vzal k sobě všechno, co považoval za důležité a opět se vzdálil. S největší opatrností se plížil k dubu. Když k němu dorazil, byl nucen uskočit za strom, protože spatřil k němu přicházející postavu. Na poslední chvíli stačil uskočit a tu již postava proběhla kolem. Zbytek cesty vykonal s dvojnásobnou opatrností a konečně dorazil k borovici.
„Pssst. Jste tam?" šeptal.
„Už dávno!" zaznělo mezi spodními větvemi.
„Je tarn dostatek místa?"
„Ano, pojďte sem!" Krátkou chvíli se větve kývaly, ale tak jemně, že z nich ani nebyl setřesen sníh. Oba muži se přitlačili k sobě. Nikdo nemohl tušit, že se zde namáhají čtyři oči, aby jejich majitelé objevili tajemství záhadného Krále lesa.
„Jednoho jsem potkal. Už tady byli?" ptal se Arndt.
„Ano, tři," odvětil šeptem Edvard.
„Co tu dělali?"
„Kutili cosi na kmeni dubu a přitom si svítili zápalkou."
„Zápalkou? Proč?" Viděl jsem v jejich ruce nějaký lístek. Asi jej četli."
„Hm! Ten lístek bude obsahovat nějaký rozkaz!"
„Vypadá to tak!"
„Lístek odnesli s sebou?"
„Ne. Když jej přečetli a zápalka zhasla, zdálo se mi, jako by jej opět schovali."
„V kmeni musí být nějaká díra, ale já jsem ji nenašel."
„Je dobře ukrytá. Možná je to místo maskováno kouskem kůry, jinak to není možné."
„To není vyloučeno. Poslouchejte!" Zazněly kroky. Ke stromu tiše přicházel muž. Přistoupil ke kmeni, natáhl ruku nahoru a rozžal zápalku. Nyní Arndt zpozoroval, že drží v ruce lístek. Když zápalka zhasla, vrátil muž lístek na své místo

a stejně opatrně se vzdálil.
„Dával jste pozor?" ptal se Arndt.
„Ano. Myslím, že bych hned našel místo skrýše. Mám tam zajít a lístek přinést?"
„Ne, ne! Ještě počkáme!" To bylo velké štěstí, neboť po necelé minutě zazněl další šelest. Tentokrát přicházely tři postavy. U dubu zastavily. Byli to tři silní a vysocí muži, jeden z nich byl dokonce úplný obr.
„To je ten dub?" zeptal se jeden z nich.
„Jo," přitakal ten největší.
„Teď jsem zvědavej, jestli skutečně dostaneme očekávanou zprávu!"
„Najdeš to?"
„Jasně! Už jsem vám řekl, že vždycky ten největší dub v okolí ukrejvá zprávy, a tady vidím čtyřhrannou díru s krabičkou. Přední stranu tvoří suchej suk, a tak to nemůže bejt nikomu nápadný. Tady, podívejte!" Sáhl na kmen a tu se něco objevilo v jeho ruce.
„Udělejte světlo!" nařídil. Vzplála sirka.
„Vidíte tu krabičku?" pokračoval.
„A tady je ten lístek. A je tam psáno: .Přesně v jednu hodinu v Hangrundu! Hm! To se nás netýká, to je příkaz pro pašeráky na tuhle noc. Nebo to platilo už na včerejšek. Já hledám čísla, který jsou na spodku krabičky. Škrtněte ještě jednu sirku!" Opět se objevilo světlo a obr pozoroval spodek krabičky. Zapálili ještě dvě sirky, než se mu vyjasnilo. Poté pravil:
„Už to mám! Pojďte! Nemusíme jít nikam daleko." Vrátil krabičku zpět a odešli stejným směrem, odkud přišli. Edvard vrazil loktem do Arndta a šeptal:
„Tak to můžeme být spokojeni!"
„Spokojenější než myslíte! Tyto tři chlapy bych tu nečekal!"
„Vy je znáte?"
„Ano. Jsou to takzvaní umělci. Dnes měli být zatčeni kvůli zabití, ale uprchlí."
„Hrome! Měli jsme je chytit!"
„Nyní by nám žádná bitka neprospěla a oni svému osudu neujdou. Slyšel jste, kde si pašeráci dávají schůzku?"
„Ano, v Haingrundu!"
„A pohraničářům vzkázali, že se něco bude konat u Fin-kenfangu!"
„To není daleko odtud. Odkud to víte?"
„Zaslechl jsem to. Není vám zima?"
„Vůbec ne! Pod těmito hustými větvemi je na dané poměry docela příjemně."
„Vydržel byste tady ještě hodinku?"
„Snadno."
„Já tedy půjdu."
„Do Finkenfangu?"
„Ano, je to má povinnost. Ale zpět, někdo přichází!" Objevil se další, který v záři zápalky přečetl lístek a zase se vzdálil. Arndt slezl ze stromu.
„Najdete skutečně Finkenfang?" zeptal se starostlivě Edvard, neboť se obával o svého společníka.
„Jistě! Než se vrátím, buďte zde úplně klidný. Ještě bych počkal, ale z Finkenfangu do Haingrundu je to dobrá hodina. Musím si pospíšit za pohraničáři, aby mohl být plán pašeráků překažen. Asi za hodinu se vrátím. Ale pssst!" Rychle se skrčil za borovici, protože se ozvaly kroky. Objevili se dva muži. Na rozdíl od těch předešlých neměli na tvářích masky a jejich tváře byly dobře rozpoznatelné. Starší muž s dlouhými šedými vousy sáhl pro krabičku a v záři zápalky četl lístek.
„Do Haingrundu!" řekl.
„Ale ještě je čas. Pojď, mladej!" Odešli.
„Pane Arndte! Jste ještě tady?" šeptal Edvard.
„Ano."
„To byli ti dva z výčepu!"
„Dobrá! Ty znám. Nemusíte se na ně vyptávat. Už musím jít!" Rychle spěchal za oběma muži. Brzy se k nim přiblížil, takže je mohl dobře pozorovat. Kráčeli směrem k silnici a vydali se po ní, místo aby zamířili přímo k Haingrundu. Stále je sledoval. Když se všichni ocitli na silnici, nechal své kroky zaznít. Oba muži se zastavili, obrátili se a nechali ho přiblížit.
„Dobrý večer!" pozdravil.
„Dobrej večer!" poděkovali.
„Kampak cestou?" zeptal se starý.
„Do Haingrundu!" Oba muži s sebou překvapeně trhli.
„Co tam chcete?" zeptal se mladší, který však již překročil čtyřicítku.
„To!" Při těchto slovech si otřel Arndt pravicí pravé oko.
„Ach tak! Jsme teda kamarádi! Ale proč nemáte masku?"
„A proč ji nemáte vy?"
„My jsme cizinci, tak proč zbytečnou maškarádu!"
„I já jsem cizí a znají mě tu ještě méně než vás. Čekám tady na vás!"
„Vy? Čekáte na nás? Proč? Váš Král lesa — ?" Zarazil se. Arndt zpozorněl. Ten muž řekl: ‚Váš Král lesa! Že by jich tu bylo více? Kdyby to byla skutečně pravda, mnoho věcí by se dalo snáze vysvětlit.
„Nu? Co jste chtěl říci?" ptal se Arndt.

„Váš Král lesa o nás mluvil?"
„Ano."
„Hrome! Znáte ho?"
„Ano."
„My ještě ne! To není dobrý! Víte tedy kdo jsme?"
„Docela přesně!"
„Neuvěřím tomu dřív, dokud neřeknete naše jména!"
„Vy jste kovář a hostinský Wolf z Helfensteinu a tento muž je vaším synem."
„Bůh ví, že nás zná! Poslouchejte, já tuším, že jste Král, totiž ten zdejší!"
„Možná!"
„Co možná? Mluvte hezky od plic, abysme mohli projednat obchody! Jste to vy nebo ne?"
„No dobrá, jsem to já!"
„Proč tak obrovská odvaha dneska, he? Dostali jste pokyny přímo od kapitána?"
„Ano."
„Tak nám řekněte o vykonanejch přípravách. Musíme to všechno vědět." Nyní se Arndt viděl před hlavní děla, jenž mohlo každou chvíli vystřelit. Slyšel dost, a proto se rozhodl s tím spokojit. Bylo to lepší, než kdyby se vydával v nebezpečí, v němž by mohl přijít o život.
„Počkejte!" zvolal.
„Objednal jsem ještě jednoho, který to musí také slyšet. Následujte mě!"
„Kam?"
„K uvedenému muži!" Šel napřed a oni jej následovali. V nevelké vzdálenosti od hájenky nechal hajný vyčistit mýtinku, aby tam zasadil mladé stromky. Tyto stromečky byly jeho chloubou rád k nim přicházel a z různého houští si postavil jakýsi úkryt proti větru a nepohodě. Toto loubí mělo velice úzký a nízký vchod, proto i nyní bylo uvnitř jen málo sněhu.
„Vstupte dovnitř!" pobídl je Arndt. Kovář se sehnul a vnikl dovnitř, syn jej následoval.
„Posaďte se, pánové," žádal je. Poslechli ho, přičemž starý prohlásil:
„No, a vy dovnitř nevlezete?"
„Není tam tolik místa, aleje tam klid, i když chladno. Také to tam páchne po plísni, ale já se postarám o lepší parfém." Vytáhl z kapsy malou zlatou kuličku, natáhl ruku ke vchodu a stiskl malé tlačítko.
„Ach — ach-------ach!" zazněly těžké vzdechy.
„Spí!" mumlal.
„Probudí se až za pět hodin!" Odcházel pomalu jako přemýšlející člověk.
„Takže je více Králů pašeráků?" šeptal si.
„Že by byl jedním i kovář? Téměř to tak vypadá! Příkazy dostávají od kapitána z rezidence? Pokud mě neplete tušení, je tímto kapitánem baron voň Helfenstein. Ale jak se to rýmuje s tím, že mě právě kovář zachránil?" Přemýšleje minul hájenku a zahnul k Finkenfangu.
„Bůh mi promine, že pro dnešek tyto dva nechám běžet," mumlal si dále.
„Jednou mě vysvobodili ze zajetí a tak si i já mohu dovolit odradit je od prohřešku proti zákonům!" Haingrund bylo zalesněné údolí, jenž se táhlo hlubokým lesem pravoúhle k hranici. Asi hodinu cesty odtud ležel Fin-kenfang, tiché pusté místo v hlubokém lese, kamenité prostranství bez jakékoliv vegetace, vyjma několik křovisek. Když se Arndt dostal až sem, zastavil a zapískal. Nikdo neodpověděl, ale za nejbližší skálou se krčili dva pohraničníci, kteří jeho příchod oznámili. Jeden z nich šeptal:
„Chytrý chlapík! Chce se přesvědčit, jestli tu někdo není."
„Pokud na jeho písknutí odpovíme, je s lovem konec! Jemu nic nedokážeme a ostatní utečou pryč!" Arndt opětovně zapískal. Žádná odpověď však nezazněla, a proto se hlasitě zeptal:
„Jsou zde pohraničáři?"
„Dal bych tomu chlapovi jednu přes zobák pažbou mé dobré pušky!" bručel jeden z úředníků.
„Pssst! Rychle za druhý roh! Jde sem!" Pospíšili si kolem rohu skaliska a Arndt se chystal projít kolem. V jasném svitu hvězd si všiml stop ve sněhu a zůstal stát. Slyšeli jeho krátký tichý smích a následující slova:
„Prosím, klidně tu zůstaňte! Nepřišel jsem jako vyzvědač Krále pašeráků, nýbrž vás hledám, abych vám předal důležitou zprávu." Mluvil tiše, aby zviklal jejich nedůvěru, ale i tato slova zůstala bez odezvy.
„No," pokračoval,
„tak půjdu přímo vpřed, abyste viděli, že nemám v úmyslu varovat někoho za sebou!" A skutečně pokračoval dál ve své cestě. To vzbudilo důvěru pozorovatelů. Přímo před ním se od země odlepil muž. V jedné ruce držel kord a v druhé revolver.
„Stát!" nařídil tichým hlasem.
„Zůstaňte na místě a mluvte tiše!"
„Dobrá! Jsem vám k dispozici!"
„Kdo jste?"
„Jsem Kníže bídy!" Důstojník o krok ustoupil. Kolem dokola se vynořily dosud ukryté postavy pohraničníků. Takový výsledek přinesla jeho odpověď.
„Chcete si z nás utahovat?"
„Myslíte si snad, že člověk v tuto hodinu a při takové zimě běží do hlubokého lesa jen proto, aby si dělal legraci? Slyšeli jste už o Knížeti bídy?"

„Zajisté!"
„I to, že se nyní objevil v tomto kraji?"
„I to!"
„Tak dobře! Jsem to já!"
„A když vám nebudeme věřit?"
„Jak je vám libo! Přišel jsem, abych vám osvětlil jeden omyl! Čekáte tady na pašeráky, ale byli jste informováni špatně! Král lesa posílá své lidi přes hranici v oblasti Hain-grundu."
„Hrome! To by bylo! Můžete to dokázat?"
„Ne."
„To je pro vás velice špatné!"
„Jak to?"
„Protože musíme zajistit vaši osobu! Jste ozbrojen?"
„Ano."
„O to hůř! Už mi svítá, koho vlastně máme najít pod rouškou Knížete bídy!"
„To vidíte už teď, vždyť stojím zřetelně před vámi! Mimo jiné vás žádám, abyste se podíval na tuto kartičku!" Důstojník převzal kartičku, hodil po ní zběžným pohledem, jenž mu zřejmě nestačil, neboť nařídil:
„Mullere, lucernu!" Jeden z podřízených zapálil lampu, v jejímž jasu byla kartička dobře vidět.
„Od ministra? Hm! Já ale neznám podpis Jeho Excellence! Zvláštní doporučení! Pečeť je však opravdová!"
„Nu, vezměte si ještě tuto druhou legitimaci!" Podal mu druhou kartičku. Na ní stálo: Majitel tohoto průkazu smí jednat podle svého uvážení!
„Hrome! Je to podepsáno všemi nadřízenými institucemi. To musíme respektovat! Promiňte, pane, ale to víte, člověk musí být opatrný. Máme tady co dělat s mimořádně rafinovanými zločinci."
„To vím. Takže vám ještě jednou oznamuji, že pašeráci budou přecházet přesně v jednu hodinu v oblasti Haingrun-du."
„Nyní vám už věřím! Odkud to víte?"
„Nesmím vám to prozradit."
„Přece jen se na to musím ptát!"
„Vy byste prozradil své vyzvědače?"
„To bych neudělal, milostivý pane!"
„Nuže, tak vás žádám, abyste věřil, a nebo taky nevěřil, mým slovům. Skutečně, dělejte, jak je vám libo!"
„Už jsem říkal, že vám věřím!"
„Účel mé cesty je tedy splněn a já vás žádám, abyste mě laskavě propustil."
„Musíte uznat, že se ocitám v složité situaci. Pokud opustím tohle místo a odvedu své lidi do Haingrundu, tak —"
„Tak zadržíte veškeré dnešní pašování!" vpadl do toho Arndt.
„A když použijí tuto cestu?"
„Tak dost! Dělejte si podle svého. Já odcházím. Dobrou noc!" Své kartičky měl u sebe a tak odcházel, aniž by se dále staral o důstojníkova rozhodnutí. Nikdo mu v odchodu nebránil. Minulo asi půl hodiny a Arndť dorazil k borovici, na níž dosud seděl Edvard. Přistoupil pod strom a ptal se tichým hlasem:
„Stalo se něco nového?"
„Přišlo sem ještě několik mužů a všichni četli lístek. Během poslední čtvrthodiny nepřišel nikdo."
„Tak ještě chvíli počkáme. Nebo je vám velká zima?"
„Dá se to tu vydržet."
„Dobrá. Člověk se nesmí ukvapit." Uběhla hodina, než se konečně Arndt vyplížil zpod stromu.
„Pojďte!" velel.
„Nyní jsem si jistý, že nebudeme rušeni. Podíváme se na krabičku!" Hmatal po kmeni stromu a nahmatal uschlý suk, o kterém mluvil obr. Zatáhl za něj a měl krabičku v ruce.
„A teď světlo!" nařídil.
„Zde je má malá lampička a tady jsou zápalky. Zapalte to!" Světlo vzplálo a ozářilo vnitřek krabičky. V tomto prostoru byl pouze kousek papíru, kde byl již zmíněný příkaz.
„Ale tady na dně je nalepen ještě jeden papír — ach, samá čísla!" řekl Arndt.
„Podržte to, já šije opíši. Nesmíme se tady zdržovat příliš dlouho. I když jsme celkem v bezpečí, opatrnosti nikdy nezbývá!" Vytáhl svůj notýsek a opsal si následující šifru:..... —..... —..... Poté zhasl lampu, zastrčil notýsek a krabičku vrátil na své místo.
„Co asi znamenají ta čísla?" ptal se Edvard.
„Obr to poznal hned. Doufám, že to rozluštím! Ale tady už se nebudeme zdržovat. Pojďte!"
„Kam?"
„Hm! Dolů do městečka je to blíž než do hájenky. Musím se dát do práce s těmi číslicemi. U toho vás mohu skutečně potřebovat. K vám však nemůžeme a ve výčepu by nás také neměl nikdo vidět. Hned by jim bylo divné, že se objevujete ve společnosti cizince."
„Přesto si myslím, že bysme mohli jít k nám. Děti už šly spát a rodiče jistě také."
„Dobrá, půjdeme k vám!" Cestou nepotkali živou duši a úplně nepozorováni dorazili k Hauserovu domku. Když se Arndt rozhlédl po chudičké místnosti, byl hluboce dojat. Podal Edvardovi pravici a pravil:
„Takhle tedy žijete, bydlíte a pracujete! Doufejme, že jste na konci své bídy i starostí!" Sedli si ke stolu a Arndt vytáhl notýsek. Edvard si číslice opsal, aby mu pomohl s dešifrováním. t

„Jak se zdá, budou to tři slova," prohlásil Arndt.
„Každé číslo znamená jisté písmeno," dodal Edvard. i
„Pravděpodobně! Ale jaká písmena k těm kterým číslům přiřadit? To je otázka!"
„Třeba jen jednoduše podle sledu abecedy."
„To by bylo příliš jednoduché! Ale zkusit to můžeme." První řada čísel...16..13... při tomto postupu nepřinesla žádné rozumné slovo.
„Tak to nejde," usoudil Edvard a pokyvoval hlavou.
„Nejde ale určitě před námi neleží nějak zvlášť složitá šifra. Pašeráci nejsou žádní vzdělanci. Zkusme abecedu otočit, takže A bude a Z bude. Třeba to půjde!" Sotva s tím začali, zvolal Edvard:
„Už to mám!..... to je Auskunft — informace!"
„Dobrá!..... znamená Laube — besídka, a..... dává Schacht— šachta!"
„Takže — informace, besídka a šachta!"
„Ano. Informace lze tedy získat na šachtě. Ale, hm, besídka! Že by tam někde byla besídka a v ní —"
„Ó ne!" vpadl do toho Edvard.
„Zde se nejedná o Laube jako besídku, nýbrž o pana Laubeho. Hlídač šachty se jmenuje Laube!"
„Báječné, tak to je! Co je to zač, tento chlap?"
„Zamračený, ale vychytralý nemluva."
„Čestný?"
„Nic zlého se na něj neví, ale také ne nic dobrého."
„To stačí! Takoví lidé jsou nejhorší. Kdy má službu, myslím v kterou denní dobu?"
„V noci."
„To sedí! Bydlí přímo na šachtě?"
„Ano. Jeho místnost leží přímo naproti velké parní výhni. Chcete s ním mluvit?"
„Samozřejmě!"
„Snad ne ještě dnes?"
„Ne, pro dnešek můžeme být s našimi výsledky spokojeni. Musím vás požádat, abyste se v žádném případě neprořekl o tom, co jste se dnes dozvěděl. K dubu jděte jedině tehdy, kdyby to bylo nutné, a tu schránku raději nevytahujte!"
„Budu se řídit podle vašich pokynů. Kdy mě budete opět potřebovat?"
„To nemohu říci. Zítra večer bychom mohli — ale ne, zapomněl jsem, že chcete jít na ten bál. Nebo ne?"
„Pokud mi to dovolíte, tak bych šel."
„Bránit vám v tom nebudu, ale to, co jste mi naznačil, nepůsobí příliš šťastným dojmem." Edvard sklopil hlavu a zašeptal:
„Šťastné to není vůbec."
„Člověk se nemá starat o soukromé záležitosti druhých, ale snad vám budu nějak užitečný pokud tedy ve mne máte důvěru."
„Důvěru, pane Arndte? Jak o tom můžete pochybovat? Už jste toho pro mne udělal tolik, že —"
„O tom nemluvte!" byl přerušen.
„Teď mě napadlo: zaplatili jste tomu Seidelmannovi váš dluh?"
„Ještě ne."
„Proč ne?"
„Ještě nenadešel čas a kromě toho jsem tam chtěl jít až v tom okamžiku — okamžiku —"
„Až mu budete moci hodit ty peníze morálně na hlavu! Rozumím vám? Nebo to tak není?"
„Ano, je to tak!"
„Nu, tak vyčkávejte! A co ten bál?"
„Pořádá ho Kasino ve zdejším šenku. Angelika, sousedova dcera, dostala pozvánku od neznámého ctitele a k tomu ještě navíc kostým Italky."
„V tom jistě vypadá velice svůdně?"
„Svůdně? Ó ne, vypadá v tom jako — jako — jako — nemohu to slovo ani vyslovit!"
„Ona tam chce jít?"
„Ano. Ona chce a její otec také. Řekl jsem jí všechno možné, ale odradit jsem ji nedokázal."
„Nemá vás ráda!"
„A přece! Já vím, že mě ráda má! Pouze je zaslepena."
„Už jste s ní mluvil o lásce?" Ne "
„le.
„Nu, vidíte! Přijde takový chlapík z Kasina a odnese vám ji přímo před nosem!"
„A co mám dělat? Její otec míří výš! Já jsem pro něho příliš chudý a nemajetný. Dokonce už k nim ani nemohu."
„Nechtě tu dívku běžet!"
„Pane, kdybych ji neměl tak rád!"
„Snad všechno dopadne úplně jinak, než si myslíte."
„Jak, jinak? Pokud na ten bál půjde, odloučí nás to navždy!"
„Bude srovnávat a všimne si, že jste lepší než nějaký flou-tek. Vrátí se k vám a bude vás žádat o odpuštění!" Edvard smutně pokýval hlavou a ptal se:
„Pane Arndte, byl jste už někdy na takovém bále?"
„Velice často."

„Já ještě nikdy, ale často jsem si nechal vyprávět, co se tam děje. Vzal byste si dívku, která se nechala objímat od jiného muže?"
„Hm!"
„A líbat?"
„Hm!"
„No vidíte! Jedno přísloví říká, že počestné políbení neuškodí zalíbení, ale to není správné. A ne všechny polibky, které člověk za počestné považuje, skutečně počestnými jsou! A na bále, kde jsou šaty nahoře i dole tak krátké, tam určitě nebude počestný ani jeden!"
„Snad to není tak zlé, jak si představujete!"
„A nebo ještě horší! Slušná dívka se nenechá zvát na bály od neznámých. Nejraději bych plakal, ale nevím, jestli žalem nebo vztekem!"
„Rozhodl jste se něco dělat?"
„Půjdu také na tu maškarádu," odvětil pevným hlasem.
„Mezi Kasino? Do uzavřené společnosti? Obávám se, že se tam nedostanete!"
„Ó, už jsem se o to postaral!"
„Jste pozván? To asi těžko!"
„Jsem! Znamená to, že jsem se pozval sám!"
„Hm! Snad jste nevyvedl nějakou neprozřetelnost?"
„Snad to něco takového bude!"
„Tváříte se velmi tajuplně! Nechcete mi prozradit, jak jste si zajistil vstup?"
„Raději bych to zamlčel!"
„Tak to není nic dobrého!"
„Nu, i kdyby se to prozradilo, muselo by se na to hledět jako na docela dobrý žert. Všichni přece vědí, že nejsem Král lesa!"
„Král lesa? Mladý muži, to zní nebezpečně! Povězte mi, co jste udělal."
„Nu, členem Kasina je i jeden obchodník. Jménem Krále lesa jsem mu zakázal navštívit bál."
„Ajaj! To je zvláštní myšlenka! Psal jste mu?"
„Ano."
„Poslechne?"
„Myslím, že ano. Ani si nedovedete představit, jak se zdejší lidé Krále lesa bojí!"
„Vy se tam chcete objevit místo tohoto muže?"
„Ano."
„A když vás odhalí?"
„Včas se vzdálím."
„Hm! Láska někdy sahá k velice drastickým opatřením! To vaše je i úsměvné! Nu ke škodě vám to asi nebude. Pokud zůstane obchodník doma, jistě nebude takový blázen, aby mluvil o příčině. Zítra vás tedy neuvidím. A nebo přece? Dnes člověk nemůže vědět, co se zítra může stát. Ale počkejte, to se hodí! Málem bych byl zapomněl!" Vytrhnul lístek ze svého notýsku a napsal na něj: Za prokázanou službu. Kníže bídy. Poté se s Edvardem rozloučil a vydal se domů. Cestou zahnul k loubí, kde zanechal kováře a jeho syna. Oba muži zde seděli a tiše dýchali. Arndt vstrčil napsaný lístek do kovářovy peněženky a vzdálil se. Ve své místnůstce našel objednanou večeři. Rozsvítil a pojedl. Potom si zapálil doutník a otevřel knihu, aby četl. V žádném případě by neusnul. Dnešní události mu nedopřály klid — ale nemohl ani číst. Po nějaké době knihu zavřel a procházel se po prostoru. Uvažoval o všech dnešních zážitcích a zjištěných okolnostech. Minula nějaká doba zapomněl se dívat na hodiny — tu zazněl v dáli hlasitý přerušovaný praskot. To je střelba z pušek! Nebyl jediný, kdo ji zpozoroval. Naproti se otevřely dveře a ozvalo se tiché zaklepání na jeho. Na pokyn se ozval hlas hajného:
„Spíte?"
„Ne."
„Můžu vstoupit?"
„Ano, jen pojďte!" Starý vstoupil. Měl na sobě kalhoty, vestu a košili.
„Stříleli! Slyšel jste to?" ptal se.
„Velmi zřetelně."
„Kde to mohlo být?"
„V Haingrundu."
„Hrom a peklo! Vy to víte? Kdo tam střílel?"
„Pohraničáři a pašeráci. Sám jsem úředníky upozornil, že Král lesa hodlá přejít hranici v místě Haingrundu."
„A o tom se nedozvím ani slovo, ani jediné slovíčko! Musíte mi to vyprávět! Dřív mě odtud nedostanete!" Usadil se na židli a Arndt mu vyprávěl, ovšem jen tolik, kolik považoval za nutné.

Ani Edvard Hauser nemohl usnout, ale úplně z jiných důvodů. O spánek jej okrádala jeho nešťastná láska. Převracel se na lůžku sem a tam a není divu, že když pozdě usnul, ještě později se probudil. Den již dávno začal. Sestoupil do místnosti, kde již seděla rodina i s dětmi písaře při kávě. Podle zvyku se tiše pomodlil a vzal si také. Tu se ozvalo zaklepání na dveře a vstoupil starý holič, jenž s nimi v neděli jedl brambory se solí.
„Dobrýtro!" pozdravil a mnul si zmrzlé ruce. Jeho pozdrav byl opětován. Mužíček nasál překvapeně vůni kávy a zeptal se:

„Ale, ale, pane domácí, tady se žije nad poměrama! Voní tady káva jako při dětským křtu!"
„Téměř tomu tak je," odpověděla domácí paní.
„Chceš si s námi vypít taky šálek?"
„I hrome! Klidně dva nebo tři! Vy jste mi museli pěkně zbohatnout!"
„Není to tak hrozné."
„Takovou kávu jsem ještě nečuchal, v celým životě ne! A máte k tomu dokonce i cukřík! Za takový dobrodiní se vám můžu hnedky odvděčit. Nesu novinky!" Přirozeně byl ihned zahrnut otázkami.
„Tak za prvý, čapli Krále lesa!" řekl.
„Co? Jak?" ptal se starý tkadlec.
„Tak sám Král lesa!"
„On sám ještě ne, ale jeho muži!"
„Tak? Už je mají?"
„Je samotné ještě ne, ale mají zboží!"
„Ach tak? Kde se to stalo?"
„V Haingrundu. Jen si představte, pohraničáři dostali včera falešný zprávy, že Král lesa přijde do Finkenfangu. Tak tam šli, aby ho tam patřičně zmáčkli. Ale jak tam tak marně čekali, objevil se nějakej cizinec a povídá, že si z nich vystřelili a že Král lesa pomašíruje před Haingrund a přesně o jednej hodině."
„Kdo byl ten cizinec?"
„Ten důstojnickej se taky vyptával. A jen si pomyslete, kdo to asi byl! Byl to sám Kníže bídy!" Tato zpráva vyvolala mezi starými hotovou senzaci.
„Kníže bídy!" zvolal tkadlec.
„To je posel nebes! Byl seslán Bohem na pomoc chudým a nemocným a proti bohatým a darebákům."
„Jo, jo! Hned jak se o něm začalo mluvit, tak se ukázalo, jakým je požehnáním!"
„A mluvil pravdu?"
„Jasně! Pohraničářský spěchali do Haingrundu a tak lapli celej pašeráckej průvod! Nikoho ale nečapli ani nezamordo-vali. Při prvních výstřelech odhodila ta cháska balíky a mastila pryč. Povídá se, že Král lesa u toho osobně nebyl, jinak by byli odvážnější."
„Odvaha hříšníka není odvahou!"
„Jo, jo! To se ukáže i při my druhý novince. Tam taky tři zdrhli."
„Kde?"
„V sousedním městě. Nějaký tři kejklíři zabili svý děcko, ubohýho malýho klučinu." Paní spráskla ruce a zvolala:
„Zabili? Nevinné dítě? Ach, tenhle zlý, špatný svět!"
„Jo, jo. A mordýři utekli! Ale veškerý četnictvo je na nohách a všechny cesty jsou obsazený. Snad ty chlapy chytnou. A třetí —"
„Ještě další novinka?"
„Ano, a nanejvýš smutná! Ach, teď mě napadlo, že tady máte ty děcka." Vrhl důrazný pohled na písařovy děti.
„A co se děje?" ptal se starý tkadlec.
„Chudák ten chlapík! Chudák Beyer!"
„No, Bůh přivede nevinu jeho dcery na světlo!"
„To doufejme! Ale pro toho dobráka už je příliš pozdě!"
„Pozdě? Proč?"
„No, protože — je mrtvěj!" Poslední dvě slova zašeptal starým do uší. Oba se velice ulekli.
„Nemožné!" zvolal tkadlec.
„Nemožné!"
„Ne, je to fakt! Sám jsem ho viděl!"
„Viděl? Tys byl v okresním městě?"
„Ne, ale tady na našem hřbitově. Je v márnici!"
„To nechápu!"
„Ani my. Dneska ráno seděl v márnici a mrtvěj objímal svoji ženu. V jejích rukách byl papír na moc, moc guldenů."
Nejstarší z dětí, asi třináctiletá dívka, dobře porozuměla tichým slovům holiče. Naslouchala i dalším slovům a tu pochopila — pochopila tu hroznou novinu. Vyskočila ze židle a křičela:
„Můj otec! Otec je v márnici? Je také mrtev?" S těmito slovy vyběhla ze dveří. !)
„To je špatné, slyšela to a pochopila!" zvolal holič. Také ostatní děti naříkaly a chtěly pryč byly však zadrženy. Starý tkadlec natáhl kabát a obrátil se na Edvarda:
„Pojď, synu! Podíváme se, jestli je tahle zpráva skutečností!"
„Je to pravda!" ujišťoval starý holič.
„Byl jsem tam!"
„Tak aspoň přivedeme to dítě!" Přišli na hřbitov, kde bylo plno lidí. Dítě klečelo u svých ztuhlých rodičů a samo působilo dojmem mrtvoly. Vzdu- chem létalo mnoho nehezkých poznámek, a proto starý tkadlec zavřel dveře márnice. Poté přistoupil k mrtvole písaře a pokládaje mu ruku na čelo pravil:
„Hleď, zvedám své ruce žehnajíc tvé tváři. Blažen ten, kdo do konce na věčnou lásku věří. Blažen, kdo se srdcem svým touží, a života zdroj hledá a se svým dechem posledním svůj pohled na nebesa zvedá. Hledáš při svém odchodu, svou hvězdu odpuštění, za pravdou tě vyzve k pochodu a k Božímu velebení!" Potom vzal dítě za paži, přitáhl je k sobě a řekl chlácholi-vým tónem:

„Ano, jen plač, dcero má! Slzy uleví srdci a jsou počítány svatými. Ale pojď pryč z tohoto místa. Nevidíš svého otce naposled, protože se s ním opět setkáš nahoře na věčnosti!" Nehybní zevlouni ustoupili. Hauser zavolal hrobníka a zeptal se:
„Proč sem necháváš každého lézt? Tohle je Boží stánek! Jen se podívej na toho mrtvého! Tak přece neumírají bezbožníci! A místo, kde odpočívá blažený, není divadlem pro zvědavce a drbny!"

Krátce po obědě se vydal Edvard do sousedního města, aby vyzvedl své domino, masku na večerní bál. Cestou potkal« - LÁSKA A PŘÁTELSTVÍ jezdce, na něhož s překvapením pohlédl. Kůň neměl sedlo ani uzdu a neměl cenu vyšší než dvacet guldenů. Jezdec byl starý. Měl ledově šedé vlasy i vousy. Na hlavě měl starou koženou čepici a na sobě pruhovaný kabát, zablácené, několikrát vyspravené kalhoty a filcové boty. Z úst mu visela dýmka s obrovskou hlavičkou.
„Dobrý den, starce!" pozdravil jej Edvard s přátelským úsměvem.
„Vřelé díky, mladíku! Kampak?"
„Jdu do města."
„Já taky."
„Odkud jedete?"
„Ráno z postele a večer zase zpátky."
„I s tou herkou?"
„Jestli nám budeš dělat třetího, tak proč ne?"
„Nemám chuť!"
„Jsi snad vznešený panáček?"
„Téměř!"
„Jo, to je na tobě vidět! Kdo může jít na maškarní bál, musí mít plnou kapsu peněz, ne?" Přitom blýskal očima a pokyvoval hlavou. Edvard se na něj překvapeně podíval a zvolal:
„Co ty asi víš o maškarních bálech!" Ještě nikdo tohoto starce neviděl. Jak mohl ten člověk vědět, že se dnes večer chystá na bál?
„Víc než ty!" zněla odpověď.
„Dávej si večer pořádný pozor! Víš, že tam nepatříš!"
„Poslyš, jsi při smyslech? Co jsi vlastně zač?"
„Kníže — kníže — a to ostatní si řekni sám, mladíku! A příště otevři lépe oči!" Neměl uzdu, třmeny ani ostruhy a přesto se zdálo, že má koně plně pod kontrolou, protože se zvíře náhle vzepjalo na zadní a tryskem pádilo pryč.
„Tedy Kníže bídy!" říkal si Edvard v duchu.
„Byl to Arndt, Arndt! Nepoznal by ho ani vlastní bratr! Tak proto věděl o tom bále!" Konečně došel do půjčovny a žádal své domino. Obchodník přátelsky prohlásil:
„Při vaší minulé návštěvě jsem měl k dispozici pouze to domino, ale dnes vám můžu nabídnout něco lepšího pokud ještě několik guldenů připlatíte, samozřejmě."
„Co to je?"
„Báječná maska? Támhle visí! Objednal si ji obchodník Strauch, ale před chvílí ji vypověděl." Jak báječně se to hodilo! Bude vystupovat na místě Strau-cha a mohl dokonce použít i jeho masku!
„Kolik to má stát?"
„Šest guldenů, ale platí se hned." Dnes nemusel Edvard počítat tak úzkostlivě, jako před několika málo dny.
„Vezmu si ji! Zabalte ji a zde máte peníze!" Po krátké době už kráčel zpáteční cestou. Když přišel do městečka, vyhnul se ulicím, aby nikdo nespatřil jeho balíček. Obával se, že by někdo mohl uhodnout jeho obsah. Proto si raději mladík razil cestu sněhem za domy. I přesto byl zpozorován. Právě tam, kde se musel přiblížit, stála u zadních vrátek Angelika. Zaměstnávala se vymetáním sněhu z cestičky. Slyšela blížící se kroky a vzhlédla. Když poznala příchozího, její tvář silně zčervenala. Odvrátila se, jako by jej neviděla, jako by o něm nechtěla nic vědět. I toto jednání ranilo jeho již bolavou duši, ale viděl příležitost, promluvit s ní naposledy po dobrém. Měl se toho snad zříci, když se domníval, že by to mohlo zapustit dobré kořeny? Ne, nechtěl si později dělat výčitky, a proto u ní zastavil a zavolal:
„Andílku!" Otočila se k němu zády a zametala tak usilovně, až sníh létal kolem jako bílý prach.
„Andílku!" I nyní se tvářila, jako by jej neslyšela.
„Angeliko!" Nyní se k němu trochu pootočila, ale aniž by vzhlédla, pracovala se stejným úsilím dál.
„Slečno Hoffmannová!" N Nyní konečně vzhlédla, přeměřila ho hrdým pohledem a ptala se:
„Co si přejete, pane Hausere?" Tu se opět otevřelo jeho dobré srdce. Napřáhl k ní ruku a zvolal:
„Chci se s tebou usmířit, Andílku, usmířit! Plácneme si!"
„Nepotřebuji se usmiřovat! S ničím jsem si nezačala!"
„Začal jsem s tím snad já?"
„Ano! Kdo jiný?"
„No dobře! Mám tedy vinu a prosím tě o prominutí. Buďme zase jako dřív, milý Andílku! Pojď a podej mi ruku!" Pokývala hlavou a odvětila:
„Tak rychle to nepůjde! Nejdřív se musím na něco zeptat."
„Nač?"
„Budu se muset řídit podle tebe, když se náhodou usmíříme?"
„S tím bálem? Ano!"
„Tak ti pěkně děkuji! Půjdu tam! Přijď za mnou až po té maškarádě a je možné, že potom budu více nakloněna ti

prominout!" Z jeho tváře se vytratila veškerá barva.
„Andílku!" zvolal.
„Přece jsi nikdy taková nebyla! Tvá slova znějí jako jed!"
„Mají snad znít jako med?"
„To ne, ale mohla bys mluvit rozumně."

Nyní zapřela ruce v bok a uštěpačně se zeptala:
„Jsem snad nerozumná, co?"
„Ano, pokud si myslíš, že po té maškarádě budu stejný jako jsem teď. Nechci tě odsuzovat, chci si s tebou jen promluvit! Pojď sem, Andílku! Podej mi ruku! Podívej, chci se ti přiznat, že jsem kvůli tobě plakal, a to by muž neměl dělat. Teď víš všechno, všeličko. Budeme zase dobrými přáteli?" Pohlédla k zemi. Cítila, že při pohledu do jeho očí by nedokázala dlouho odolávat. A přece chtěla poslechnout otce. A přece se toužila blýsknout v těch krásných šatech! Tato myšlenka vrátila její tváři, která se již začala rozsvěcovat, její původní tvrdost. Odpověděla trucovitým hlasem:
„Snad, ale ne teď!"
„A kdy?"
„Zítra!"
„Dříve ne? Andílku, přemýšlej trochu nad svými slovy!"
„Ne, dříve ne! Říkám to naposledy!"
„Tak jsme navždy rozloučeni! Žij blaze!" Otočil se a odcházel. Neušel ale ani pět kroků, když se obrátil zase zpět a zeptal se:
„Myslíš to skutečně vážně, Andílku?" Odvrátila se a neodpověděla.
„Andílku!" Sebrala smeták a zahrádkou zamířila do domku. Tu si přejel mladík rukou přes tvář, jako by musel setřít něco hodně, hodně ošklivého. Poté se vzdálil a tiše šeptal:
„Všechno je ztraceno, je konec! Jen jestli dokážu zapomenout!" Přeskočil domácí plot a masku ukryl mezi krmení pro kozu. Rodina nesměla mít ani tušení o jeho úmyslech na tento dnešní večer.

Karel May Láska a přátelství
román z cyklu Ztracený syn IV. svazek
Translation by Vladimír Sundá
Technická redakce Libor Zachoval
Graphic design by Jiří Hanák
Nezkrácené vydání Odborná spolupráce a podklady Dr. Hans Wollschläger - 1995
Vydal R. Suchánek, úl. Kosmonautů 2, Brno, v nakladatelství NÁVRAT, Brno jako svou 302. publikaci v roce 1996
Z nové sazby vytisklo SPEKTRUM Brno, Vídeňská 113 Tematická skupina 13
Doporučená cena vč. DPH 106 Kč
ISBN 80-7174-398-4